

- (1) ራስን በመውደድ፣ በመቀበልና በይቅርታ መካከል ያለው ግንኙነት በሕይወታችሁ ተግባራዊ የሆነበትን ተጨባጭ ምሳሌዎችን ጥቀሱ።
- (2) ይቅርታን ከመልካም ሥነምግባር አንጻር ማየት ምን ያህል ሙሉ ገጽታውን ያሳያል? አማኝ ያልሆኑ ሰዎች ለራሳቸው ጥቅም ብለው በዳዮቻቸው ይቅር ቢሉ ይቅርታቸው ሙሉ አይደለም ማለት ይቻላል? ለምን?
- (3) በሕይወታችሁ ከሰዎች ጋር ባላችሁ ግንኙነት ተበድላችሁ በዳዮቻችሁ ይቅር ብላችሁ ታውቃላችሁ? ይቅርታ እንድታደርጉ ያገዛችሁ ነገር ምን ነበር? በዳዮቻችሁ ይቅር በማለታችሁ አገኝን ብላችሁ መናገር የምትችሉት ጥቅሞች ምንድናቸው?

የይቅርታ ሕይወት ምሳሌዎች

የክርስቶስ ተከታዮች በዳዮቻቸው ለመበቀል ከማሰብ ይልቅ ለእነርሱ በጎ የሆነውን ነገር እንዲያደርጉ ተጠርተዋል። መጽሐፍ ቅዱስ እንድንመርቃቸው፣ እንድንባርካቸውና እንድንጸልይላቸው ያስተምረናል። ምክንያቱም የተጠራነው ለዚሁ ለተቀደሰ ዓላማ በመሆኑ ነው። ከእግዚአብሔር የተቀበልነው ጸጋ ለሌሎች ሰዎችም ጸጋን እንድናሳይ የሚጋበዝ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ኢፍትሐዊ የሆኑ ነገሮች ቢደረግባቸውም ይቅርታ ያደረጉ ሰዎችን ታሪክ ያቀርብናል።

ከእነርሱም መካከል የሚከተሉት ይገኙበታል። የእነርሱንም ሕይወት ባጠናን ቁጥር ከእነርሱ አንፃር አምስት መሠረታዊ ነጥቦችን እንማለራን። በደል የፈጸሙባቸው ሰዎች ለምን በደል ፈጸሙባቸው? እነዚህ ሰዎች ይቅርታ እንዲያደርጉላቸው ወይም ክፉን በመልካም እንዲያሸንፉ የረዳቸው ምንድነው? ይቅርታ ማድረጋቸው በምን ተገለጸ? ይቅርታ የማድረጋቸው ውጤቱ ምን ነበር? እና እኛ ለሕይወታችን ዛሬ መማር የምንችለው ትምህርት ምንድነው? የሚሉትን ነጥቦች እንመለከታለን።

የሴፍ: «እግዚአብሔር ግን ለበጎ አደረገው»

የዕቆብ ከሁለት ሚስቶችና ከሁለት ሴት አገልጋዮች የወለዳቸው አሥራ ሦስት ልጆች ሲኖሩት ከእነዚህም ውስጥ አሥራ ሁለቱ ወንዶች ሲሆኑ አንድዋ ግን ሴት ነበረች። ከእነዚህም የሴፍ አሥራ አንደኛው ልጅ ነው። አሥር ወንድሞቹ የሴፍን አይወዱም ነበር።

ለዎች እርስ በርስ የሚበዳደሩባቸው ምክንያቶች ብዙ ቢሆኑም በአብዛኛ ው ሰዎች በሌሎች ላይ በደል የሚፈጽሙት ሌሎች ሰዎችን ከመጥላት ስሜት የተነሣ ነው። በግንኙነት ውስጥ ሰዎች እርስ በርሳቸው የማይዋደዱ ከሆነ አንዱ ለሌላው ጥላቻ እያሳደገ ይሄድና ጥላቻው ቀስ በቀስ ወደ ድርጊታዊ በደል ይሸጋገራል። ከዚህ አንጻር የሴፍ ወንድሞች በገዛ ወንድማቸው ላይ ተከታታይነት ያለውን በደል ያደረሱበትን ምክንያቶች እንመልከት።

በሴፍ ላይ በደል ለምን ተፈጸመ?

ወንድሞቹ በሴፍ ላይ በደል እንዲፈጽሙ ካነሳሉአቸው ምክንያቶች ሦስቱን በዘፍጥረት ምዕራፍ (37) ላይ ካለው ታሪክ እንደሚከተለው እንመለከታለን።

➤ የሴፍ በአባቱ በያዕቆብ ዘንድ እጅግ የተወደደ ልጅ ነበር። የዕቆብ የሴፍን ለምን እንደ ወደደ የተገለጠ አሳብ ባይኖርም የመጀመሪያው ምናልባት ከሚወዳት ከሚስቱ ከራሐል የወለደው ልጅ ስለሆነ ይሆናል። ሁለተኛው ደግሞ የሴፍ ብላቴና ሆኖ ከወንድሞቹ ጋር በጎችን ይጠብቅ በነበረበት ወቅት የክፋታቸውን ወሬ ለአባቱ ስለሚያመጣ ይሆናል። የዕቆብ የሴፍን ከወንድሞቹ ሁሉ ይልቅ ይወደው ነበር። ይህን ፍቅሩንም በብዙ ጎብር ያጌጠች ልብስ ለእርሱ በማልበስ ይገልጥ ነበር። የሴፍ ወንድሞች አባታቸው የሴፍን ከእርሱ ይልቅ እንደሚወድድ ባዩ ጊዜ የሴፍን ጠሉት። የአባቱ የተወደደ ልጅ በመሆኑ ወንድሞቹ አልወደዱትም። እርሱን መጥላታቸውንም በንግግራቸው ይገልጹት ነበር። ወንድሞቹ ከሴፍ ጋር የሰላም ንግግር አይነጋገሩም። በውስጣቸው ከሞላው ጥላቻ የተነሣ ከእርሱ ጋር ሰላማዊ የሆነ ንግግር ማድረግ አልቻሉም።

በግንኙነት ውስጥ ሰዎች ከልባቸው መጥላት ሲጀምሩ ከጠሉት ሰው ጋር ሰላማዊ ንግግር ማድረግ ያቅታቸዋል። ሰላማዊ የነበረው ንግግራቸው ወዲያውኑ ይለወጥና ከአንደበታቸው የሚወጣው ቃል «ነገርን» የሚቀለቅስ ይሆናል። «ነገር ነገር» ያሰኛቸዋል። በሆነ ባልሆነ መንገድ «ነገር» ይፈልጋሉ። እነዚህ ሰዎች እንዲህ የሚያደርጉት ወድደው ላይሆን በውስጣቸው ያለው ጥላቻ ስለሞላ አላስቸል ብሎአቸው ነው። ጥላቻውን

የሚገልጡበት መንገድ ገና ስላልተገለጠላቸው ወይም ሁኔታው ምቹ ስላልሆነላቸው ቢያንስ በንግግራቸው መጎንተል ይጀምራሉ። አንደበት በልብ የሞላውን ስለሚናገር ጥላቻቸው ከአንደበታቸው ላይ ይነበባል። ከእኛ ጋር በሰላም ይኖሩ የነበሩ ሰዎች በሰላም ሊያናግሩን ሊያቅታቸው በልባቸው ውስጥ ጥላቻ እንዳለ መገመት ይቻላል።

➤ እግዚአብሔር በሴፍ ሕይወት ውስጥ መልካም ዓላማ እንዳለው በማወቃቸው እርሱን ጠሉት። «ስለሕልሙና ስለ ነገሩ ይልቁን ጠሉት» (ዘፍ37:8)። የሴፍ ሕልሙን ለወንድሞቹ ነገራቸው። የሴፍ የሕልሙ ፍቺ ምን እንደሆነ የተረዳ አይመስልም። ነገር ግን የእርሱ ወንድሞች ሕልሙን እንደሰሙት በትክክል ፈተተውት ነበር። «በእኛ ላይ ልትነግሥብን ይሆን? አንደሰሙት በትክክል ፈተተውት ነበር። «በእኛ ላይ ልትነግሥብን ይሆን? ወይስ ልትገዛ ይሆን?» (ዘፍ37:8) ብለው መናገራቸው ሕልሙ የሴፍ ወደፊት ትልቅ ሰው እንደሚሆንና ወንድሞቹ ለእርሱ እንደሚገዙ የሚያመለክት ነው። የሴፍ ወንድሞች ይህን አውቀዋል። እግዚአብሔር በሴፍ ሕይወት ውስጥ ሊያደርግ ያሰበውን ነገር ተረድተዋል። እግዚአብሔር በወንድማቸው ሕይወት ሊያደርግ ያሰበውን መልካም አሳብ ከተገነዘቡ በኋላ የሰሙት ምላሽ ግን ከወንድሞቹ የሚጠበቅ አልነበረም። በጣም ጠሉት።

➤ የሴፍ ወንድሞች ተመሳሳይ የሆነ ሁለተኛው ሕልም ሲገለጥለትና ሲሰሙ በእርሱ ቀኑበት። «ወንድሞቼም ቀኑበት» (ዘፍ37:11) ይላል። ሁለተኛው ሕልም እግዚአብሔር በሴፍ ሕይወት ለማከናወን ያሰበው ነገር የተቆረጠ እንደሆነ የሚያረጋግጥ ስለነበር ወንድሞቹ የሴፍ በእነርሱ ላይ አለቃ ሊሆን እንደሚችል በእርግጥ አወቁ። በዚህ ጊዜ ይበልጥ ቀኑበት። የዚህ ቅንፃት መንስኤው ምንድነው? ቢባል ወንድሞቹ ለሴፍ የሆነው ነገር ለእነርሱ እንዲሆን መፈለጋቸው ነው። ይህን ግን ለራሳቸው ማድረግ አይችሉም። የሴፍ ራሱ እግዚአብሔር ያገኘው ነገር እንጂ በራሱ ጋይል ወይም ችሎታ ያገኘው ነገር አልነበረም። ለሴፍ የሆነውን ነገር ለራሳቸው ለማድረግ የሚችሉበት መንገድ አልነበረም። ከዚህም የተነሳ እነርሱ ማግኘት የማይችሉ ከሆነ ደግሞ የሴፍ እንዳያገኘው ለማድረግ አሰቡ። «እኛ የማናገኝ ከሆነ እርሱም ማግኘት የለበትም። ከዚህም የተነሣ ለእርሱ ሊሆን አይችልም» በሚል አሳብ ተሞሉ።

የልብ ጥላቻ በአንድ ሥፍራ ዝም ብሎ አይቀመጥም። ጥላቻ ቀስ በቀስ እያደገ የሚሄድ ክፉ ዘር ነው። ጥላቻ ወደ ቅንፃት ያድጋል። ቅንፃት ደግሞ ወደ ክፉ ድርጊት ያድጋል። የሴፍ ወንድሞች የሴፍን ሲገዱት በሚችሉበት ሁኔታ ሲያገኙት እርሱን ለመግደል ተማከሩ። የሴፍ ወንድሞቹ በእርሱ ላይ ክፉ ነገር ያደርጋሉ ብሎ አላሰበም። ለእነርሱ የሚያስፈልገውን ምግብ ይዘላቸው እነርሱ ወደሚገኙበት ሥፍራ ሲመጣ ወንድሞቹ ከሩቅ አይተው እርሱን ለመግደል ተማከሩ። እርሱን ለመግደል ያሰቡትም የሴፍ በእነርሱ ላይ የፈጸመው በደል ወይም ክፉ ሥራ በመኖሩ አልነበረም። የእነርሱ ጉዳይ ከሴፍ ሕልም ጋር ነበር። «ያ ባለ ሕልም ይኸው መጣ። አሁንም ኑ እንግደለውኝ... ከሕልሞቼም የሚሆነውን እናያለን» (ዘፍ37:20) የሚል ምክንያት ነበራቸው።

የዮሴፍ ወንድሞች ምክክር ክፉ ነበር። እጅጋቸው በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ያለው አልነበረም። እግዚአብሔር የማይከብርበትና ሰዎች የማይታነጹበት ምክክር ቢሆንም በውይይት ወደ አንድ ወሳኔ ለመምጣት ጊዜንና ጋይላቸውን ሰጥተው ነበር። የገዛ ወንድማቸውንና ምንም ክፉ ያላደረገውን የዋሃ ሰው ለመግደል ስብሰባ ተቀምጠው መመካከር! የዮሴፍ ወንድሞች አሳብ በምክክር ደረጃ አልቀረም። ወደ ተግባር ለወጡት። ዮሴፍ እነርሱ ጋር ሲደርስ «ያለበላትን በብዙ ኅብጅ ያጠቅቱን ቀሚሱን ገፈፉት፤ ወስደውም ወደ ጉድጓድ ጣሉት» (ዘፍ37:24)። ወንድሞቹ ዮሴፍ ምንም ክፉ ነገር ባልሠራበት ሁኔታ እንገላቱት። ከዚያ በኋላ ደግሞ በተገኘው አጋጣሚ በመጠቀም ከመግደል ይልቅ ለጊዜያዊ ጥቅማቸው ወይም እርሱን ከነሕልሙ ከአገራቸው ለማጥፋት ብለው የገዛ ወንድማቸውን ለባርነት ሸጡት። በዚህ ሁኔታ ዮሴፍ ከቤተሰቡ ተለይቶ ወደ ግብጽ አገር ወረደ።

ሰዎች ከእኛም ቀድመው እግዚአብሔር በሕይወታችን ሊያደርግ ያለበውን መልካም አሳብ ሊያውቁ ይችላሉ። ለዚህ ግን ሁለት ዓይነት ምላሽ ሊሰጡ እንደሚችሉ መረዳት ጠቃሚ ነው። የመጀመሪያው ምላሽ እግዚአብሔር በሕይወታችን ውስጥ ለማከናወን የፈለገው ነገር ከግብ እንዲደርስ እንደ አንድ ሰው ከጎናችን በመቆም የበኩላቸውን ድጋፍ መስጠት ነው። አንዳንዶች ከእግዚአብሔር ዘንድ ራሳይ የተሰጠውን ሰው መደገፍን እንደ ሕይወታቸው ተልዕኮ አድርገውም ሊቀበሉ ይችላሉ። ራሳይ ከግብ እንዲደርስ እንደ አንድ ሰብዓዊ ወዳጅ ማድረግ የሚገባቸውን በጎ ነገር ሁሉ ያደርጋሉ። ሰናይ ድጋፋቸውን ስንመለከት ባለራእዮቹ እነርሱ እንደሆኑ መገመት እስከሚያስችል ያህል ይደርሳል።

ሁለተኛው በጥላቻ ስሜት በመያዝ «ይህ መልካም ራሳይ ከእኔ አልፎ ለምን ወደ እርሱ ሄደ?» በሚል ስሜት እግዚአብሔር በሕይወታችን ያለው ዓላማ ከግብ እንዳይደርስ እኛን ከምድር ላይ ማጥፋት ወይም ዓላማው እንዳይፈጸም ሊያደርጉ የሚችሉትን አንቅፋቶች በየመንገዱ ሁሉ ላይ መደርደር ነው።

ሰዎች የሚጠሉትና የሚቀኑበት መልካም ሕልም/ራሳይ ባለው ሰው ላይ ነው። ከእነርሱ እንደሚበልጥ በሚያውቁት ሰው ነው። ከእነርሱ በታች በሆነ ሰው ላይ አይቀኑም። ለለዚህ የሰዎቹ ችግር ከሰዎች ጋር ሳይሆን ከራሳይ ጋር ነው ማለት ነው። ራሳይ ከግብ እንዳይደርስ ነው የሚፈለገው። ባለራእዮቹ ከሞቱ ራሳይ የሚጠፋ ይመስላቸዋል። ነገር ግን ባለራሳይን እንጂ ራሳይን መግደልና ማጥፋት አይቻልም።

ከሰዎች ጋር በንብረት ውስጥ እያለህ ከሌሎች ሰዎች ይልቅ ከምትቀርባቸው ሰዎች በደል ሊደርስብህ ይችላል። መበዳደል የሚመጣበትን መንገድ ማወቅ ይጠቅምሃል። ይህም በደል እንዳይፈጸም ለመከላከል ከማገዙም በላይ በደል ሲፈጸምም ይቅርታ ለማድረግ እገዛ ይኖረዋል።

ከእነርሱ ጋር በንብረት ውስጥ እያለህ ሰዎች በሚከተሉት ምክንያቶች በአንተ ላይ በደል ሊፈጽሙ ይችላሉ። ሰዎች በአንተ ላይ በደል የሚፈጽሙት፡-

- > ለአንተ መልካም ያደረጉ እየመሰላቸው አንተን ይበድላሉ። አንዳንድ ሰዎች ለአንተ መልካም ማድረግን ያስባሉ። ሆኖም ድርጊታቸው አንተን ይጎዳሃል። ከድርጊታቸው በስተጀርባ የነበረው ዓላማ ግን አንተን መጉዳት አይደለም። ዓላማቸው መልካም ቢሆንም ግን አንተ በድርጊቶቻቸው ትበደላለህ።
- > አንተ በሆንከው ወይም ባደረከው ነገር የሚፈጸምብህ በደል ተገቢ እንደሆነ በመገመት ነው። በአንዳንድ ሰዎች እይታ በደል የሚደርስብህ በባሕርይህ ወይም አንድ ነገር በማድረግህ የሚሰጠህ ብድራት እንደሆነ ይታሰባል። በአንተ ላይ በደል ሲፈጽሙም ባደረጉት ነገር ከማዘንና ይቅርታ ከመጠየቅ ይልቅ ለአንተ የሚገባውን ብድራት መስጠታቸውን ይናገራሉ።
- > ሆን ብለው አንተን ለመጉዳት ዓላማ በማድረግ በአንተ ላይ በደል ይፈጽማሉ።
- > ራሳቸውን መቆጣጠር ባለመቻላቸው አንተን ይበድላሉ። የሚያደርጉትን ነገር እንዲያደርጉ የሚያስገድዳቸው ውጫዊ የሆነ ተጽዕኖ አለባቸው። ለለዚህ በዚህ ራሳቸው መቆጣጠር በማይችሉት ተጽዕኖ ሥር ሆነው ይበድሉሃል።
- > ሰዎች ሳያውቁ በሠሩት ጥፋት ወይም ስህተት አንተን ይበድላሉ። ሰዎቹ የሠሩት ስህተት አንተን ዋጋ ያስከፍላሃል።

የዮሴፍ ለወንድሞቹ ይቅርታ እንዲያደርግ ምን አገዘው?

በዘፍጥረት ምዕራፍ 37 ላይ እንደ ተመለከተው የዮሴፍ ወንድሞች በእርሱ ላይ የፈጸሙት በደል ከወንድሞች የሚጠበቅ አልነበረም። የገዛ ወንድማቸውን ዳግመኛ ላለማየት እንዲሁም እግዚአብሔር በእርሱ ሕይወት ሊያከናውን ያለበው ሕልም ከግብ እንዳይደርስ በማሰብ ከሚወደው አባቱ ለዩት፤ እርሱ ወደማያውቀው የባርነት ሕይወት አሳልፈው ሰጡት።

የዮሴፍና ወንድሞቹ የተገናኙበትን ዓውድ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይነግረናል። በከነዓን ምድር ረሃብ በሆነ ጊዜ የዮሴፍ ወንድሞች እህል ፍለጋ ወደ ግብጽ ወርደው ከወንድማቸው ጋር ተገናኙ። ከዚያም አባታቸውንም ይዘው ወደ ግብጽ ወረዱ። የያዕቆብም ቤተሰብ በግብጽ መኖር ጀመረ። ከጊዜ በኋላ አባታቸው ያዕቆብ ሞተ። እስካሁን ድረስ በወንድማቸው በዮሴፍ ላይ ስለፈጸሙት በደል ይቅርታ አልጠየቁትም ነበር። አሁን ግን አባታቸው ሲሞት «ምናልባት ዮሴፍ ይጠላን ይሆናል፤ ባደረግንበትም ክፋት ሁሉ ብድራት ይመልስብን ይሆናል» (ዘፍ50:15) በማለት አሰቡ። ሥጋት በሕይወታቸው ሞላ። ከዓመታት በፊት የፈጸሙት በደል አሁንም ከአእምሮአቸው አልጠፋም። በወንድማቸው ላይ የሠሩት ድርጊት ትክክል እንዳልሆነ ሕሊናቸው ያውቅ ነበር።

ያለ ይቅርታ በጊዜ ርዝመት በደል ከሰው አእምሮ አይሠራም። አንዳንዶች በደል በጊዜ ብዛት የሚረሳና የሚጠፋ ይመስላቸዋል። በእርግጥ የሚቀሰቅስ ነገር ከሌለ የሌለ ነገር ሊመስል ይችላል። ያን ጉዳይ የሚመስል ነገር ሲገኝ ግን የተፈጸመው በደል ገሃድ ይወጣል።

የዮሴፍ ወንድሞች አሁንም ቢሆን በወንድማቸው ላይ ያደረጉትን ኃጢአት ለመናዘዝና ይቅርታ ለመጠየቅ ያነሳላቸው ክልባቸው ስለፈጸሙት በደል አዝነውና ተጽጽተው ሳይሆን አባታቸው ስለሞተ ምናልባት ዮሴፍ ብድራታቸውን ሊሰጣቸው እንደሚችል አስበው ነው። ይቅርታ እንዲጠይቁ ያነሳላቸው ለፈጸሙት በደል ተበዳይ ተገቢውን እርምጃ ለመውሰድ የሚያስችል ችሎታ እንዳለው በመረዳታቸው ቅጣቱን በመፍራት ነበር። ይቅርታ መጠየቁ በውጫዊ ግፊት የመጣ ነው። ከፍርሃቱ ግዝፈት የተነሣ መልዕክተኛ ወደ ዮሴፍ ልከው ይቅርታ ጠየቁት። በውጭ ግፊት የሚደረግ ይቅርታ መጠየቅ ግንኙነትን የማይስ ጋይሱ አነስተኛ ነው።

ለወንድሞቹ ጥያቄ ዮሴፍ የሰጠው ምላሽ የሚደነቅ ነበር። ዮሴፍ «አትፍሩ፤ እኔ በእግዚአብሔር ፋንታ ነኝ? እናንተ ክፉ ነገርን አስባችሁብኝ እግዚአብሔር ግን ዛሬ እንደሆነው ብዙ ሕዝብ እንዲድን ለማድረግ ለመልካም አስበው። አሁንም አትፍሩ እኔ እናንተንና ልጆቻችሁን እመግባችኋለሁ» (ዘፍ50:20-21) በማለት አጽናናቸው። ዮሴፍ ወንድሞቹን ይቅር ሲላቸው የተፈጸመው በደል በዚያው እንዲያበቃ እንጂ ቀጣይነት እንዲኖረው አላደረገም። ቀጣዩ ትውልድ ስለዚህ በደል እንዲያስብ አልፈለገም። እነርሱ በስምምነት ዘመናቸውን ጨርሰው ልጆቻቸው ግን በወላጆቻቸው ሥፍራ ሆነው እንዲበቃቀሉ ምንም ዕድል አልሰጣቸውም። ለበዳዮቹና ለልጆቻቸው መልካም ነገርን ለማድረግ ራሱን አዘጋጀ።

ዮሴፍ ወደ ግብጽ ወርዶ ባይላካለት ኖሮ ለወንድሞቹ ይቅርታ ያደርግላቸው ይሆን? ሰዎች ሲበድሉህ እግዚአብሔር ጣልቃ ገብቶ ወዳቀደልህ ግብ ሲያደርስህ ለበደሉህ ሰዎች ይቅርታ ማድረግ ቀላል ሊሆን ይችላል። ነገር ግን በሕይወትህ ለመፈጸም ያስብከውን ራስዬ በመንገድ እንዲቀር ቢያደርጉ ምን የምታደርግ ይመስላሃል? የሕይወትህ ራስዬ ባስብከው መንገድ እንዳይሳካ በመደረጉም አንድ መልካም ነገር አለ ብለህ በማሰብ ይቅርታ ልታደርግላቸው ፈቃደኛ የምትሆን ይመስልሃል?

ይቅርታ ማድረግስ በምን ይታወቃል?

ዮሴፍ ለበደሉት ወንድሞቹ ከልብ የሆነ እውነተኛ ይቅርታ ማድረጉ በምን ተገለጠ? ተበዳይ ለበዳይ ይቅርታ ማድረጉ የሚታወቀው ቀጣይነት ባለው ሁኔታ በቃልና በድርጊት ለበዳይ መልካም ነገር ሲያደርግ ነው። ወንድሞቹ ይቅርታ እንዲያደርግላቸው ሲጠይቁት ዮሴፍ ያናገራቸው በትሕትናና በመልካም ቃል ነበር። ከዚህም ባለፈ ሁኔታ የበደሉትን ሰዎችና ልጆቻቸውንም እንደሚመግባቸው ነገራቸው። ለእነርሱ መልካም ነገር ለማድረግ ቅድመ ሁኔታ አላስቀመጠም። «አትፍሩ» በማለት ከተሰማቸው ሰሜትም ነጻ እንዲወጡ አጽናናቸው። ዛሬ ወይም ነገ ሊበቀለን ይችላል

ብለው እያሰቡ በፍርሃትና በጭንቀት ሰሜት ከመኖር ወጥተው በሕይወታቸው የደስታ መንፈስ እንዲፈስ አገዛቸው።

ዮሴፍ ለበደሉት ለወንድሞቹ ይቅርታ ማድረጉ ከተገለጠባቸው መንገዶች መካከል የሚከተሉት ይጠቀሳሉ፡-

- ↓ ወንድሞቹ ከፈጸሙበት በደል የተነሣ እነርሱን ለመበቀል ሥልጣንና ኃይል ቢኖረውም የዚህ ዓይነት ዓላማ አልነበረውም
- ↓ በወንድሞቹ ላይ ቂም አልያዘም
- ↓ ራሱን በወንድሞቹ ሥፍራ በማስቀመጥ ከሠሩት በደል የተነሣ በውስጣቸው ያለውን ፍርሃትና ጭንቀታቸውን በመረዳቱ «ይቅር በለን» ብለው መልዕክተኛ ሲልኩበት አሰቀሰ (50:17)፤
- ↓ ወንድሞቹ ዮሴፍ ዛሬ ወይም ነገ ሊበቀለን ይችላል ብለው ዘወትር እንዳይፈሩ «አትፍሩ» (50:19) በማለት ያለ ምንም ስጋት እንዲኖሩ በግልጽ ፊት ለፊት ነገራቸው
- ↓ ዮሴፍ ወንድሞቹን «በደግ ቃል አናገራቸው።» እርሱ ከእነርሱ ጋር የነበረው የንግግር ይዘትና አቀራረቡም ደግ ነበር።
- ↓ ለእነርሱና ለልጆቻቸው የሚያስፈልጋቸውን ሁሉ ለማድረግ ያለውን ቁርጠኝነቱን ገለጸላቸው (50:21)። እነርሱ ወደ ግብጽ ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ እስከ ሞት ድረስ ለእነርሱና ለልጆቻቸው መልካምን ነገር ሁሉ ከማድረግ አልተቆጠበም። ተስፋ ብቻም ሳይሆን በተግባር የተገለጠና የሚገለጥ ቃል በመስጠት አበረታታቸው።
- ↓ በእርሱ ላይ ለተፈጸመው በደል በዳዮቹን እና ልጆቻቸውን ለመበቀል አሳብ አልነበረውም። በእርሱ ላይ የተፈጸመው በደል ታሪኩ የተዘጋ መሆኑን በግለጥ በቀጣይነት ለሚመጣው ትውልድ ቂም እንዳይተላለፍ በይቅርታ ዘጋው።

ከዮሴፍ ሕይወት ለይቅርታ የሚረዱ መሠረታዊ አሳቦች

ዮሴፍ ለበደሉት ወንድሞቹ ይቅርታ እንዲያደርግ ያገዙት የተለያዩ ውስጣዊ ሁኔታዎች ነበሩ። እርሱ ስለእግዚአብሔር፤ ስለተፈጸመበት በደልና የበደሉን ውጤት እንዲሁም ስለ ወንድሞቹ የነበረው አስተሳሰቦችና አመለካከቶች ይቅር እንዲላቸው ረድተውታል። ከዮሴፍ ሕይወትና ልምድ በመነሳት ሰዎች ተበድለው ይቅርታ እንዲያደርጉ የሚያገዙ መርሆዎች ይኖራሉ። ከእነዚህም የሚከተሉትን እንመልከት፡-

☞ የሁኔታዎች የበላይ ተቆጣጣሪ እግዚአብሔር እንደሆነ ማመን፡- ዮሴፍ በግብጽ አገር ውስጥ ከፍተኛ ባለሥልጣን በመሆኑ በወንድሞቹ ላይ የወደደውን ነገር ማድረግ ይችላል። በግብጽ አገር ውስጥ ማንም ሰው ያለእርሱ ፈቃድ እጁንም እግሩንም ማንሣት አይችልም። በእያንዳንዱ ሰው እንቅስቃሴ ላይ የመፍረድ ሥልጣን ነበረው። በደለኞች የሆኑ ወንድሞቹ በፍርሃት ተይዘው ወደ እርሱ ለምሕረት ሲመጡ «እኔ በእግዚአብሔር ቦታ ነኝ?» በማለት መለሰላቸው። ዮሴፍ የሰው ልጅን ሕይወት መጀመሪያና መጨረሻውን የሚወስነው እግዚአብሔር ብቻ እንደሆነ ጠንቅቆ አውቋል።

እግዚአብሔር ያለበው መልካም ነገር ከግብ ሳይደርስ እንደማይቀር ተረድቷል። በሕይወቱ ብዙ መልካም ያልሆኑ ነገሮች ቢያልፉም እግዚአብሔር ግን ከእርሱ ጋር በመሆን እርሱ ዛሬ ሰዎች ለማግኘት የሚሆኑትን ሥፍራ ላይ ደርሷል። በሁኔታዎች ሁሉ ውስጥ የሰዎችንም ክፉ ድርጊት በመልካም ለውጦ ያከበረው እርሱ የሚያመልከው ሕያው እግዚአብሔር እንደሆነ በሚገባ ገብቶታል። ከዚህም ግንዛቤና እምነት የተነሣ ክፉ ያደረጉበትን ወንድሞችን መበቀል አልፈለገም።

በሕይወት እንዳንኖር ሰዎች ክፉ ነገር ቢያደርጉብንም ወይም እግዚአብሔር በእኛ ሊፈጽም ያለበው ራእይ ከግብ እንዳይደርስ ሰዎች ማናቸውንም መሰናክል ቢያስቀምጡ እግዚአብሔር በዙፋኑ ላይ ሆኖ ሁኔታዎችን ወደሚፈልግበት አቅጣጫ መለወጥ እንደሚችል እምነን በትዕግሥት እንቁም። ሰዎች ክፉ ነገር ቢያደርጉብንም ከልባቸው ተንኮል የተነሣ ክፉ ነገር በእኛ ላይ ቢፈጽሙም ጌታ እግዚአብሔር ግን የእነርሱን ክፉ ሥራ ሕይወታችንን ቀርጾ ለተሻለና ለከበረ ሥፍራ እያዘጋጀን ነው። ይህ አላብ እግዚአብሔር ተልዕኮውን በሕይወታችን እንዲፈጽም መንገድ ከመክፈትም ባሻገር ክፉ ነገር የፈጸሙብንን ሰዎች ራእያችን ከግብ እንዲደርስ መሣሪያዎቻችን እንደሆኑ በመረዳት ስለበደላቸው ይቅር እንደገባቸው ያስችለናል።

ሕይወታችንን ያቆሰሉንን ሰዎች ይቅር የምንለው እነርሱን ለመበቀል ስለማንችል አይደለም። «ወይኔ! አቅም ቢኖረኝ ኖሮ አሳያቸው ነበር» እያልን የበደሉንን ሰዎች ለመበቀል አቅም ስለማይኖረን ይቅር የምንላቸው ከሆነ ያደረግነው ይቅርታ ሳይሆን በዳዮቻችን አሁንም ከእኛ በላይ ስለሆኑ እንዳይገኙን ፈርተን ወይም ከእነርሱ ጋር ግንኙነት በመመሥረት የምንፈልገውን ነገር ለማግኘት ይቅርታን እንደ መሣሪያ ለመጠቀም ነው።

የተፈጸመውን በደል ወይም ጋጢአት ወይም ክፉ ድርጊት መቀበል፡- የሴፍ ወንድሞች በእርሱ ላይ ክፉ ነገር እንደፈጸሙ አልሸሸንም። «እናንተ ክፉ ነገር አለባችሁብኝ» ማለቱ ወንድሞቹ በእርሱ ላይ ክፉ እንዲሆን እርሱን ለባርነት እንደሸጡት መግለጽ ነበር። በእርሱ ላይ ክፉ ነገር መሥራት ብቻ ሳይሆን ዓላማቸውም ክፉ ነበር። የሴፍ እንዲጠፋ ሕልሙም ከንቱ ሆኖ እንዲቀር የታቀደ ነበር። የሴፍ ወንድሞች በእርሱ ላይ ያደረጉትን በደል እንዳልተፈጸበት አልተናገረም። «ይህ ቀላል ነገር ነው» በማለት የሆነው ነገር እንዳልሆነ ወይም ከሆነው በታች እንደሆነ አላሰበም። መንፈሳዊ ሰው በመሆኑ «እናንተ እኮ ሳታውቁ ነው እንጂ በወንድማችሁ ላይ እንዲህ ዓይነት በደል አትፈጽሙም ነበር» በማለት መንፈሳዊ ሽፋን አልሰጠውም። ወንድሞቹ ሆነ ብለው በልባቸው ክፉት በእርሱ ላይ የፈጸሙትን በደል በትክክል ተናግሯል።

በግንኙነት ውስጥ ሰዎች እርስ በርስ ሲበዳደሱ እውነተኛ የሆነ ይቅርታ የሚመጣው የተፈጸመውን በደል ወይም ጋጢአት በትክክል መናገርና ምን

እንደሆነ ለይቶ በማውጣት ነው። ድርጊቱም ሳይታሰብ ድንገት ሳይሆን በዓላማ ክፉ ነገርን በማሰብ እንደተከናወነ መግለጽ አስፈላጊ ነው።

እግዚአብሔር ክፉ ድርጊትን ለመልካም ማድረግ እንደሚችል አምኗል። ወንድሞቹ በእርሱ ላይ ያደረጉትን ክፉ ነገር ለመልካም አሰበው። በእርግጥ ወንድሞቹ እርሱን ለማጥፋት ለባርነት ቢሸጡትም እግዚአብሔር ግን የሴፍ በግብጽ አገር ውስጥ ባለሥልጣን እንዲሆን እንደ መንገድ አድርጎ ተጠቀመበት።

ሰዎች በደላቸው ፊት ለፊት የሚጋፈጣቸው ጊዜ ይመጣል። የዮሴፍ ወንድሞች ፍርሃት ያዛቸው። ወንድማቸው የሴፍ ለእነርሱ የሚያስፈልጋቸውን ምግብ ይዘላቸው እነርሱ በጎችን ይጠብቁ በነበሩበት ሥፍራ በመጣ ጊዜ እርሱን ማንም ሊያስጥለው በማይችልበት ሁኔታ አገኙት። በልባቸው ያሰቡትንም ክፉት በእርሱ ላይ አደረጉ። ሥልጣን በእጃቸው ነበር። በዮሴፍ ጎን የሚቆምና ከእጃቸው የሚያስጥል ኃይል አልነበረም። በገዛ ወንድማቸው ምሕረት የለሽ እርምጃ ወሰዱበት። ቀን የሚያመጣው አይታወቅምና ነገር ተገልብጦ አሁን ደግሞ በተራቸው የዮሴፍ ወንድሞች ለባርነት በሸጡትና እግዚአብሔር ግን ባከበረው ወንድማቸው የሴፍ ፊት ቆሙ። ዛሬ ደግሞ የሴፍ የወደደውን ነገር በሕይወታቸው ላይ መፍረድ የሚያስችል ሥልጣን አለው። ከእነርሱ መካከል ይህ ሊሆን ይችላል ብሎ ያለበ ማንም አልነበረም። በሰው ግፍ የተጣለ ሰው በእግዚአብሔር ምሕረት ተነሥቶ ያልተጠበቀ መልካም ሥፍራ ይገኛል። እግዚአብሔር አይጣል እንጂ በሰው መጣል ጊዜውን ጠብቆ ወደ መልካም ይለውጣል።

ገና በሕልም ደረጃ በነበረበት ወቅት ለዮሴፍ አንስግድም በሚል ዓመጽ ወንድማቸውን ከፊታቸው አራቁት። ዛሬ ግን ጊዜ ጣላቸው። ከልባቸው ቢሆንም ባይሆንም ለባርነት ለሸጡት ሰው መስገዳቸው የግድ ነው። እግዚአብሔር ከዝቅተኛ ሥፍራ አንስቶ ላከበረው ሰው ዛሬ መስገድ በምርጫ አይደለም። ወንድሞቹ የሴፍን «እባክህ የአባትህ እምላክ ባሪያዎች የበደሉህን ይቅር በል» በማለት መጥተው በፊቱ ለገደሉት።

የዮሴፍ ወንድሞች ሁኔታ የሴፍን አላስደሰተውም። አቀራረባቸው ትሕትና የተሞላበት ነበር። «ባሪያዎች» በማለት ራሳቸውን ጠሩት። የሚጠሉት ቃል ነበር ዛሬ ግን ግድ ሆኖባቸው ትክክለኛ ሥፍራቸውን አውቀዋል። ሆኖም የሴፍ «ይኸውላችሁ ሕልሙ ተፈጸመ» «እግዚአብሔር ሆይ ጠላቶቼን ከእግራ በታች ስለረገጥክህ አመሰግንሃለሁ» አላለም።

የሴፍ የወንድሞቹን ቃል በሰማ ጊዜ «አለቀሰ» ይላል። የሴፍ ለምን አለቀሰ? የሴፍ ራሱን በወንድሞቹ ቦታ አስቀመጠ። የገዛ ወንድማቸውን በመጥላት ለባርነት አሳልፈው ሰጥተው እግዚአብሔር ግን ክፉ ሥራቸውን በመልካም ለውጦ እርሱን አክብሮ ወንድሞቹ የዕለት ምግባቸውን ለማግኘት እንኳ እርሱን እንዲመለከቱ በማድረግ አሁን ደግሞ አናደርግም ያሉትን ቢያደርጉ በዓይኑ ሲመለከቱ ምን ሊሰማቸው እንደሚችል አሰበ። ክፉ

በፈጸሙበት ሰው ፊት በትሕትና መቆም በራሱ ከባድ ፍርድ እንደሆነ ተመለከተ። በውስጣቸው ከሚሰማቸው ስሜት የተነሣ ይበቃሉን ይሆን ብለው ማሰባቸው የማያስገርም መሆኑን ተረዱ። ይህን ሁኔታ ሊያስብ ግን አለቀሰ።

የበደሉንንና እግዚአብሔር በልባችን ያስቀመጠው ራዕይ በሕይወታችን እንዳይፈጸም እንቅፋት የሆኑብንን ሰዎች ከጊዜ በኋላ እግዚአብሔር በእጃችን አሳልፎ ቢሰጥ እንዴት እናስተናግዳቸው ይሆን? እግዚአብሔር ሰፍርድ በእጃችን አሳልፎ እንደሰጠን በማሰብ ብድራታቸውን እንሰጣቸዋለን ወይስ ለእነርሱ እናዝናለን? የልባቸው ክፋት ምን ያህል ክፉ እንደሆነ እንዲማሩ እንከንናቸዋለን? ዛሬ ባለን ሥልጣን በመጠቀም በሕይወታቸው ወይም በኑሮአቸው ማግኘት የሚፈልጉትን ነገር እንዳያገኙ እናደርጋለን? የእግዚአብሔር ምሕረት ምን ያህል ጥልቅ እንዲሁም ከአእምሮአችን በላይ እንደሆነ በመረዳት መልካም ያደረገልን? እርሱን በማሰብ ከመልካም ነገር እንዳይጎድላቸው እንዲሁም በሕይወታቸውም ምን ይመጣብን ይሆን እያሉ በሥጋት እንዳይኖሩ ተገቢውን ነገር ሁሉ እናደርጋለን?

የዮሴፍ ወንድሞች ሁለንተናዊ ሕይወት በዮሴፍ እጅ እንደሆነ ተረድተዋል። እርሱ እንዳደረጋቸው እንደሚሆኑ ገብቶአቸዋል። በዚህ ጊዜ በሕይወታቸው ላይ የበደሉት ወንድማቸው ሙሉ ሥልጣን እንዳለው አውቀውታል። ለእነርሱ የእግዚአብሔር ያህል ሆኖባቸዋል። እርሱ ግን ሲመልሰላቸው «እኔ በእግዚአብሔር ፋንታ ነኝ?» አላቸው። ወንድሞቹ እርሱን በእግዚአብሔር ፋንታ እድርገው እንዳይመለከቱት ነገር ግን ራሳቸው ከእግዚአብሔር ጋር ገንኙነት እንዲያደርጉ አደረገ። በሕይወታቸው ሰላደረጉት በደል የተሰማቸው ወቀሳ ካለ ከእግዚአብሔር ጋር እንዲጨርሱ ዕድል ሰጣቸው። በፈጸሙት በደል ዮሴፍ የተጎዳ ቢሆንም በደላቸው በእግዚአብሔር ላይ የተፈጸመ በመሆኑ እግዚአብሔርን አሳዝነዋል። በዮሴፍ ሕይወት ውስጥ ዓላማ የነበረው እግዚአብሔር ራሱ ነው። የእርሱ ዓላማ ከግብ እንዳይደርስ በተቻላቸው መጠን ሰብዓዊ እንቅፋቶችን አስቀምጠዋል። ስለዚህ ከዮሴፍ ጋር ሳይሆን ከእግዚአብሔር ከራሱ ጋር መገናኘትና ትክክለኛ ንስሐ በእርሱ ፊት መግባት እንደሚገባቸው አመለከታቸው።

በማንኛውም ሁኔታ ውስጥ ሰዎች በእኛ ላይ በደል ቢፈጽሙ በራሳችን ብድራትን ከመመለስ እንጠንቀቅ። መጽሐፍ ቅዱስ ራሳችን እንዳንበቀል «ለእግዚአብሔር ቁጣ ፈንታ ሰጡ እንጂ አትበቀሱ! በቀል የእኔ ነው! እኔ ብድራትን አመልሳለሁ» (ሮሜ12:19) በማለት ያስተምረናል።

ማጠቃለያ

ፈ ጥላቻ ቀስ በቀስ ወደ መጥፎና ጎጂ ድርጊታዊ እርምጃ ይለወጣል። ስለዚህ ጥላቻ ተሰጥቶ ተገቢ መፍትሔ ካላገኘ በስተቀር በሌላው ላይ ምሕረት የለሽ በደል ለመፈጸም ምክንያት ይሆናል።

- ፈ በእግዚአብሔርና በሰዎች መወደድ በሌሎች ሰዎች ውስጥ ቅንፃትን በመፍጠር ለበደል ሊያነሳሳቸው ይችላል።
- ፈ በዳዮች ተበዳይን ይቅርታ በመጠየቅ ካልፈቱት በስተቀር ፍርሃትና ጭንቀት ከአእምሮአቸው አይጠፋም። የጊዜ ቆይታ በደልን አይደመስስም። በደል የሚወገደው በይቅርታ ብቻ ነው።
- ፈ እግዚአብሔር ከፉ ሰዎች በየዋሆች ላይ የሚፈጽሙትን በደል ለተበዳዮች ስኬት ሊጠቀምበት እንደሚችል፣ ለበዳዮች ርኅራኄ ማሳየትና እንደ ማደጊያ መንገድ መቁጠር በዳዮችን ይቅር ለማለት የሚረዱ አስተሳሰቦች ናቸው።

የማሳሰል ጥያቄዎች

- (1) ዮሴፍ ባይሳካለት ኖሮ ወንድሞቹን ይቅር ይል ይሆን?
- (2) በሰዎች ክፉ ሥራ ምክንያት የሕይወት ሕልማችን ከግብ ሳይደርስ ቢቀር እነርሱን ይቅር ለማለት ምን ያህል የልብ መነሳሳት ይኖረናል?
- (3) አንዱ ወገን ሲበደል ከቆየ በኋላ በሆነ አጋጣሚ ሥልጣን ቢያገኝ መበቃቀል እንዳይኖር በበዳይና በተበዳይ በኩል ሊኖሩ የሚገባቸው አስተሳሰቦችና እርምጃዎች ምን ይመስሉአችኋል?

ዳዊት: «እግዚአብሔር... ስደበው ብሎ አዝዞታልና ይርገመኝ»

ንጉሥ ዳዊት ከቤርሳቤህ ጋር በፈጸመው ዝሙት የተነሣ በገዛ ታማኝ የጦር መሪውና ዳኩሳቤህ ላይ ባደረሰው በደል እግዚአብሔርን አሳዝኖ ነበር። ሆኖም ከልቡ የሆነ እውነተኛ ንስሐ በመግባት ምሕረት በማግኘቱ ይቅርታ ምን ያህል ለሰው ልጅ አስፈላጊ እንደሆነ የተረዳ ሰው ነበር። ከእግዚአብሔር ዘንድ ለኃጢአቱ ይቅርታን የተቀበለ ሰው ስለነበር እርሱን ለበደሉት ሰዎች ይቅርታ ለማድረግ ብዙ ሊቸገር አንመለከተውም።

በሕይወት ዘመኑ ዳዊት ከብዙ ሰዎች ጋር ግጭት የነበረው ሰው ቢሆንም በዚህ ክፍል ውስጥ በእርሱና በሳሚ መካከል በነበረው ግንኙነት ውስጥ የተፈጸመውን በደል እንዴት እንዳስተናገደ እንቃኛለን።

ሳሚ ዳዊት ላይ ለምን በደል ፈጸመ?

ሳሚ በዳዊት ላይ የፈጸመው በደል ምን ነበር? ለምን እንዲህ አደረገ? ብለን በንግድቅ ምላሹን ከ2ኛው-ኤል 16 ላይ እናገኛለን። ሳሚ ከብንያም ወገን የሆነ ሰው ነበር። ዳዊት ደግሞ ከይሁዳ ነገድ ነበር። በሳሚ አይታ ከይሁዳ ወገን የሆነው ዳዊት ከብንያም ወገን የሆነውን ሳኦልን መተካቱ ቅር አሰኝቶታል። ሳሚ ዳዊት በሳኦል ሥፍራ ንጉሥ መሆኑን ከወገን ወይም ከጎሣ ጉዳይ ጋር አያያዘው። ሳሚ ሳኦልን የናቀውና ዳዊትን ያነገሠው እግዚአብሔር መሆኑን አልተረዳም ወይም ከልቡ አልተቀበለውም ነበር። ሳኦል ንጉሥ እንዳይሆን ያደረገው ደግሞ የእርሱ ከብንያም ወገን መሆኑ ሳይሆን እርሱ እግዚአብሔርን ባለመታዘዙ ምክንያት ለንጉሥነት የተናቀ ሆነ። የእርሱ ወገን የነበረው ሳሚ ግን ዳዊት በራሱ ጋይል ንጉሥነትን እንደ ወሰደበት አሰበ።

ሳሚ በዳዊት ንጉሥ መሆን ላይ ያለውን ቅሬታ ለመግለጽ አጋጣሚ ይፈልግ ነበርና በአንድ ወቅት ዳዊት በመከራ ውስጥ ባለበት አጋጣሚ ዳዊትን ረገመው፤ በዳዊት ባሪያዎችም ላይ ድንጋይ ይወረውር ጀመረ። በሕዝቡ ዘንድ የተከበረውን ንጉሥ አዋረደው። ሳሚ በንጉሥ ዳዊት ላይ ከተናገራቸው ነገሮች «ሂድ አንተ የደም ሰው ምናምንቴ፤ ሂድ። በፋንታው ነግሠሃልና እግዚአብሔር የሳኦልን ቤት ደም ሁሉ መሰለብህ፤ እግዚአብሔርም መንግሥትን ለልጅህ ለአቤሌሎም እጅ አሳልፎ ሰጥቶታል፤ እነሆም አንተ የደም ሰው ነህና በመከራ ተይዘሃል» (2ኛ-ሳሙ-16:7-8) የሚል ይገኝበታል።

ሳሚ የተናገረበት ቃል ለንጉሥ የሚገባው አልነበረም። ንጉሥን ምናምንቴ ብሎ መሳደብ ከሥነምግባር የጎደለ ተግባር ነው። በሳሚ አይታ ዳዊት በዚህ መከራ ውስጥ የገባው በሌሎች ሰዎች በተለይም በሳኦል ቤት ባደረገው በደል ምክንያት ነበር። ዳዊት ሳኦልንና የእርሱን ቤተሰብ አባላት በመግደል ሂደት ውስጥ እጁ ባይኖርበትም የሳኦል ወገን ግን ዳዊትን

ተጠያቂ ከማድረግ አልጣነም። የልጁ የአቤሌሎም በዳዊት መንግሥት ላይ በዓመጽ መነሳትም ከእግዚአብሔር ዘንድ ዳዊትን ለመቅጣት የተላከ ድርጊት እንደሆነ ተተረጎመ። ሳሚም ዳዊት ሲሳደብ ምንም ጥንቃቄ ያላደረገው አንዱ ምክንያት እግዚአብሔር ዳዊት ስለፈጸመው በደል እየቀጣው በመሆኑ እንዲሁም መንግሥቱንም ለልጁ አሳልፎ በመስጠቱ ዳግመኛ ወደ ሥልጣኑ ይመለሳል ብሎ ባለማለቡ ነበር።

አብዛኛውን ጊዜ በልባቸው ውስጥ ያልተቀበሉን ሰዎች ለእኛ የሆነውን ስኬት አይወዱም። በተለይም እኛ ስኬት ያገኘው እነርሱ ተጎድተው እንደሆነ የሚያስቡ ከሆነ በሕይወታቸው የዝቅታ ወቅት በሚሆንበት ጊዜ በልባቸው ውስጥ ተደብቆ ያለውን ጥላቻቸውን ገሃድ ያወጣሉ። በሕይወታቸው በገጠማቸው ፍሬ ቢሰነት ወይም ሕይወታቸውን በሚፈልጉበት አቅጣጫ መምራት አለመቻላቸውን በእኛ ፍሬያማ መሆን ምክንያት ከግባቸው እንዳልደረሱ ያሳብባሉ። በእግዚአብሔር አሳብና በጽድቅ መንገድ ሄደን የሕይወት ስኬት እንዳገኘን አይመስላቸውም። በሕይወት ጎዳና የገጠመንን መከራና ተግዳሮት እንደ እግዚአብሔር ፍርድ ይቆጥራሉ። ከደረሰበን ፈተና አንድ ቀን መውጣት እንደምንችል ሳያስቡ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የማይረሳ ገግግር ወይም ድርጊትን ይፈጽማሉ። በእርግጥ እንዲህ እንዲያደርጉ ከሚያደርጋቸው አንዱ ምክንያት ለሕይወታቸው ኪሣራ እኛን ተጠያቂ አድርገው ማለባቸው ነው።

ዳዊት ይቅርታ እንዲያደርግ ምን አገዘው?

ሳሚ ዳዊትን ሲራገም ያዩ የዳዊት ወዳጆች እንግደለው ወይ? ብለው ሲጠይቁት ዳዊት ፈቃደኛ አልነበረም። የዳዊት ግንዛቤ ከሳሚ የተለየ ነበር። ዳዊት ይህ መከራ እየደረሰበት ያለው እርሱ በሳኦል ቤት ላይ በደል በመፈጸሙ ምክንያት እንዳልሆነ በእርግጥ ያውቃል። በሕይወቱ ዘመን ሳኦልን በታማኝነት ያገለገለና እርሱ ሲያሳድደውም በእጁ ውስጥ ገብቶ እርሱን ላለመግደል የወሰነ ሰው ነበር። ይህ ለሳሚ ባይገባውም ዳዊት የሚረሳው ጉዳይ አልነበረም። ዳዊት የሳሚ ክስ መሠረተ ቢሰና ከቅንዓት በመነሳት በተገኘው አጋጣሚ የስም ማጥፋት ዘመቻ እንደሆነ ገብቶታል።

ሳሚ በንጉሥ ላይ ሊደረግ የማይገባውን ክፉ ነገር ሲያደርግ ዳዊት እርሱን ላለመግደል የወሰነበትና ይቅርታም እንዲደረግለት ያደረገበት ምክንያቶች ምን ነበሩ?

ዳዊት የሳሚን ስድብ እግዚአብሔር እርሱን ለማስተማር የሚጠቀምበት መሣሪያ እንደሆነ ተገንዝቧል። «እግዚአብሔር- ዳዊትን ስደበው ብሎ አዝዞታልና ይርገመኝ፤ ለምን እንዲህ ታደርጋለህ? የሚለው ማን ነው?» (2ኛ-ሳሙ-16:10) አለ። ዳዊት የሳሚ ስድብ እግዚአብሔር በእርሱ ሕይወት ውስጥ እንዲያልፉ ከላከቸው መከራዎች አንዱ እንደሆነ ተረዳ። ከዚህም የተነሣ በራሱ ሥልጣን ለሳሚ ስድብ ምላሽ ለመስጠት አልፈለገም።

☞ ዳዊት ከቤርሳቤህ ጋር የፈጸመው ግንኙነት እንዳይታወቅበት ያደረገው ሙከራ ባለመሳካቱ እና አረዩን በማስገደቡ አግዚአብሔር በዳዊት ላይ ተቆጥቶ ነበር። «ከራሱም ቤት ክፉ ነገር አስገባብሃለሁ» (2ኛው-12:11) ብሎታል። አብራሁኑ የወጣው ልጁ በእርሱ ላይ በመነሳቱ እንዲሁም የሳሚ ስድብም ከአግዚአብሔር ዘንድ ለትምህርቱ የተላኩ መከራዎች እንደሆኑ አስተውሏል። ስለሆነም ሳሚ ባደረገው ጥፋት ላይ ቶሎ እርምጃ አልወሰደም።

☞ ዳዊትም እንደ ሳሚ ሰዎችን ሊበደል የሚችል ሰው መሆኑ የተረዳ ሰው ነበር። ዳዊት የራሱን መልካም ስም ለማስጠበቅ ብሎ ኦሪዮን ጥፋቱን እንዲሸፍንለት በሰው-ር ያደረገው ሙከራ ሳይሳካለት ሲቀር እንዳስገደለው ያውቃል። በዚህ ጥፋትም አግዚአብሔርን አሳዝኗል። እርሱ የሀገር መሪና መንፈሳዊ ሰው ሆኖ እንዲህ ዓይነት ትልቅ ኃጢአት እንደ ፈጸመ ሁሉ ሳሚም ሌሎችን መበደል እንደሚችል እንደሚገነዘብ ማሰብ ይቻላል። ሰው ሁሉ ሌሎችን የመበደል እምቅ ችሎታ እንዳለው የተረዳ ይመስላል።

☞ ዳዊት ሳሚ ከሳኦል ወገን ሆኖ በእርሱ ላይ እንዲህ ያለውን ስድብ መናገሩ የሚጠበቅ ጉዳይ እንደሆነ ተረድቷል። የገዛ ልጁ በእርሱ ላይ ከተነሣ ከሳኦል ወገን የሆኑትን ብዙ ክፉ ነገር ቢያደርጉ የሚገርም አለመሆኑን በሚገባ ተገንዝቧል። «እነሆ ከወገዬ የወጣው ልጄ ነፍሴን ይሻል፤ ይልቁንስ ይህ የብንያም ልጅ እንዴት ነዋ?» (2ኛው-16:11) ይላል። የገዛ ልጁ የእርሱን ሥልጣን ለመውሰድና ከተቻለም እርሱን ለማጥፋት ከተነሣበት ሳሚ ደግሞ የሳኦል ዘመድ ሆኖ ዳዊትን መርገሙ የሚደንቅ አይደለም። በዚህ ሁኔታ ዳዊት ሳሚን መታገስ ወይም መቻል አስፈላጊ መሆኑን ገለጸ።

በሕይወታችን በሆነው መልካም ነገር የግል ወይም የወገናቸው ጥቅም እንደተነካ የሚያስቡ ሰዎች ይኖራሉ። እነዚህ ሰዎች በሚያገኙት አጋጣሚ በመጠቀም እኛን ለማጥቃት እርምጃ ሊወስዱ እንደሚችሉ ከወዲሁ ማሰብ ከእነርሱ ጋር ባለን ግንኙነት ልብ-ሰፊዎች እንድንሆን ይረዳናል። ከጠላት ክፉ ነገር እንጂ መልካም ነገር ስለማይጠበቅ ተገዢውን የአእምሮ ቅድመ-ዘግቾት ማድረግ ያስፈልጋል። ጠላት መልካም ነገር ሲያደርግልን እንጂ ክፉ ነገር ሲያደርግልን አያስደንቅም።

☞ አግዚአብሔር ፈጥኖ እንዲፈርድለት የሚያደርግ ድርጊት እንደሆነም ተረድቷል። «ምናልባት በዚህ ቀን መከራዬን አይቶ ስለ እርግማኑ መልካም ይመልስልኛል» (2ኛው-16:12) አለ። በደረሰበት ሁኔታ ውስጥ ዳዊት የሚከተሉት መረዳቶች ነበሩት፡-

✦ አግዚአብሔር የእርሱ የሆኑት በመከራ ውስጥ እንዲያልፉ ቢፈቅድም በሕይወታቸው ዝለው በእርሱ ተስፋ እንዲቆጠሩ እንደማይፈልግ፡

✦ የመከራው ጥንካሬ መብዛት ደግሞ እግዚአብሔር ቶሎ ምላሽ እንዲሰጥ እንደሚያነሳሳው፡

✦ አግዚአብሔር ከጠላቶች የሚመጣው መርገም ወደ በረከት መለወጥ የሚያስችል ብቃት እንዳለውና ከክፉ ነገር ውስጥ መልካም ውጤት ማውጣት የሚችል መሆኑን

☞ ዳዊት ኦሪዮንን ሲበድል ማንም በግልጽ አላወቀም። ሆኖም እግዚአብሔር የሆነውን ነገር ተመልክቶታል። ተበዳይ ራሱን ለመከላከል ዕድል ባይኖረውም እግዚአብሔር ራሱ በተበዳይ ሥፍራ ስመሆን በዳዩን ዳዊትን ጠየቀው። ዳዊት ለፈጸመው በደል ይቅርታ ቢያገኝም ጥፋቱ ከሚያስከትለው አሉታዊ ብድራት ግን አላመለጠም። ዳዊት እግዚአብሔር በበዳይ ላይ እንደሚፈርድና ለተበዳይ ደግሞ እንደሚፈርድለት ከራሱ ሕይወት ተምሯል። ከዚህም የተነሣ ሳሚን በራሱ ሥልጣን ለመበቀል አልፈለገም። ጉዳዩን ለአግዚአብሔር ሰጠ።

☞ ዳዊት ሳሚን መበቀልና አለመበቀል ያለውን ትርፍና ኪሣራ ያሰለ ይመስላል። ሳሚ በዳዊት ሥልጣን ላይ በቀጥታ የተሳተፈ ሰው ባይሆንም የመፈንቅለ-መንግሥቱን ዓላማ ይደግፍ ነበር። ሌሎች ደግሞ ከእኔሌሎም ጋር በመሆን ቀጥተኛ ተሳትፎ ነበራቸው። ሁኔታው ከተረጋጋ በኋላ እነዚያ ሰዎች በዳዊት ሥልጣን ሥር ወድቀዋል። ሳሚን ከተበቀለ በእርሱ ላይ የተሰለፉትንም ሰዎች ሁሉ መበቀል ይጠበቅበታል። ይህን ማድረግ ደግሞ በመንግሥቱ ውስጥ ቅሬታ፣ መከፋፈልንና መበቃቀልን በማብዛት አለመረገጋገጥን ስለሚፈጥር ታሪኩን በምሕረት መዝጋት የበለጠ ትርፍ እንዳለው አምኗል።

አንዳንድ ጊዜ መንፈሳዊ ነገር ባይገባንም እንደ ባለአእምሮ ይቅርታ ማድረግና አለማድረግ በሕይወታችን አሁንና ወደፊት ሊያስከትል የሚችለውን ጥቅምና ጉዳትን በማመዛዘን እርምጃ መውሰድ ያስፈልጋል። በሰከነና በተረጋጋ አእምሮ ካሰብን ደግሞ ይቅርታ ማድረግ ከበቀል የተሻለ ዘላቂነት ያለው መልካም ውጤት ይኖረዋል።

☞ ሳሚ ዳዊትን ይቅርታ የጠየቀበት ወቅት ምቹ ነበር። በእርሱ ላይ የተቃጣው መፈንቅለ-መንግሥት ከሸፎ ዳዊት ወደ መንግሥቱ ክብር ሲመለስ ነበር። ሳሚ ይቅርታ የጠየቀው የዳዊት ሕይወት በደስታና በምሥጋና በተሞላበት ጊዜ ነበር። የእርሱ ወዳጆች ሳሚን ለመግደል ሲያስቡ ዳዊት «ማንስ ቢሆን ዛሬ በእስራኤል ዘንድ ሰው መሞት አለበት? እኔ በእስራኤል ላይ ንጉሥ መሆኑን ያወቅሁበት ቀን አይደለምን?» (2ኛው-19:22) በማለት መናገሩ በትልቅ ደስታና እርካታ ውስጥ መሆኑን ያሳያል። ስለዚህ እርሱ ያለበት የሰሜት ሁኔታ ዳዊት ለሌሎች መልካም እንዲያደርግ የሚያነሳሳው ነበር።

በዳይ ተበዳይን ይቅርታ ለመጠየቅ ሊያስብ ተበዳይ ያለበትን የስሜት ሁኔታ በቅድሚያ ማወቅ አዎንታዊ መልስ ለማግኘት አስፈላጊ ነው። ሰዎች በጥሩ ስሜት ውስጥ በሚሆኑበት ጊዜ ስለራሳቸው ጥሩ እይታ ስለሚኖራቸው ለሌሎች ሰዎች በጎ የሆነውን ነገር ለማድረግ ዝንባሌ ይኖራቸዋል።

ሳሚ ንጉሡን የሰደበው በአደባባይ እንደሆነ ሁሉ ጥፋቱን በመናዘዝ ይቅርታ የጠየቀውም በአደባባይ መሆኑ ምቹ ሁኔታን ፈጥሯል። በአደባባይ ለተፈጸመ በደል በግልጽ በደሉን አምኖ ይቅርታ ሲጠየቅ ይቅር አለማለት በተመልካቾች ፊት ትዝብት ውስጥ ያስገባል። ተበዳይ ግን ምሕረት ቢያደርግ ሰዎች ለእርሱ ያላቸው አክብሮት ይጨምራል።

ከላይ የተጠቀሱት ግንዛቤዎች ዳዊት ለሳሚ ይቅርታ እንዲያደርግለት ረድተውታል። ይቅርታ የመልካም አስተሳሰብ ውጤት ነው። በደል ሲፈጸምብን ከእግዚአብሔር መልካምነትና እርሱ እየሆነ ያለውን ሁኔታ እንደሚመለከትና ተገቢውን ብድራት በጊዜው እንደሚሰጥ ማሰብ እንዲሁም በደሉን በበጎ ጎኑ ማየት መቻል ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግ ይረዳሉ።

የዳዊት ይቅርታ በምን ተገለጸ?

በእርግጠኝነት ዳዊት ሳሚን ይቅር ብሎታል ወይ? ዳዊት ሳሚ በእርሱ ላይ በፈጸመው በደል ምክንያት ለመግደል የሚያስችለው ሙሉ ሥልጣን ነበረው። ሳሚ የፈጸመው በደል ደግሞ በሕግም የሚያስቀጣው ጉዳይ ነበር። የሙሴ ሕግ «ፈራጆችን አትሳደብ፤ የሕዝብንም አለቃ አትርገመው» (ዘጸ22:28) ይላል። ይህን ሕግ ተላልፎ የተገኘ ሰው በሞት ይቀጣል።

የዳዊት ሥልጣን መኖሩ ብቻ ሳይሆን የዳዊት ታማኝ ወዳጆች ሳሚን ለመግደል ፈልገው ዳዊትን ፈቃድ ጠይቀዋል። «የጽሩያም ልጅ አቢሳ ንጉሡን ይህን የሞተ ውሻ ጌታዬን ንጉሡን ስለ ምን ይረግማል? ልሄድና ራሱን ልቁረጠው?» (2ሳሙ-16:9) ብሎ ጠይቆ ነበር። ከዚህን ንግግር ሳሚ ራሱን መከላከል የማይችል የሞተ ውሻ ያህል እንደነበር መረዳት ይቻላል።

የዳዊት የመከራ ጊዜ ሲያበቃና ከልጁ የተነሣበት ጦርነት ከተጠናቀቀ በኋላ ዳዊት ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለስ እንደገና ከሳሚ ጋር ተገናኘ። ሳሚ በዳዊት ላይ ከልጁ መፈንቅለ-መንግሥት መከራ መደረጉ የሥልጣኑ ማከተሚያ እንደሆነ መስሎት ነበር። ዳዊት ግን ነገ ወደ ሥልጣን ይመለሳል ብሎ ቢያስብ ኖሮ ልቡ ዳዊትን ቢጠላም በእንደበቱ ሕዝብ ባለበት ሥፍራ እንዲህ ያለውን የስንፍና ቃል ባልተናገረም ነበር። «ለሚያልፍ ቀን የማያልፍ ቃል አትናገር» የሚለው ቃል ቢያስተውል ኖሮ ሳሚ ይህን አይናገርም ነበር። ወደ ሥልጣን ይመለሳል ብለው ያልታሰበው ንጉሡ ወደ መንግሥቱ ተመለሰ። አሁን ሳሚን ምን ይዋጠው? የምላስ ወለምታ አይታሽምና መድኃኒቱ ምን ይሆን? ሳሚ አንድ ነገር በማድረግ ብቻ ምናልባት ከሞት ሊተርፍ እንደሚችል አሰበ። ንጉሡ ፊት ቀርቦ በአደባባይ ይቅርታ መጠየቅ!

ዳዊት ወደ ቤተመንግሥቱ ሲመለስ በመንገድ ከተገናኙት ሰዎች አንዱ ነበር። ሳሚ በንጉሡ ላይ በፈጸመው በደል ማዘኑን ተናግሮ ዳዊት ይቅርታ እንዲያደርግለት ለመነው። «ጌታዬ ሆይ- ኃጢአቲን አትቁጠርብኝ ጌታዬ ንጉሡ ከኢየሩሳሌም በወጣህ ቀን ባሪያህ የበደለህን አታስብብኝ፤ ንጉሡም በልቡ አያነረው። ባሪያ በደለኛ እንደሆንሁ አውቁአለሁና» (2ሳሙ-19:19-20) አለው። ሳሚ ራሱን በንጉሡ እጅ ላይ ጣለ። «አሁን ንጉሡ ወደ ክብሩ የተመለሰ በመሆኑ እንደ ቀድሞ መራገም አይችልም። ሳሚ በዳዊት እግር ፊት ተደፋ፤ ንጉሡንም ይቅርታ ጠየቀው። በዚህም ጊዜ የዳዊት የጦር መሪ የነበረው አቢሳ «ሳሚ እግዚአብሔር የቀጣውን ስድቦአልና ሞት የተገባው አይደለምን?» (2ሳሙ-19:21) ብሎ ሊገድለው በተነሣ ጊዜ ዳዊት ሳሚን እንዳይገድለው ነገረው። በእጠቃላይ፡-

- ↓ ዳዊት ሳሚን መግደል የሚፈልጉ ሰዎች እንዳይገድሉት ከለከላቸው
- ↓ ለሳሚ ይቅርታ አደረገለት
- ↓ ሳሚን ወደፊትም ቢሆን እንደማይገድለው በመሐላ አረጋገጠለት።

ንጉሥ ዳዊት በሽመገለና ወደ ሞቱ ከተቃረበ በኋላ ግን ላነገሠው ለልጁ ለሰሎሞን የተለያዩ ምክርኞችን ሰጥቶት እንዲሁም ያላለቁ ሥራዎችን አስታውሶት ነበር። ንጉሥ ዳዊት ለሰሎሞን ከሰጣቸው የቤት ሥራዎች መካከል አንዱ ስለ ሳሚ ጉዳይ ነበር።

እኔም ወደ መሃናይም በሄድሁ ጊዜ ብርቱ እርግማን የረገመኝ የብራቂም አገር ሰው የብንያማዊው የጌራ ልጅ ሳሚ እነሆ በአንተ ዘንድ ነው እርሱ ግን ዮርዳኖስን በተሻገርሁ ጊዜ ሊቀበለኝ ወረደ እኔም በሰይፍ አልገድልህም ብዬ በእግዚአብሔር ፊት ምዴለታለሁ። አንተ ግን ጥበበኛ ሰው ነህና ያለ ቅጣት አትተወው፤ የምታደርግበትንም አንተ ታውቃለህ፤ ሽቡኑንም ከደም ጋር ወደ መቃብር አውርድ (1ነገ2:8-9)።

ከላይ የተጠቀሰውን ጥቅስ ስንመለከት ዳዊት ሳሚን ከልቡ ይቅር ብሎ ነበርን? ዳዊት ሳሚ በመከራው ጊዜ ስለሰደበውና ስለረገመው ሕጉ በሚፈቅደው መሠረት መግደል ሊችል ሳሚ እንዳይገድለው በመጠየቁ ተወው። በተለይ ወደ መንግሥቱ በሚመለስበት በዚያን ወቅት ሳሚን መግደል ተገቢ ሆኖ አልታየውም። ዳዊት በሕይወት ዘመኑ ሳሚ እርሱን በመሳደቡና በመርገሙ ምክንያት ላለመግደል የገባው መሐላ ጽኑ ነበር። ነገር ግን ሊሞት በተቃረበ ጊዜ ወደ መንግሥቱ ዙፋን የሚመጣው ሰሎሞን የሳሚን ጉዳይ በጥንቃቄ መያዝ እንደሚገባው ማሳሰቢያ ሰጠው።

ዳዊት በራሱ ዘመን በእጁ ሳሚን ባይገድለውም ሰሎሞን ግን በጥበቡ ተጠቅሞ እንዲቋቋሙና ሽቡኑንም ከደም ጋር ወደ መቃብር እንድወርዱ ማሳሰቡ ሳሚን ከመበቀል የተለየ ሊሆን ይችላል ብሎ ማሰብ ሊያስችገር ይችላል። ዳዊት በመከራውና በስደቱ ጊዜ በሕይወቱ ላይ የደረሰው ቁስል የባለ እንዲጠዘጠዘው ያደረገው ሰው በደል ዛሬም እንደ ትኩስ ነገር እንደሚሰማው መገመት አዳጋች ነው። በእግዚአብሔር ፊት በልቡ መልካምነት የሚታወቀው ሰው እስከ ሕይወቱ መጨረሻ ሳሚ

ያደረገበትን ነገር በልቡ ቂም ይዞ ቆይቶአል ማለት የማይጣጣም አሳብ ነው።

ዳዊት ለሳሚ ከልቡ ይቅርታ አድርጎለት ከሆነ ለምን እንዲህ ዓይነት ማሳሰቢያ ለልጁ ሰጠው?። በእርግጥ ዳዊት ለሳሚ ያለውን ነገር አሁንም ድረስ ያስታውሳል። ሳሚ ይቅርታ ሲጠይቀው ዳዊት በሰይፍ ስለት እንደማይገድለው እንደማለለት ያውቃል። እንዲያውም ዳዊት መሐላው በእግዚአብሔር ፊት እንደሆነም ተናግሯል። ይህን በሕያው እግዚአብሔር ፊት የገባውን ቃል ኪዳን ለማፍረስ አልፈለገም። ታዲያ የዳዊት መልዕክት ምን ነበር?

የንጉሥ ዳዊት ስለ ሳሚ ባሕርይ የሚያውቀው አንድ ዋና ነጥብ ነበር። ሳሚ ክፍተትን ወይም አጋጣሚን በመጠቀም እግዚአብሔር ለዳዊት ቤት የሰጠውን መንግሥት ለመገልበጥ ሙከራ ከማድረግ የማይመለስ ሰው መሆኑን ተረድቷል። ስለሆነም ወደ መንግሥት ዙፋን የመጣው ልጁ ሰሎሞን ሳሚን እንደ ወዳጁ በማሰብ በመንግሥቱ እንዳያምነው ማሳሰቡ ነበር። ሳሚ ሁኔታዎች ከተመቻቹለት የሰሎሞንንም መንግሥት ለማፍረስ ጥረት ከማድረግ ስለማይመለስ ተገቢ ጥንቃቄ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን አሳወቀው። እንዲህ ዓይነት ሰው ደግሞ በራሱ ወጥመድ ውስጥ ገብቶ ፍርዱን መቀበል እንዲችል ወሰንን ለእርሱ ማበጀት ያስፈልጋል። ስለዚህ ሰሎሞን በጥበቡ በመጠቀም ለሳሚ ወሰንን በማበጀት ሳሚ በራሱ ኃጢአት እንዲሞት እንዲያደርገው መከረው።

ከዚህ ሁኔታ የምንረዳው የዳዊት አሳብ ሳሚ በእርሱ ላይ ለፈጸመው በደል መበቀል ሳይሆን እግዚአብሔር ለእርሱና ለቤተሰቡ ለሰጠው መንግሥት ጠንቅ በመሆኑ ይህ ሰው በትኩረት መያዝ እንዳለበት ካለው ፍላጎት የመነጨ ነበር ማለት ይቻላል።²²

ማጠቃለያ

- በልባቸው ቂም የያዙ ሰዎች እንደጠላት ያሰቡትን ሰው ለማጥቃት ምቹ ጊዜን ይጠብቃሉ። የሕይወት ዝቅታ እንደ አጋጣሚ በመጠቀም በልባቸው ያለውን አሳብና ያቀዱትን ተንኮል ተግባራዊ ለማድረግ ይነሣሉ።
- ሰዎች ስለበድሉን እግዚአብሔር ለማስተማሪያነት የሚጠቀሙበት መሣሪያ እንደሆነ መረዳት በዳይን ይቅር ለማለት ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል።
- በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ «የእኔ ጥቅም ተነክቷል» ብለው የሚያስቡ ሰዎች ካሉ ሁኔታዎችን ወይም ጊዜ ጠብቀው በእኛ ላይ በደል

²² ዳዊት ሰሎሞንን በሳሚ ጉዳይ ላይ የመከረው የመጨረሻ ምክር መልዕክቱ ምንድነው? የሚለው ብዙዎችን ያከራክራል። በዚህ ክፍል የቀረበውም አሳብ እንዲቀር ብዙዎች አስተያየት ሰጥተዋል። ሆኖም የደራሲው ግንዛቤ በመሆኑ አሳቡን መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ ማሻሻል ይቻላል።

ሊፈጽሙ እንደሚችሉ ቀድሞ ማወቅ ከእነርሱ መልካም ነገሮችን ጠብቀን እንዳንጎዳ እንዲሁም ከበደሉን በጊላ ይቅርታ ለማድረግ ያግዘናል።

- ቅንነት ባለው መንገድ በመሄድ በሰዎች መበደል እግዚአብሔር ለጉዳዮችን ቶሎ ምላሽ እንዲሰጥ የሚያነሳሳ እንደሆነ ማሳብ ለበዳይ በራሳችን መንገድ ምላሽ እንዳንሰጥ ይረዳናል።
- በመከራ ጊዜ በሰዎች ተበድሎ ኃላፊነቱን ለእግዚአብሔር መስጠት ሁኔታዎች ሊመቻቹም በዚያው አሳብ መጽናት አስፈላጊ ነው።
- በዳይን ይቅር ማለት ከልብ ሊሆን የሚገባ ቢሆንም ሁኔታን ጠብቆ ሊያጠቃን የሚችል ዓይነትን ሰው በጥንቃቄ መያዝ አስፈላጊ ነው። አንዳንድ ሰው አንድ ጊዜ በደል ፈጽሞ ይቅርታ ካገኘ በጊላ አርፎ ከመቀመጥ ይልቅ እንደገና ክፍተት ቢያገኝ ከማጥቃት ስለማይመለስ በጥበብ መያዙ የተሻለ ነው።

የማሳሰል ጥያቄዎች

- (1) በማሕበረሰቡ ውስጥ ካለን ሥፍራ የተነሣ ወዳጆቻችን በዳዮቻችንን ሊበቀሉ ሊፈልጉ «አይሆንም» ለማለት ምን ያህል ውስጣዊ ጉልበት አለን? እንዴትስ እንዲህ ዓይነት መንፈሳዊ አቋም ማግኘት እንችላለን?
- (2) አንድ ሰው በድሉን ይቅርታ ቢጠይቀን ነገር ግን ለበደሉ የሚገባ ቅጣት በግልጽ የታወቀ ቢሆን በሕግ ተጠቅሞ ከመቅጣት ይልቅ ይቅርታ ማድረግ የሚያቅቱን ለምንድነው? ይህን ዓይነት ባሕርይ እንዴት ማሳደግ እንችላለን?
- (3) በድሉን ይቅርታ ያደረግንለት ሰው ሌላም ጊዜ አጋጣሚ ጠብቆ ሊያጠቃን እንደሚችል ስናውቅ በምን ዐይነት ዘዴ ራሳችንን መከላከል እንችላለን?

እስጢፋኖስ: «ጌታ ሆይ ይህን ኃጢአት አትቁጠርባቸው»

በአዲስ ኪዳን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በመመስከር በተነሳባቸው ተቃውሞ፣ ሰደትና መከራ ተቀብለው ሕይወታቸውን መስዋዕት ካደረጉ የእምነት እርበኞች መካከል የመጀመሪያው የእምነት ጃግና እስጢፋኖስ ነበር። ስለኢየሱስ እየመሰከረ በእርሱ ላይ መከራ ያደረሱትንና እንዲሞትም በድንጋይ ለሚወግሩት ሰዎች የእግዚአብሔርን ይቅርታ እየለመነላቸው በክብር ወደ ክርስቶስ የዘላለም መንግሥት ዘለቀ። በዚህ ሰው ሕይወት ውስጥ ይቅርታ እንዴት ተግባራዊ እንደሆነ በዝርዝር እንመለከታለን።

በእስጢፋኖስ ላይ በደል ለምን ተፈጸመ?

እስጢፋኖስ የተረዳውን እውነት በወቅቱ ለነበሩት የእምነት መሪዎችና ለሕዝቡ አስተላለፈ። የመልዕክቱ እምብርት አይሁዶች በወግና በሥርዓታቸው መሠረት መልካምና ቅዱስ ነው ብለው የሚያምኑትን ሃይማኖታዊ ድርጊቶችን በመተው ኢየሱስ ክርስቶስን የአስተሳሰባቸውና የአምልኮአቸው መሠረት እንዲያድርጉ የሚማጸን ነበር። እስጢፋኖስ ይህን የወንጌል መልዕክት ያስተላለፈበት ዋና ዓላማው ሰዎች ሲወርድ ሲዋረድ በመጣው አስተሳሰብና እይታ ብቻ ተይዘው ስለነበር ከዚህ እይታ መውጣት እንዲችሉና ኢየሱስን እንደ መሲሕአቸው እንዲቀበሉ ለማግባባት ነበር።

የሌሎችን እምነት የሚገዳደር ትምህርት ሲያቀርብ እስጢፋኖስ ዓላማው ሰዎች ጌታ ኢየሱስን የሕይወታቸው ማዕከል እንዲያደርጉ መንገድ ለማመቻቸት ቢሆንም ሰሚዎቹ ግን በዚህ ሁኔታ አልተረዱትም። እርሱ የተረዳውን እውነት ከመግለጽ ያለፈ ተልዕኮ እንዳለው በመገመት የተጠበቀውን አዎንታዊ ምላሽ በአሱታዊ ምላሽ ለወጠ። በሰሚዎቹ እይታ የእስጢፋኖስ መልዕክት በቀጥታ እምነታቸውንና እምነቱ የሚገለጥባቸውን ወግና ሥርዓቶችን ለማጥፋት ያለመ ሄራ ተደርጎ ተወሰደ። ከዚህ ግንዛቤ የተነሣ እርሱን ለማስወገድ ተነሡበት።

በወቅቱ የነበሩ የሃይማኖት መሪዎች ስለ ኢየሱስ የነበራቸው ግንዛቤ ትክክል አለመሆኑን መግለጽ በመጨረሻ ላይ እስጢፋኖስ ኢየሱስ በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ ማየቱን ለሕዝቡ መናገሩ ለእነርሱ ትልቅ መልዕክት ነበረው። ኢየሱስ ሞቶ አልቀረም፣ ወደ ሰማይ ዐርጓል፣ ሕያው ሆኖም ይኖራል ማለቱ ነበር። ጌታ ኢየሱስ «የብሩክ ልጅ ክርስቶስ አንተ ነህን?» ተብሎ በሊቀ ካህናት በተጠየቀ ጊዜ «እኔ ነኝ የሰው ልጅም በኃይል ቀኝ ሲቀመጥ...» (ማር14:62) የሚል ምላሽ ሰጥቶ ነበር። በዚያን ጊዜ ኢየሱስ ራሱን የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ መናገሩና በኃይል ቀኝ እንደሚቀመጥ መናገሩ እግዚአብሔርን እንደ መሳደብ ተቆጥሮ ለሞት ፍርድ አሳልፎ አሰጠው። አሁን እስጢፋኖስ ኢየሱስን በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ ማየቱ በዚያን ጊዜ የነበሩ የእምነት መሪዎች ስለ ኢየሱስ የነበራቸው

አስተሳሰብና በእርሱ ላይ የወሰዱት እርምጃ ትክክለኛ አለመሆኑን ማረጋገጡ ነበር።

እስጢፋኖስ ኢየሱስን በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ እንደ አየ ለሕዝቡ መግለጽ ማን የማን ወገን እንደሆነ በትክክል ግልጽ የሚያደርግ መልዕክት ነበር። እነርሱ የእግዚአብሔር ወገን ነን አያሉ በእግዚአብሔር ሰዎች ላይ በደል ሲፈጽሙ በእውነተኛው ዳኛ ፊት እንደሚቆሙ ያሳያል። በምድራዊ ዳኛ ፊት ንግግሩና ድርጊቱ እንደ ወንጀል የተቆጠረው ግን የልዑል እግዚአብሔር ወገን መሆኑን ይመሰክራል። በዚህ መልዕክቱ እስጢፋኖስ «እናንተ ከእግዚአብሔር ጋር ነን ብላችሁ በእርሱ ስም በደል ትፈጽማላችሁ፤ እርሱ ግን አይቀበላችሁም» ማለቱ ነበር።

የኢየሱስ ንግግር እግዚአብሔርን እንደ መሳደብ እንደ ተቆጠረ ሁሉ የእስጢፋኖስም ያየውን ነገር መናገሩ ተመሳሳይ ዕድል ገጠመው። የእስጢፋኖስ ራሕይ ማየት ሰሚዎቹ ወደ ኢየሱስ እንዲመለሱ ተጨማሪ ማስረጃ ነበር። ሆኖም ሰዎቹ ንስሐ ለመግባት ፈቃደኞች አልነበሩም። ይልቅስ እርሱን ለማስወገድ እንደ ማስረጃ ሆነላቸው።

ተሰሚነት ወይም ሥልጣን ያላቸው ሰዎች በሌላው ላይ በደል ለመፈጸም ሲፈልጉ የትን ሰው ንግግር ለዓላማቸው ሊመች በሚችለው ሁኔታ በመተርጎም ለሚፈጽሙት በደል «ትክክለኛ» ምክንያት ሲያገኙ ይችላሉ። ሆኖም እውነትን ለመቀበል የማይፈልግ አካል እውነት የተናገረውን ለመበደል ለበብ ማግኘቱ እውነተኛውን መልዕክት ሐሰት አያደርገውም።

ሕዝቡ የእስጢፋኖስን ትምህርት ከለማ በኋላ በቀና መንፈስ አልተቀበለውም። «ይህን በሰሙ ጊዜ በልባቸው በጣም ተቆጡ ጥርሳቸውንም አፋጨበት» (የሐዋ7:54) ይላል። ይህ ሁኔታ ሰዎቹ በእርሱ ላይ የነበራቸው ቁጣ ምን ያህን መራራ እንደነበር ያመለክታል። ሰዎች በቁጣ ተሞልተው ነገር ግን ቁጣቸውን የሚገልጹበትን መንገድ ሲያጡ ጥርሳቸውን ያፋጫሉ። ስለኢየሱስ ክርስቶስ የመዳን መንገድነት እስጢፋኖስ ያቀረበውን ክርክር በትክክለኛው መንገድ መመለስ እንደማይችሉ ሲገባቸው አእምሮአቸው ታወከ። እውነቱን ከመቀበል ይልቅ በከፍተኛ የቁጣ ስሜት ውስጥ ገቡ። እርሱን ጥርሳቸው ውስጥ አስገብተው እንደሚያኝኩት ያህል ተሰምቶአቸው ጥርሳቸውን አፋጨበት።

ሕዝቡ እስጢፋኖስን ለመግደል የሚያስችላቸውን ማስረጃ አሰባስበዋል። በሕግ መጽሐፍ ውስጥ እግዚአብሔርን የተሳደበ ሰው በድንጋይ ተወግሮ መሞት እንዳለበት ተደንግጓል። ለዚህ ጥፋተኝነቱ ደግሞ ቢያንስ ሁለት ምስክሮች መኖር አለባቸው። ከዚያ በኋላ ጥፋተኛውን ሰው ከከተማ ውጭ በመውሰድ በድንጋይ ወግሮ መግደል ይቻላል (ዘሌ24:14፣16፣ ዘዳ17:7)።

እስጢፋኖስ ይቅርታ እንዲያደርግ የረዳው ምን ነበር?

እስጢፋኖስ የወንጌል እውነት በትክክል ላልተረዱት ሰዎች ወንጌልን ከሰበከላቸው በኋላ ሰዎች በቁጣ ስሜት ሊሞሉና በእርሱ ላይ በደል ለመፈጸም መዘጋጀታቸው በእርሱ ሕይወት ውስጥ በእግዚአብሔር የተከናወነ ሥራዎች መኖራቸውን አረጋግጠውለታል። እነዚህም መንፈሳዊ ልምዶች እስጢፋኖስ ለበዳዮቹ ይቅርታ እንዲያደርግና እግዚአብሔርም ይቅር እንዲላቸው እንዲጸልይላቸው ረድተውታል።

❖ በመንፈስ ቅዱስ መሞላት፡- የሐዋርያት ሥራ ጸሐፊ የእርሱ ተቃዋሚዎች «ይህን በሰሙ ጊዜ በልባቸው ተቆጡ ጥርሳቸውንም አፋጩበት» ይላል። ተቃዋሚዎችና እስጢፋኖስ በተለያዩ ልምዶች ውስጥ ነበሩ። ተቃዋሚዎች በቁጣ ስሜት ሊሞሉ እስጢፋኖስ ደግሞ በመንፈስ ቅዱስ ተሞላ። ሁለቱም ልምዶች ሰዎችን ወደ ድርጊት ሊመሩ የሚችሉ ኃይሎች ናቸው። አንዱ ወደ በቀል ሌላው ወደ ምሕረት።

እስጢፋኖስ በመንፈስ ቅዱስ የተሞላው ስለ ክርስቶስ በመመስከሩ መከራ ሲደርስበት ብቻ አልነበረም። በሕይወቱ የመንፈስ ቅዱስን ሙላት ተከታታይነት ባለው ሁኔታ የሚለማመድ ሰው ነበር። እስጢፋኖስ ማዕድ እንዲያገለግሉ ከተመረጡት ሰባት ሰዎች መካከል አንዱ ሲሆን እነዚህ ሰዎች ደግሞ የተመረጡበት አንዱ መመዘኛ መንፈስ ቅዱስ የሞላባቸው መሆኑ ተጠቅሷል (የሐዋርያት)። ከዚህም የመንፈስ ቅዱስ ሙላት የተነሣ እስጢፋኖስ በጸጋና በኃይል የተሞላ ሰው ነበር (የሐዋርያት)።

እስጢፋኖስ በመንፈስ ቅዱስ የተሞላና በእርሱ ቁጥጥር ሥር ሆኖ ይመላለስ ስለ ነበር በሥጋዊ ማንነቱ ሰብዓዊ እርምጃ እንዲወስድ የሚያስገደድ አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ በገባበት ወቅት መንፈሳዊነቱ አልለቀቀም። ሰዎች በእርሱ ላይ በፈጸሙት ክፉ ድርጊት ተቆጥቶ ክፉ አጸፋ አልመለሰላቸውም። እንደ አንድ የክርስቶስ እውነተኛ ተከታይ እግዚአብሔርን በመታመን፣ የክርስቶስን ፈለግ በመከተልና ለሌሎችም መልካም አርዓያ በመሆን የሕይወት ጉዞውን ጨረሰ። እስጢፋኖስ እንደ እኛ ሰው ነበር። በሰብዓዊነት እይታ ሊደረግ ከሚገባው በላይ ምሕረት በተሞላበት መልኩ ገንቢ ምላሽ እንዲሰጥ ያደረገው በመንፈስ ቅዱስ ሙላት ውስጥ መገኘቱ ነበር።

በመንፈስ ቅዱስ ሙላት ውስጥ የሚኖሩ የክርስቶስ ተከታዮች የመንፈስ ፍሬ በሕይወታቸው ሳያቋርጥ ይታይባቸዋል። ሰዎች በእነርሱ ላይ በደል ሲፈጽሙም መልካሙ ፍሬ ወደ መራራነት አይለወጥም። በሰላምና በመከራ ጊዜ ሁሉ ባሕርያቸው የክርስቶስ ደቀመዛሙር ባሕርይ ነው።

❖ የእግዚአብሔርን ክብር ማየት፡- እስጢፋኖስ በዚያ አጣጫ ወቅት ወደ ሰማይ ተመልክቶ የእግዚአብሔርን ክብር አየ። ይህ ክብር የእግዚአብሔር መገለጫ በመሆኑ እስጢፋኖስ በምድር ላይ ሆኖ ይህን ማየቱ መንፈሳዊ አካሄዱን ሳይለቅ በመከራ ውስጥ ጸንቶ እንዲቆም ረድቶታል።

የአሳዳጆቹ ዓይኖች በእስጢፋኖስ ላይ ያነጣጠሩና በእርሱ ላይ የተተከሉ ነበሩ። የእርሱ ዓይኖች ግን በሰዎች ላይ ሳይሆን ወደ ሕያው እግዚአብሔር ወደ ሰማይ ይመልከቱ ነበር። በሰዎች ላይ የሚታየው ሁከት፣ ነውጥ፣ ጭንቀትና ፍርሃት ሲሆን ወደ ሰማይ ማየት ለቻለ ግን የሚታየው የእግዚአብሔር ክብር ነው። እስጢፋኖስ ወደ ሰዎች ቢመለከት ኖሮ እነርሱ በእርሱ ላይ ሊያደርጉት ያለውን ነገር በማሰብ በቁጣ ስሜት ውስጥ ሊገባና ከሞት ለመትረፍ ሰብዓዊ እርምጃዎችን መውሰድ እንደሚገባው ሊያስብ ይችላል ነበር። ወደ ሰማይ መመልከት ግን ሰማያዊ አመለካከትን ለመያዝ፣ ከዚህ ተፈጥሮአዊ ሞት በኋላ የሚሄድበትን ክብር በማየት በእርሱ ላይ እየደረሰ ያለውን መከራ በትዕግሥት ለመቀበል አስቻለው። ከዚህም በላይ በእርሱ ላይ መከራና ሞት እያደረሱ ያሉትን ይቅር ለማለት የሚያስችለውን ጸጋ አገኘ።

❖ ኢየሱስን በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ ማየት፡- የእስጢፋኖስ ንግግርና መልዕክት ለሰሚዎቹ እግዚአብሔርን እንደ መሳደብ ተቆጠረ። የእርሱ መልዕክት እውነት እንደሆነ የሚመሰክርም ጠፋ። በጊዜው ለሕዝቡ «እናንተ ሰዎች የዚህ ሰው መልዕክት እውነት ነው» ብሎ የመሰከረ ሰው አልነበረም። ከምድር እውነተኛ ምስክር ባይኖርም እስጢፋኖስ በተገለጠለት ራሱ ውስጥ አንድ እውነትን ተረድቷል። እርሱ የሚመሰክርለት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በአብ ቀኝ ቆሟል። እውነተኛ ምስክር የሆነው ኢየሱስ እስጢፋኖስ ምን እየሠራ እንደሆነ አይቷል። እስጢፋኖስ ስለ ኢየሱስ በሕዝቡ ፊት መሰከረ።

በእርሱ ላይ መከራ ሊመጣ እንደሆነ በተገነዘበበት ሁኔታ ውስጥ ኢየሱስን ቆሞ ማየቱ «እንተ እውነተኛ ምስክር እየተመለከትኩኝ ስለሆነ ደስ ብሉኛል፤ እንተ ባሪያዎችህን የማትተው ጌታ ተመስገን፤ እንግዲህ እስከ መጨረሻው እንድዘልቅ ጸጋህን አብዛልኝ» የሚል ይመስላል። የሚወደው ጌታው ኢየሱስ ደግሞ «በወንጌል ትምህርት ውስጥ «ስለዚህ በሰው ፊት ለሚመሰክርልኝ ሁሉ እኔ ደግሞ በሰማያት ባለው በአባቴ ፊት እመሰክርለታሁ» (ማቴ10:32) ያልኩት ቃል እውነት መሆኑን እወቅ፤ አገልጋዮቹ ስለ እኔ የሚከፍሉት ዋጋ በእውነተኛ ምስክር ይያዛል» እንደሚለው የተገነዘበ ይመስላል።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በሰዎች ላይ በደል ሲፈጸም የክርስቶስ ተከታዮች ሰማይ ተከፍቶላቸው ኢየሱስን ቢያዩ በበዳዮቻቸው ላይ ምን ዓይነት እርምጃ ይወስዳሉ ብለህ ታስባለህ? ኢየሱስን ያዩ ሁሉ የእርሱን ፈለግ ከመከተል ውጭ አማራጭ የላቸውም። ኢየሱስ ጠላቶቹን ይቅር እንዳላቸው ሁሉ በዳዮችን ይቅር ብሎ ማለፍ የደቀመዝሙር ትክክለኛ እርምጃ ነው።

ኢየሱስ ለሰው ልጆች ኃጢአት መከራን ከተቀበለ በኋላ በሰማይ በአባቱ ቀኝ ቢኖርም የእርሱ እውነተኛ ተከታዮች በምድር ላይ ስለ ስሙ ብለው

መከራ ሲቀበሉ ዝም ብሎ አይቀመጥም። በእነርሱ ላይ የሚደርሱትንና እነርሱም የሚያደርጉትን ሁሉ በትኩረት ይከታተላል።

እስጢፋኖስ እነዚህን ነገሮች ያገኘው ወደ ታች ሳይሆን ወደ ላይ ወደ ሰማይ በማየት ነበር። እውነተኛ መገለጥና እርዳታ የሚመጣው ወደ ላይ በማየት ነው። መግቢያና መውጫያ የሚያሳጣ አስቸጋሪ ሁኔታ ሲገጥም መፍትሔው ወደ ላይ ወደ እግዚአብሔር መመልከት ነው። እስጢፋኖስ ወደ ላይ በመመልከት ያገኘው ነገር በገጠመው የመከራ ፈተና ውስጥ መንፈሳዊነቱን ሳይለቅ የኢየሱስን ፈለግ በመከተል ማለፍ እንዲችል የማይበቃውን መገለጥ ነበር። እርሱ አያለፈበት ያለው ሁኔታ የእግዚአብሔር ፈቃድ መሆኑን ተረዳ። ከዚያም በመልካም አካሄድ ጉዞውን ጨረሰ።

የእስጢፋኖስ ይቅርታ በምን ተገለጸ?

እስጢፋኖስ ተቃዋሚዎቹ በድንጋይ እየወገሩት ሁለት ዓይነት ጸሎት ጸለዩ። የመጀመሪያው ነፍሱን ለእግዚአብሔር አደራ አሳልፎ መልጠት ነበር። «ጌታ ኢየሱስ ሆይ ነፍሴን ተቀበል» (ዮሐዋ7:59) የሚል ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ «ጌታ ሆይ ይህን ኃጢአት አትቁጠርባቸው» (ዮሐዋ7:60) የሚል ነበር። በዚህ ዓለም አንድ ሰው በሌላው ላይ የማፈጽመው ከፍተኛ በደል ቢኖር ግድያ ነው። ከዚህ የሚበልጥ ጭካኔና ምሕረት የለሽ ክፉ ድርጊት ምን ይኖራል? በእስጢፋኖስ ላይ የተደረገው በደል እንዲህ ዓይነት ነበር። እርሱ ግን ሊገድሉት እየወገሩት ሳለ እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን እንዳይቆጥርባቸው ምሕረትን ለመነሳቸው። በእርሱ ላይ እየፈጸሙት ያለው ድርጊት ኃጢአት መሆኑን አልካደም። በግልጽ ተናግሯል እና የሚያደርጉት ነገር «አትግደል» የሚለውን ሕግ የጣሰ ኃጢአት መሆኑን ቢያውቅም ይቅርታ እንዲደረግላቸው ለመነ። መቼም ከዚህ ድርጊቱ በመነሳት ይህ ሰው በልቡ ትልቅ ፍቅር የሞላበት የክርስቶስ ተከታይ እንደሆነ መናገር ይቻላል።

እስጢፋኖስ ለእነዚህ ሰዎች እንዲህ ዓይነት የምሕረት ጸሎት ማድረግ ነበረበት ወይ? ብለን ብንጠይቅ የተለያዩ ምላሾችን ልናገኝ እንችላለን። ሰዎቹ የክርስቶስን ወንጌል ሰምተው ንስሐ ለመግባት ያልፈቀዱና የእርሱን መልዕክተኞች በመግደል ለማጥፋትና ገና በጅምር ላይ ያለቸውን ቤተክርስቲያን ለማዳከም ቆርጠው የተነሡ ናቸው። ለእንዲህ ዓይነት ሰዎች እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን እንዳይቆጥርባቸው መጸለይ ተገቢ ሳይመስለን ይችላል። እስጢፋኖስ ግን ይቅርታ አደረገላቸው፤ እግዚአብሔርም በምሕረቱ እንዲያስባቸው ጸለዩ።

እስጢፋኖስ የጌታውን የኢየሱስን ፈለግ ተከተለ። ሰዎች በጠላቶቻቸው ለምት ተላልፈው ሲሰጡና ሲገደሉ እንዲህ ዓይነት የምሕረት ቃል እንዲናገሩ አይጠበቅባቸውም። እውነተኛ ጻፍ የሆነው እግዚአብሔር በደላቸውን እንዲቆጥርባቸውና ቅን የሆነ ፍርድ በእነርሱ ላይ እንዲፈርድ አሳልፈው ይሰጣሉ። ይህ አሳብ ካልመጣላቸው ደግሞ እየተሳደቡና

እየተራገሙ ነፍሳቸው ትወጣላች። ምናልባት አንዳንዶች ደግሞ በተፈጸመባቸው ግፍና መከራ እጅግ ከማዘናቸው የተነሣ በዝምታ ተወጠው ለዘላለም ያሸልባሉ። ጌታ ኢየሱስ ጠላቶቹ በመስቀል ላይ ሰቅለውት ሲያንገላቱት «አባት ሆይ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው» (ሉቃ23:34) ሰማለት ጸለየላቸው። ኢየሱስ እግዚአብሔር አብ እርሱን የሚያስቃዩትን ሰዎች ይቅር እንዲላቸው ጸለዩ።

ከእስጢፋኖስ ሕይወት ምን እንማራለን?

❖ ሰዎች ስለ ኃጢአታቸው ንስሐ እንዲገቡ መጋፈጥ ሞጋ የሚያስከፍል ተልዕኮ መሆኑን፡- ሰዎች ንግግራቸውና ድርጊታቸው በራሳቸው እይታ ትክክል እንደሆነ በሚያስቡበት ሁኔታ «ንግግራችሁና ድርጊታችሁ ትክክል አይደለምና መንገዳችሁን አስተካክሉ» ብሎ መገስጽ ራስን ለአደጋ እንደ ማጋለጥ ያህል ይቆጠራል። የእግዚአብሔርን ቃል በመስበክ የሚደርስ መከራ ይኖራል። የቃሉ ተቃዋሚዎች በወንጌል ትምህርት ሕይወታቸው ሲነካ ንስሐ ገብተው ራሳቸውን ከማስተካከል ይልቅ በተናጋሪዎቹ ላይ በመነሳት ስደት ሊያስነሱባቸው እንዲሁም መከራ ሊያመጡባቸው ይችላሉ። በዚህ ዓይነት ግንኙነት ውስጥ ሲገባ የክርስቶስ ተከታይ መከተል የሚገባው የሰላም ጎዳና ነው። ለእነዚህ አሳዳጆች መልካም ማድረግና ለእነርሱ መጸለይ እንጂ እግዚአብሔር ከምድረ ገጽ እንዲያጠፋቸው መመኘት ወይም እንዲህ ዓይነት ጸሎት ማድረግ ከክርስቲያናዊ ሥነምግባር የጎደለ ተግባር ነው።

በሰማያት ላለ አባታችሁ ልጆች ትሆኑ ዘንድ ጠላቶቻችሁን ውደዱ፤ የሚረግሙአችሁንም መርቁ፤ ለሚጠሉአችሁም መልካም አድርጉ፤ ለሚያሳድዱአችሁም ጸለዩ፤ እርሱ በክፉዎችና በበጎዎች ላይ ፀሐይን ያወጣልና፤ በጻድቃንና በኃጢአተኞችም ላይ ዝናቡን ያዘንባልና (ማቴ5:44-45)።

❖ ሰዎች በሕይወታችን ላይ በደል ፈጽመው ግራ ሲገባን ወደ እግዚአብሔር መመልከት መሠረታዊ የፈውስ እርምጃ መሆኑን፡- በሰብዓዊ ግንኙነቱ ውስጥ መንፈሳዊ ሚዛንን ያልለቀቀ እርምጃ እንድንወስድ እንዲሁም ሕይወታችንም በደረሰብን በደል ተጎድቶ ተስፋ እንዳንቆርጥ የሚበቃውን ጸጋ ሊሰጥ ወደሚችለው ወደ እግዚአብሔር መመልከት ያስፈልጋል። እውነተኛ ረድኤት የሚገኘው ከእርሱ ዘንድ ነው። በጻፋችንን ይቅር ለማለት የሚያስችለንን ኃይል የሚሰጠን ጌታ ክርስቶስ ነው። እርሱ በገጠመን አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ፡-

- > እንደ እርሱ ፈቃድ ማለፍ እንድንችል ያግዘናል (1ቆሮ10:13)፤
- > በሰብዓዊ እይታ ይሆናል ተብሎ የማይገመተውን ነገር በሕይወታችን ውስጥ ያደርጋል- ይህ ይቅር የማይባል ኃጢአት ነው። በእነርሱ ግንኙነት መሐል ምን ይከሰታል ይሆን? ተብሎ ለሚያሠጋ በደል ምሕረት ማድረግ እንድንችል ያደርጋል (ማቴ19:26)፤

- > በደል ደርሶብን ምን ዓይነት እርምጃ መውሰድ እንዳለብን ግራ ሲገባን ለዚያ የሚያስፈልገውን ጥበብ ይሰጠናል (ያዕ1:5)
- > በደረሰብን በደል ሕይወታችን ቆስሎ ስንተክዝ ያጽናናል (2ቆር1:3-11)።
- > በሆነው ሁኔታ ውስጥ ወደ ክርስቶስ ፍጹም መላት ማደግ እንድንችል በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የደረሰብንን በደል እንደ መልካም የማስተማሪያ መገድ አድርገን እንድንቀበል አእምሮአችንን ያበራልናል (ሮሜ8:28-29)

❖ ክርስቶስን በመመልከት የእርሱን ፈለግ መከተል፡- እስጢፋኖስ ክርስቶስን ማየቱ የእርሱን ምሳሌነት እንዲከተል ረድቶታል። በዚህ ዓለም በሚደርስብን ማንኛውም ሁኔታ በተለይ ደግሞ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በሚደርስብን በደል እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ የሆነ ምላሽ ለመስጠት ከክርስቶስ ጋር የቀረብ ኅብረት ተከታታይነት ባለው ሁኔታ ማድረግ አስፈላጊ ነው። ክርስቶስ በሕይወታችን ምን ያህል ዘልቆ እንደገባ የሚፈተሽው ሰዎች በእኛ ላይ ሆነ ብለው በደል ሲፈጽሙ በምንሰጠው ምላሽ ነው። ሥጋዊ ማንነታችን ከተደበቀበት ሥፍራ ብቅ የሚለው ከሰዎች ጋር ስንጋጭ ነው። በዚህ ሁኔታ ውስጥ እያለን ክርስቶስ በተመላለሰበት ሁኔታ መሄድ ከቻልን በእርግጥ በእርሱ ተወርሰናል ማለት ነው።

ማጠቃለያ

- ✦ ሰዎች በግል ጉዳያቸው ብቻ ሳይሆን የክርስቶስን ወንጌል በመስበካቸውም ከሌሎች ሰዎች በደል ይደርስባቸዋል። የወንጌል መልዕክት ይቅርታ በመሆኑ የክርስቶስ ደቀመዛሙርት ለሚበዱሉአቸው ይቅርታ ማድረግ መሠረታዊ የደቀመዛሙርነት ባሕርይ መግለጫ ነው።
- ✦ ትክክለኛ መንፈሳዊ ልምምድ በተለይም በመንፈስ ቅዱስ የተሞላ ሕይወት መኖር የሚበድሉንን ሰዎች ይቅር ለማለት ያስችላል። በልሣን እየተናገሩ ሌሎችን መራገምና መበቀል ሳይሆን የመንፈስ ፍሬ የሞላበት ሕይወት መለማመድ ሞትን የሚያህል በደል ሲፈጸምብን ይቅርታ ለማድረግ ኃይል ይሆናል።
- ✦ መንፈሳዊነት ሰዎች የፈጸሙትን በደል ኃጢአት መሆኑን በግልጽ እንድንናገር ያስችላል በተጨማሪም ለበዳዮች ይቅርታ እንድናደርግ ይረዳል። እግዚአብሔርም ኃጢአታቸውን እንዳይቆጥርባቸው እንጸልይላቸዋለን።
- ✦ ጠላቶቻችን ከዚህ ዓለም እንዲጠፉ፤ እግዚአብሔር ጠራርጎ እንዲያስወግዳቸው መጸለይ የመንፈስ ቅዱስ ማድረግ ከሆነ የክርስቶስ ተከታዮች የሚጠበቅ ጸሎት አይደለም። እንዲህ ዓይነቱ ጸሎት ከከፋ ስለሆነ ከእግዚአብሔር ዘንድ አዎንታዊ ምላሽ አያስገኝም።

የማሳሰል ጥያቄዎች

- (1) በሞት አፋፍ ላይ ሆኖ ይቅር ማለትና በየዕለት ኑሮአቸው የሚበድሉን ሰዎችን ይቅር ማለት መካከል ያለው ተመሳሳይነትና ልዩነት ምንድነው?
- (2) መንፈሳዊ ልምምዶቻችን ምን ያህል የይቅርታ ሕይወት እንዲኖረን ረድተውናል? ለምን?
- (3) ክርስቲያኖች በይቅርታ ጌታ ኢየሱስን መምሰል የሚያቅታቸው ለምንድነው?

ሰዎች ለምን ይቅርታ አያደርጉም?

ሰዎች ለምን ይቅርታ እንደማያደርጉ ከመመልከታችን በፊት ይቅር አለማለት ምን እንደሆነ ጥቂት እንመልከት። ይቅርታ አለማድረግ የተለያዩ ተመሳሳይነት ያላቸውን ፍልቀ-ሰሜቶችን በውስጡ የያዘ ተበዳይ በተፈጸመበት በደል ምክንያት የሚያሳያቸው ምላሾች ናቸው። እነዚህም በበደሉ ማዘን፣ መራርነት፣ ጥላቻ፣ ቶሎ የማይበርድ ቁጣ፣ ፍርሃትና የመሳሰሉት ናቸው። ተበዳይ ስለተፈጸመበት በደል ሲያሰብ ወይም ሲያሰላስል የሚመጡበት ሰሜቶች ናቸው። ይቅርታ አለማለት የሚታወቀው ተበዳይ ስለተከሰተው ድርጊት፣ ያስከተለውን ውጤት፣ ምላሹን፣ የበዳይን ዓላማ እንዲሁም ሊሆን የሚችለውን እርምጃ ሲያሰላስል ከላይ የተጠቀሱ ሰሜቶች ሊሰሙት ይችላሉ።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በሚገኙ መዋቸው ከፋ ንግግሮችና ድርጊቶች የሚበደሉ ሰዎች አንድ ምርጫ አላቸው። የበደላቸውን ሰው ይቅርታ ማድረግ ወይም ይቅርታ አለማድረግ ነው። ከእነዚህ ከሁለቱ አንዱን ብቻ ይመርጣሉ እንጂ በአንድ ጊዜ በሁለቱም አቋም ውስጥ መገኘት አይችሉም። ሆኖም ሁለቱ አቋሞች እርስ በርሳቸው በሕይወታቸው ሊፈራረቁ ይችላሉ። እንዳንድ ሰዎች ተበድለው ይቅር ማለትን ሊመርጡ ሌሎች ሰዎች ደግሞ ይቅር አለማለትን ይመርጣሉ።

ብዙ ሰዎች በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም ይቅር መባባል መልካም ነገር እንደሆነ ያስባሉ። ነገር ግን በግል ሕይወት ላይ ሲደርስ ተበድሎ ይቅር ማለት አስቸጋሪ ሲሆን ይታያል። ይህ ለምን ሆነ? ይቅርታ አለማድረግን የሚመርጡ ሰዎች ለምን እንዲህ ዓይነት ውሳኔ ያደርጋሉ? ከልባቸው በጥቂታቸው ይቅር እንዳይሉ የሚያደርጉ ምክንያቶችን ምንድናቸው?

ሰዎች ይቅርታ የማያደርጉባቸው የተለያዩ ምክንያቶች ይኖራሉ። እነዚህ ምክንያቶች ምን እንደሆኑ ከመመልከታችን በፊት ይቅርታ አለማድረግ ማለት ምን እንደሆነ መገንዘብ አስፈላጊ ነው። ይቅርታ አለማድረግ ማለት በሰዎች ከተበደሉ በኋላ በበዳዮች ላይ መጥፎ የሆኑ ሰሜቶችን መያዝ ነው። ተበዳይ በበዳዮች ላይ የቁጣ፣ የጥላቻ፣ የጠላትነት እንዲሁም የቁጭት ሰሜትን ይዞ ቀጣይነት ባለው ሁኔታ መኖር ይቅርታ ያለማድረግ መገሰጫ ነው።

(1) በቂም በቀል ሰሜት መዋጥ፡ ሰዎች ከተበዳደሉ በኋላ ይቅርታ እንዳይደራረጉ ከፍተኛ እንቅፋት ከሚሆኑ ነገሮች መካከል በቀዳሚነት የሚጠቀሰው ነው። በቀል ምንድነው? በቀል በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ለተፈጠረው ግጭት ወይም ለተፈጸመው በደል ተገቢ ነው የሚባለውን የአጻፋ የጥቃት እርምጃ አቅዶ ማከናወን ወይም መሞከር ነው። በቀል

የሚለው አሳብ የሚነሳው አንድ በደል ከተፈጸመ በኋላ ወይም እንደሚፈጸም ከታሰበ በኋላ በበዳይ ላይ የሚወሰድ እርምጃ ነው።

ሰዎች በደል ሲፈጸምባቸው የሚቆጠሩት አንዱ ሁኔታዎች ከቁጥጥራቸው ውጭ እንደሆኑ በማሰባቸው ነው። ይህን ከእነርሱ ቁጥጥር ውጭ የሆነውን ነገር መመለስ የሚችሉበት አንዱ መንገድ ደግሞ ይቅርታን በመከልከልና በቂም በቀል መንፈስ ተሞልቶ እርምጃ በመውሰድ ነው።

ከተበዳይ ወይም ተበቃይ እይታ በቀል ተገቢ አጻፋዊ እርምጃ ሊመስል ይችላል። በዳይ ላደረሰው በደል ተበዳይ ደግሞ በተመጣጣኝ ሚዛን ምላሹን የሚሰጥበት ድርጊት እንደሆነ ያስባል። «ነገር ግን የከፋ ጉዳት ቢደርስ ሕይወት በሕይወት፣ ዓይን በዓይን፣ ጥርስ በጥርስ፣ እጅ በእጅ፣ እግር በእግር፣ ቃጠሎ በቃጠሎ፣ ቀስል በቀስል፣ ግርፋት በግርፋት ታስከፍላለህ» (ዘፀ21:23-25) ተብሎ በሕሪት ሕግ እንደ ተጻፈው ያደርጋል።²³

እንዳንድ ጊዜ ደግሞ በቀል ተበዳይ በዳይ ያደረገው ነገር ትክክል አለመሆኑን በድርጊት ለማስተማሪያነት የሚጠቀምበት መሣሪያ ሆኖ ይታያል። በዳይ የፈጸመው ድርጊት በእርግጥ ትክክል አለመሆኑ ቢታወቅም ከልቡ እንዲገባው ለማድረግ እርሱ ያደረሰውን የሚመጣጠን በደል በእርሱ ላይ መፈጸምን ዓላማ አድርጎ ይነሳል። በዳይ ላደረሰው በደል ምንም ነገር ሳይነካ ወይም ሳይቀጣ እንዲሁ መተው ከሥነምግባር የጎደለ ሥራ እንደሆነ በማሰብ በዳይን ማጥቃት ነው።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ሲከሰት በሰዎች ልብ ውስጥ የሚበቅለው የመጀመሪያው ምላሽ በዳይን መበቀል ነው። የሰው ተፈጥሮ በይቅርታ መስመር ሳይሆን በቂምና በቀል መንገድ እንዲሄድ ይመራዋል። ስለዚህ በደል ሲኖር በቅድሚያ የሚታየው በቀል እንጂ ይቅርታ አይደለም። በቀል ከአዳማዊ ማንነታችን ያገኘው ተፈጥሮአዊ አጻፋ ነው። ሕጻን ተወልዶ ጡት ማጥባትን ማንም ሳያስተምረው እንደሚያውቅ ሁሉ ተበዳይም በዳይን እንዲበቀል ምንም ትምህርት ሳያስፈልገው ያውቃል።

በእኛ ላይ ለደረሰው በደል ቶሎ ብለን የበቀል አጻፋ ለመመለስ እንሞክራለን። እንዲህ ብናደርግ እረፍት የምናገኝ ይመስለናል። በቀልን አለማሰብና አለመሞከር እንደ ሰው ሙሉ እንዳለመሆን የሚቆጠርበትም ሁኔታ ይታያል። በቂምና በቀል ስሜት ውስጥ መግባት ግን ወጥመድ ውስጥ ያስገባናል እንጂ ይሰጣል ተብሎ የታሰበውን ሰላም አይሰጥም። ከዚህም በተጨማሪ ለግንኙነቱ የሚያመጣው አዎንታዊ ውጤት አይኖርም። በበዳይና ተበዳይ መካከል የማያቋርጥ መበዳደል እንዲኖር ሁኔታዎችን ያመቻቻል። ተበዳይ በቀልን ሊጀምር በዳይ የነበረውም ራሱን ለመከላከል አጻፋውን ይሰጣል። በዚህ ዓይነት አደቱ ይቀጥላል።

²³ በዚህ አሳብ ላይ ሰፊ ግንዛቤ ለማግኘት፡ ከበደ በከሬ፡ ከሰዎች ሁሉ ጋር በሰላም መኖር፡ ግጭትን የመፍታት ጥበብ (2000 ዓ.ም.) ይመልከቱ።

እንግዲህ በሆነ ሁኔታ ተበድለው ጉዳት ደርሶብህ ይሆናል። አሁን የምትፈልገው ፈውስ ነው። ወይስ ተጨማሪ ጉዳትን ነው? በቀል እጅግ ደስ የሚያሰኝና ሕይወትን የሚያረካ ብድራት እንደሚሰጥህ ተስፋ ይሰጥሃል። ነገር ግን በእርግጥ የሚሰጥህ ሕይወትህን ቀስ በቀስ የሚያመነምን መርዝን ነው። በደም ውስጥ እንደተዋሐደ መርዝ ሕይወትህን ያቃጥላል። ሕይወትህ አሁን ከተጎዳው በላይ ለመጉዳት ካሰብህ በበቀል አሳብና እርምጃህ ቀጥል። ለሕይወትህ ፈውስና እረፍት ከፈለግህ ደግሞ በቀልን ተውና ይቅር ብለህ አዲስ የሕይወት ምዕራፍን ይምር።

ለዎች ተበድለው ቂም መያዣቸውና ከክፉ ስሜታቸው መውጣት አለመቻላቸው በበደሉ ምክንያት በሕይወታቸው ላይ የደረሰው ቁስል አለመፈወሱን ያመለክታል። ቁስሉ ደግሞ ካልተፈወሰ በዳዮቻቸውን ይቅር ለማለት ኃይል አይኖራቸውም። ስለዚህ ሰዎች ከልባቸው የሆነ እውነተኛ ይቅርታ እንዳይሰጡ የሚከለክላቸው የተጎዳው ሕይወታቸው ፈውስ አለማግኘቱ ነው። «ይቅርታ ከፈውስ ሂደት በኋላ የሚመጣ ስጦታ ነው»²⁴

(2) የክፉ ተጽዕኖ መኖር፡- ሰዎች እርስ በርሳቸው ይቅር እንዳይባቡ ከሚያደርጉ ነገሮች አንዱ የክፉ ተጽዕኖ ነው። ሰይጣን ሰዎች በይቅርታ እንዲመላለሱ አይፈልግም። ምክንያቱም በይቅርታ ሕይወት ሲመላለሱ የእርሱን አሳብና ዓላማ ማስተናገድ አይችሉም። ስለዚህ በተቻለ መጠን ሰዎች በእነርሱ ላይ የደረሰውን በደል እያሰቡ በጸጸት፣ በቂምና በቀል ሕይወት ውስጥ እንዲኖሩ የማያቋርጥ ጥረት ያደርጋል። አእምሮአቸው ሁልጊዜ ያለፈውን በደል በማሰብ እንዲጠመድ ያደርጋል። ጥቂት የነበረቸውን በደል አተልቆ ያሳያል። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ ሰዎችን ካስገባ በኋላ ከዚያ እንዳይወጡ ዙሪያቸውን ያጥራል።

ይህን የዲያብሎስን አጥር ሰብሮ ከመውጣት ይልቅ አስቀድሞ በእርሱ አጥር ውስጥ ላለመግባት መጠንቀቅ ይቀላል። በደልን ማሰላሰልና ለመበቀል መነሳት ከሰው የተፈጥሮ ባሕርይ ጋር የሚስማማ በመሆኑ አንዳንድ ጊዜ ከሰይጣን የመጣ አሳብ እንደሆነ መለየትም ያዳግታል። ዲያብሎስ ወደ ሰዎች የራሱን አሳብ ያቀርባል። ሰዎች ፈቃደኛ ሆነው አሳቡን ከተቀበሉና ካስተናገዱ አሳቡን ተከትሎ እርሱ ራሱ ወደ ሕይወታቸው ይገባና ይቆጣጠራቸዋል። ሰይጣን ያለፈውን በደል ወደ አእምሮአችን በተደጋጋሚ ሲያመጣና መንፈሳችንን በቂምና በበቀል ሊሞላን «እምቢ ሰይጣን! በክርስቶስ ስም ከእኔ ራቅ» ብለን መገሰጽ ያስፈልገናል። ረቂቅ የሆነውን የሰይጣንን ሥራ በመሳት ልንታለልለት አይገባንም።

ሰይጣን የተፈጸመውን በደል በመጠቀም ተበዳይንም ሆኖ በዳይን ከእግዚአብሔር አሳብና ፈቃድ ለማውጣት ጥረት ያደርጋል። ሁለቱም በደሉን በመሐል ትተው አንዱ ሌላውን ዲላማ በማድረግ ውጊያ እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን ያመቻችላቸዋል። ሰዎች ስለተፈጸመባቸው ወይም ስለፈጸሙት በደል ብዙውን ጊዜ በሚያስቡበት ጊዜ አእምሮአቸው በበደሉና ከዚያ ጋር በተገናኙ ጉዳዮች ስለሚያዝ የእግዚአብሔርን ነገር የሚያስብበት ጊዜ አያገኙም። በአእምሮአቸው የሞላው ስለበደል ከሆነ ሕይወታቸው በችግር፣ በጭንቀት፣ በፍርሃትና በጥላቻ ይሞላል። በሰከነ አእምሮ የእግዚአብሔርን አሳብ ለማሰብና ለማስተናገድ ምቹ ሁኔታ አይኖራቸውም። ስለዚህ ሰይጣን ሰዎች ስለበደሉ እንጂ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለሠራው ሥራ እንዳያሰቡ ያደርጋል። ምክንያቱም ስለእርሱ ማሰብ ከቻሉ ሕይወታቸውን የከበበው ውጥረት ይወገዳል። ሰላሙም በሕይወታቸው ይሞላል።

(3) ከኃላፊነት ለመሸሽ፡- አንዳንድ ሰዎች ይቅርታ የማያደርጉበት ምክንያት ኃላፊነት መውሰድ ስለማይፈልጉ ነው። በሕይወታቸው ለሚፈጸመው ችግር ሌሎች ሰዎችን እየወቀሱ ለመኖር ስለሚፈልጉ ሌሎችን ይቅር ማለት አይፈልጉም። ኃላፊነት መውሰድና ይቅርታ ማድረግ አብረው የሚሄዱ ተግባራት ናቸው።²⁵ በዚህ አሳብ መሠረት የበደሉአቸውን ሰዎች ይቅር ካሉአቸው በሕይወታቸው የሚወቅሱት ሰው አይኖርም። «እገሌ እንዲህ ስላደረግኝ ነው ወይም እገሊት እንዲህ ስላደረግኝ ነው» አይሉም፤ በሕይወታቸው ውስጥ ለደረሰው ወይም ለሚደርሰው ጉዳይ ሌሎችን መውቀስ ካልቻሉ ደግሞ ከእነርሱ የሚጠበቀውን ነገር በማድረግ ወደሚጠበቅባቸው ግብ መድረስ አለባቸው። ይህን ማድረግ ሲያስፈራቸው የሚጠቀሙበት አቋራጭ መንገድ «እርሱ እንዲህ ስላደረግኝ ወይም እርስዋ እንዲህ ስላደረግኝ ነው» አያሉ ሌሎችን እየከሰሱ መመላለስ ነው። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ የገቡ ሰዎች ሌሎችን ይቅር ማለት አይፈልጉም፤ በሕይወታቸውም ፍሬያማ ወደሚሆኑበት ዕድገት አይደርሱም።

ታከለ ገና ወጣት በነበረበት ወቅት ሁለተኛ ደረጃ ትምህርቱን አጠናቅቆ በመንግሥት ኮሌጅ ገብቶ በነጻ የመማር ዕድል የሚያስገኘውን ውጤት አላገኝም ነበር። አንድ በውጭ አገር የሚኖር አጎቱ የግል ኮሌጅ እንዲማር ከፊያውን ሁሉ እንደሚችል ቃል ይገባለታል። ሆኖም አንድ ጊዜ የ12ኛ ክፍል መልቀቂያ ፈተናን እንደገና እንዲሞክር ይመከረዋል። ታከለም በሁኔታው ተሰማምቶ ጥናቱን ይቀጥላል። ፈተናውን ቢፈተንም ውጤቱ ግን አሁንም በነጻ እንዲማር የሚያደርገው አልሆነም። አጎቱም በሁኔታው ተገርሞ «ግን እዚያ አገር ገንዘብ ከፍቶ እንተን ማስተማሪያ ካልቀረ ለምን ወዳለሁበት አገር አልወስድህም?» ብሎ ከበሬቱ የተለየ አሳብ ያቀርብለታል። ታከለ እንዲሁም በዝቅተኛ ኑሮ የሚኖሩ ቤተሰቦቹም በአዲሱ አሳብ በጣም ደስ አላቸው። «እንግዲህ ወደ እኔ መምጣት የምትችልበትን ሂደት አሁን እጅምራለሁና በትዕግሥት ጠብቀኝ» ብሎት ዳጊስ ያለ ተስፋ ሰጠው።

²⁴ Simon and Simon (1991) P. 18

²⁵ Seamands, D. (1988). *Healing from Damaged Emotions*. Victor Books. P.22

ታከለ ዛሬ ወይም ነገ ውጭ አገር እሄዳለሁ እያለ አምስት ዓመት ያለ ምንም ሥራ ቁጭ ብሎ አጎቱን ጠበቀ። ሆኖም ከተሰፋ ያለፈ ምንም የሚጨበጥ ነገር አልታየም። ታከለ በሁኔታው ተሰፋ መቁረጥ ጀመረ። በዚህ ሁኔታ ውስጥ እያለ አጎቱ በወር አንድ ጊዜ ለቤተሰቡ ይደውል የነበረውንም ስልክ አቋረጠ። ይህም ብቻ ሳይሆን የሚኖርበትን አድራሻ ቀየረ። ጋላም ከአጎቱ ጋር የነበረው ግንኙነት ተቋረጠ። ለነሱ አጎቱ ታከለን መውሰድ የሚያስችል አቅም የለውም። ወጣቱ ጥሩ ውጤት ባለማግኘቱ ተሰፋ እንዲቆርጥ ለመርዳትና ቤተሰቦቹም ለእርሱ ያላቸው እይታ በጎ እንዲሆን ለማድረግ የተጠቀመበት መሣሪያ ነበር።

ታከለ አጎቱ በእርሱ ላይ በፈጸመው በደል እጅግ አዘነ፤ በሕይወቱም ተሰፋ ቆረጠ። ብዙ ዓመታት እንዲሁ በከንቱ አሰፋ። ሌሎች ዕድሎችን በመጠቀም በግል መማር ወይም መሥራት የምችልባቸውን ብዙ አጋጣሚዎችን ወደ ውጭ አገር እሄዳለሁ እያለ ሳይጠቀምባቸው አልፏል። አሁንም ቢሆን አጎቱ የበደለውን በደል ከማውራት ውጭ ገንቢ የሆነ እርምጃ እየወሰደ አይደለም። «በሕይወቴ የተጫወተብኝ አጎቱ ነው። በሕይወቴ የምፈልገው ግብ ጋ እንዳልደርስ ትልቅ መሰናክል የሆነብኝ እርሱ ነው» እያለ ዘወትር ይኮንዋል። ጓደኞቹ «ቤተሰብ ላይ እንዲሁ ከምትቀመጥ ለምን የተገኘውን ሥራ አትሠራም?» ብለው ሲጠይቁት «አጎቱ ነው እንዲህ ያደረገኝ። ከዚህ በጀላ ምን ተሰፋ አለኝ» ብሎ ይመልስላቸዋል። ተሰፋ መቁረጡን የተመለከቱ ጓደኞቹና ቤተሰቦቹም ብዙ ግፊት አያደርጉበትም።

መቼም አምስት ዓመትን እንዲሁም በከንቱ ማባከን ይቆጫል። ታከለ የማይቻለውን ነገር ተሰፋ እንዲያደርግና ዕድሜው በከንቱ እንዲጠፋ ምክንያት በመሆኑ አጎቱ ተጠያቂ ነው። ሆኖም ታከለ ዕድሜ ልኩን አጎቱን እየኮነን ቢኖር የሚጠቅመውን ውጤት ማግኘት አይችልም። «እንዲሁ... አደረገኝ» ብሎ በዳይን መክሰስ አንድ ሰው ዛሬ መሥራት የሚችለውን ነገር እንዳይሠራ ያደርጋል። የታከለ ሕልሙ ውጭ አገር ሄዶ መኖርና መሥራት ስለነበር አሁን ባለበት ሥፍራ ሆኖ በመሥራት ለመኖር ውስጣዊ መነሳሳት የለውም። ከዚህም የተነሣ የበደለውን አጎቱን እየኮነን ዛሬ መሥራት የሚገባውን ሥራ ሳይሠራ እንዲሁ ይኖራል። መበደሉ ከጋላፊነት እንዲሸሽ መንገድ ከፍቶለታል።

በሕይወታችን ላይ በደል የፈጸሙትን ሰዎች መክሰስ፤ መኮነን በደሉን መሰረዝ አይችልም። በበደሉ ምክንያት መድረስ የሚገባን ሥፍራ ሳንደርስ ቀርተን ይሆናል። ጊዜያችን በከንቱ እንዲባከን አድርገው ይሆናል። ያለፈውን በደል ማሰብ ወይም በዳይን መኮነን ሥራን ላለመሥራት ወይም ዛሬ መሥራት የሚገባንን ነገር ላለመሥራት ምክንያት ማድረግ የለብንም። በደልን ለስንፍና ምክንያት በማድረግ ከጋላፊነት መሸሽ አንድ ጊዜ በሌላ ሰው መበደል ሲሆን ሁለተኛ ደግሞ ራስን በራስ መበደል ነው። ስለዚህ በዳኖቻችንን በመክሰስ ከጋላፊነት መሸሽ የትም የማያደርስ አሉታዊ እርምጃ ስለሆነ መተው አማራጭ የለውም።

(4) የግልጽነት አለመኖር፡ - በሰዎች መካከል መኖር የሚገባው ግልጽነት በማይኖርበት ወቅት ተቀራርበውና ተወያይተው በግንኙነት ውስጥ የተፈጠረውን ችግር ከመፍታት ይልቅ መራራቅ ሲመጣ ይቅርታ ለማድረግም ሆነ ለመቀበል ያለው ዕድል አናሳ ይሆናል። ግልጽነት የወዳጅነት መመሥረቻ አንዱ መንገድ ነው። በግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጠር ሰዎች ከመቀራረብ ይልቅ የሚራራቁና አንዱ ከሌላው ጋር ላለመገናኘት ምክንያት የሚፈጥሩ ሲሆን እንደዚሁም በማሕበረሰቡ ውስጥ አንዱ ተበድሎ ወደ በዳይ ወይም በዳይ ወደ ተበዳይ ሄዶ ግጭትን ለመፍታት ጥረት ማድረግን እንደ ነውር የሚቆጥር ከሆነ ይቅርታ ለማድረግም ሆነ ለመቀበል አንቅፋት ይሆናል። ግልጽነት በማይኖርበት ግንኙነት ወይም ማሕበረሰብ ውስጥ በሰዎች መካከል የሚፈጠረው ጥቂት በደል ሳይወገድ ይቀርና የግንኙነት ክፍተቱ እየሰፋ ይሄዳል። በዚህ ሁኔታ ደግሞ በይቅርታ ግንኙነትን ከማደስ ይልቅ የጠላትነት መንፈስ በሰዎች መካከል ይሰፍናል።

መጽሐፍ ቅዱስ (ማቴ5:23-24) የሚያስተምረን አንድን ሰው እንደ በደልነት ሲለማን ወደዚያ ሰው በመሄድ የግንኙነት ችግርን ማስወገድ እንደሚገባን ነው። ስለዚህ በግንኙነት ውስጥ በደል ሲከሰት ከተበዳይ ወይም በዳይ መራቅ- ግልጽ ሆኖ በበደሉ ዙሪያ ተነጋግሮ መፍታት ከእግዚአብሔር ጋር ለሚኖረን ኅብረት ብለን ነው። በሰብዓዊ ግንኙነት መካከል በደል ኖሮ መቀያየም እስካለ ድረስ ከእግዚአብሔር ጋር ጤናማ የሆነ ኅብረት ማድረግ ስለማንችል ወደ ተበዳይ ወይም በዳይ ሄደን ይቅርታ እንጠይቃለን ወይም እንሰጣለን።

(5) የተደረገላቸውን ትልቅ ይቅርታ መዘንጋት፡ - ሰዎች ለፈጸሙት በደልና ኃጢአት እግዚአብሔር ያደረገላቸው ይቅርታ ምን ያህል ትልቅ እንደሆነ ሲዘነጉ ሌሎች በእነርሱ ላይ ትንሽ የሚባል በደል ሲፈጽሙ እንኳ ይቅር ለማለት ፈቃደኞች አይሆኑም። በማቴዎስ 18 ታሪኩ የተጠቀሰው አገልጋይ ችግሩ ይህ ነበር። የእርሱ ጌታ እጅግ ብዙ ዕዳ ሲሰርዝለት እርሱ ግን ትንሽ ዕዳ የነበረበትን ባልንጀራውን አንቆ መያዙ ጌታው ለእርሱ ያደረገለትን ምሕረት አለማስተዋሉን ያመለክታል። ስለብዙ በደል ምሕረት የተደረገለት ሰው ሌሎች ዕዳ ላለባቸው ደግሞ ምሕረት ማድረግ ይጠበቅበት ነበር።

እግዚአብሔር ምን የሚያህል በደላቸውን ይቅር እንዳላቸው የማያስተውሉ ሰዎች የሌሎችን በደል ይቆጥራሉ እንጂ በምሕረት ማለፍ አይታይባቸውም። በዚህ ድርጊታቸው መለኮታዊ የሆነው ይቅርታ በእነርሱ በኩል ወደ ሌሎች ሰዎች በመተላለፍ ሕይወታቸውን እንዳይፈውስ ያደርጋሉ። በልባቸው ከምላው የቂምና የበቀል ስሜት የተነሣ እግዚአብሔር በእነርሱ መጠቀም አይችልም። ከእርሱ ጋር ኅብረት እንዳላቸው በአንደበታቸው ቢናገሩም በተግባር ግን ከፈቃዱ ውጭ ይኖራሉ።

በዚህ ክፍል ውስጥ የተጠቀሰው ሰው ከጌታው ዘንድ ምሕረት የተቀበለ ቢሆንም በሕይወቱ ግን ይህን ጸጋ አልተለማመደም። በጸጋ መኖር ቢጀምር ኖሮ እርሱ ሄዶ ለጓደኛው ምሕረትን ያደርግ ነበር። ሰዎች እግዚአብሔርን በድለው ምሕረት አግኝተው ይህ ምሕረት በሕይወታቸው ውስጥ ገብቶ በሚገባ ካልተለማመዱት በጸጋ ሳይሆን በሕግ ውስጥ ይኖራሉ። ለፈጸሙት በደል ለእግዚአብሔር ክፍያ ለመፈጸም ደፋ ቀና ሲሉ ይታያሉ። እነርሱ ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው የግንኙነት ዘይቤ ከሌሎች ሰዎችም ጋር ያላቸውን የግንኙነት ሁኔታ ይወስናል። እግዚአብሔር ምሕረት ሲያደርግላቸው በአውነት ክልቡ ይቅር እንዳላቸው ማመን ያቅታቸዋል።

እያንዳንዳችን «እግዚአብሔር ለምን ይቅር አለኝ?» ብለን ራሳችንን መጠየቅ ያስፈልገናል። ይቅር የተባልንበት አንዱ ምክንያት እኛንም ሌሎች ሲበድሉን ምሕረት እንድናደርግ ነው። ይቅር አለማለታችን ከእግዚአብሔር ዘንድ ለበደላችን ይቅርታን አልተቀበልንም ማለታችን ነው። ይህ ደግሞ ሐሰት ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር ብዙ ኃጢአታችንን በልጁ በክርስቶስ ደም አጥቦልናል። ይቅር ባለማለት ሕይወት የምንኖር ከሆንን እውነቱ ምሕረት አልተደረገልንም ሳይሆን በተደረገልን ምሕረትና ይቅርታ አንኖርም ማለት ነው። ስለዚህ ምሕረት እንደተደረገላቸው ልጆች እንኑር። ይህ ደግሞ በተጨማሪ የሚገለጸው ለሚበድሉን ሰዎች ምሕረትና ይቅርታ በማድረግ ነው።

(6) በመንፈሳዊ ሥራዎች መሸፋፈን፡- አንዳንድ ሰዎች በደል ሲፈጸምባቸው ወይም ሲፈጽሙ በቀጥታ ይቅርታን ከመስጠትና ከመቀበል ይልቅ የተለያዩ መንፈሳዊ ድርጊቶችን ወይም ሥርዓቶችን በማከናወን አደባብሰው ማለፍን ይፈልጋሉ። እነዚህ ሰዎች ከሚያደርጉአቸው መንፈሳዊ ሥርዓቶች መካከል አንዱ ስለ ሁኔታው መጸለይ ነው። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ተፈጽሞ ኅብረት ሲበላሽ መጸለይ ተገቢና ሰዎች ራሳቸውን እንዲመለከቱና እግዚአብሔርም ሰዎች ይቅርታን እንዲደራረጉ ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ይረዳል። ነገር ግን ይቅርታ መስጠት ወይም መቀበል በሚያስፈልግበት ጊዜ በጸሎት ማመካከት መልካምን ነገር ማድረግ እያወቁ ለማድረግ ፈቃደኛ ያለመሆን በመሆኑ በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአት ነው። «እንግዲህ በጎ ለማድረግ አውቆ ለማይሠራው ኃጢአት ነው» (ያዕ.4:17) ይላል።

አንዳንድ ምዕመናን ከሰዎች ጋር ባላቸው ግንኙነት በከፍተኛ ግጭት ውስጥ ገብተው ይቅርታ ማድረግን የሚተውበት አንዱ ምክንያት በሕይወታቸው ውስጥ መንፈሳዊ እንቅስቃሴዎች መኖራቸው ነው። «እግዚአብሔር እየተጠቀመባቸው» እንደሆነ አድርገው ስለሚያስቡ «እኔ በደለኛ ብሆን ኖሮ እግዚአብሔር በሕይወቴ ውስጥ እንዲህ ያለውን ሥራ አይሠራም ነበር» በማለት ተበድለው ይቅር አይሉም ወይም በድለው ይቅርታ አይጠይቁም። በአንድ ምዕመን ሕይወት መንፈሳዊ ስጦታዎች ተገልጠው ሌሎች ሰዎች በአገልግሎቱ መታነጻቸው ያ ምዕመን ሕይወቱ

በእግዚአብሔር ፊት ገጹሕ እንደሆነ አመልካች አይደለም። እግዚአብሔር ሕይወታቸውን በፊቱ በቀደሱት ሰዎች እንዲሁም ከእርሱ ተለይተው በራሳቸው ፈቃድ በሚሄዱም ሰዎች ሊጠቀም ይችላል።

እንግዲህ በሁለቱ መካከል ያለው ልዩነት ምንድነው? ማለት ትችላላችሁ። ሕይወታችን ያለ ይቅርታ በእግዚአብሔር ፊት እየተመለሰን እግዚአብሔር እንደ ቀድሞው በአገልግሎታችን ሰዎች እንዲታነጹበት የሚጠቀምበት ከሆነ ቆም ብለን ራሳችንን መጠየቁ ጥሩ ነው። «እግዚአብሔር ለምን እንዲህ ያደርጋል?» ብለን ስንጠይቅ ምናልባት የምሕረት ጊዜ ሰጥቶን የመጨረሻ ፍርድ እስኪፈርድብን ሳንጠብቅ ገስሐ ገብተን ሕይወታችንን እንድናስተካክል ወይም ከእርሱ ሳንቀበል በለመድነው ሁኔታ እያገለገልን ስላለን ሰዎች መስሎአቸው ተቀብለውን ይሆናል። እግዚአብሔር በማንም ሰው የመጠቀም ሥልጣን ስላለው በዕቃው ተጥቀም መጨረሻ ላይ ዕቃውን መጣል ይችላል። አገልግሎ መክብር እንዳለ ሁሉ አገልግሎ መጨረሻ ላይ መጣልም ያለ ብድራት ነው። የገዛ ሕይወታቸውን ሳይሠሩ የተለያዩ ብድራቶችን ለማግኘት የሰዎችን ሕይወት «የሚሠሩ» ሰዎች መጨረሻ ላይ የሚያገኙት ብድራት መጣል ነው (1ቆሮ9:27)።

በሕይወታችን ልዩ ልዩ ስጦታዎች መገለጣቸውና በዚያም ሰዎችን ማገልገላችን የእግዚአብሔር ወዳጆች እያደርገንም። የእግዚአብሔር ወዳጆች እርሱ ይቅር እንዳላቸው ይቅር የሚባሉ ሰዎች ናቸው። የእርሱ ወዳጆች በዕለት ተዕለት ሕይወታቸው የእርሱን ፈቃድ በመፈልግ የሚያደርጉና የይቅርታ ባሕሪውን ለሌሎች ሰዎች በመገለጥ የሚያከብሩት ሰዎች ናቸው።

«ይቅር የማይል ሰው ቢሆንም እግዚአብሔር ይጠቀምበታል» የሚባል አገልጋይ ሰዎቻችሁ አታውቁም? ይቅር በማይል ሰው እግዚአብሔር ሊጠቀምበት ይችላል። ነገር ግን ያ ሰው ምንም ዓይነት ተፃምራትን ቢፈጽም በሰዎች ላይ ቂም የያዘ ሰው በመሆኑ ከእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረት ያላገኘ በኃጢአቱ የሚኖር ሰው በመሆኑ ከእርሱ ጋር ኅብረት የለውም (ማቴ.6:14፣ 1ዮሐ.3:15)።

(7) ዳግመኛ መገዳትን መፍራት፡- አንድ ጊዜ በሕይወታቸው ላይ በደል የፈጸሙ ሰዎች ዳግመኛ እነርሱን ለመገዳት ዕድል እንዳያገኙ ለመከላከል የሚወስዱት እርምጃ ለበዳዮች ይቅርታ አለማድረግ ነው። በዚህ ሁኔታ ከበዳይ ጋር ያለውን አካላዊና የስሜት ርቀት ጠብቀው ለመኖር ያስባሉ። በተለይ ከዚህ በፊት አንድ ጊዜ ወይም ከዚያ በላይ በዳይን ይቅር ብለው ግንኙነት አድርገው በተደጋጋሚ ከተበደሉ እንደገና ይቅር ማለት ለመበደል ሁኔታዎችን ማመቻቸት እንደሆነ ያስባሉ።

በዳይ ይቅርታን ተቀብሎ ግንኙነቱን በማደስ ከእኛ ጋር ኅብረት ከጀመረ በኋላ እንደገና በደል ሊፈጽምብን ይችላል። አንድን ሰው ይቅር አልን ማለት

ያ ሰው እንደገና እኛን ሊበደል የሚችልበት አጋጣሚዎችን ሁሉ ዘጋጅ ማለት አይደለም። በተለይ ይቅርታው እርቅን አስከትሎ በበደል ምክንያት የተበላሸው ግንኙነታችን እንደገና ሲጀመርም መበደል ይኖራል። ትናንት በድሉኛልና ዛሬ ይቅር አልሰውም እንልም። በመሠረተ አሳብ የዚያን ሰው የትናንት በደል ሳንቆጥር ዛሬ ለሚፈጸም በደል ይቅር ማለት ይገባል። ነገር ግን ይህ ሰው በሆነ ምክንያት ከትናንቱ ስህተት ተምሮ ዛሬ ያለውን የግንኙነቱ ወሰን በጠበቀና ኃላፊነት በሚለማው መንገድ መያዝ ካልቻለ ይቅር ማለት አሁንም ይጠበቅብናል። ሆኖም ከዚያ ሰው ጋር በጥበብ ላለመኖር ወይም ላለመቀጠል መምረጥ እንችላለን። ይቅር ብለን በሩቅ ልንጠብቀው እንችላለን። ስለዚህ አንድ ሰው በተደጋጋሚ መጥፎ ድርጊት በእኛ ላይ መፈጸሙ ይቅርታ እንዳናደረግለት በቂ ምክንያት ባይሆንም ግንኙነቱን ግን እንዳንቀጥል አሳማኝ ነጥብ ሊሆን ይችላል።

(8) በዳይ እንዲጀምር መጠበቅ፡- ይቅርታን መጠየቅ ያለበት በደል የፈጸመው ክፍል መሆን እንዳለበት ከማሰብ የተነሣ በዳይ እስኪመጣ ድረስ በቂም ተይዞ መኖር ነው። በዳይ ይቅርታ ለመጠየቅ የመጀመሪያ እርምጃ ሳይወስድ ተበዳይ ለይቅርታ ተነሳሽነት ሲኖረው በዳይ ያደረገው ነገር ትክክለኛ እንደሆነ ማረጋገጥ እንደሆነ ይታሰባል። ስለዚህ በዳይ የፈጸመው ድርጊት ትክክል እንዳልሆነ በመግለጽ እርምጃ ካልተወሰደ ይቅርታ ሥፍራ አይኖረውም።

(9) በዳይን ለመቆጣጠር በማሰብ፡- በዳይን ይቅርታ በመከላከል ለመቆጣት ወይም በእርሱ ላይ ሥልጣን ለማግኘት፤ በዳይ ስለ ይቅርታ እንዲለምን በማድረግ በእርሱ ላይ ሥልጣንን ለማሳየት ይሆናል። በዳይን ይቅር አለማለት በበደሉ ምክንያት የደረሰውን የአቅም ማጣት ስሜትን ለማካካስ ይጠቅማል። በዚህ ይቅር በማይል ሕይወት ውስጥ መሆን በዳይን በተበዳይ አእምሮ ውስጥ ባለው እስር ቤት ለማኖር የሚያስችል «የሁሉን ቻይነት» ሥልጣን የሚሰጠው ሂደት ነው።

እንዳንድ ሰዎች ይቅርታን በመከላከል በበዳይ ላይ የሚያሳዩት «ሥልጣን» በውስጣቸው የሚሰማቸውን ችግር ለመሸፈን የሚጠቀሙበት ውጫዊ መግለጫ ነው። ሰዎች ይቅር ማለትን እምቢ በሚሉበት ጊዜ በውስጣቸው ያለመቻል ስሜት፣ ዋስትና ቢስነት፣ ፍርሃትና ተስፋ የመቁረጥና ሐዘን ይለማቸዋል።

በዳይን ይቅር ማለት ተበዳይ በእርሱ/እርሷ ላይ ያለውን ሥልጣን እንዲያጣ ያደርገዋል። ይቅርታ ሲደረግ በበዳይ ላይ የጥፋተኝነትና የበደለኛነት ስሜትን ማምጣት የሚቻልበትን ኃይል ያሳጣል። ይቅር ያለ ተበዳይ ራሱን እንደ ጻድቅ ሰው በመቁጠር በዳይን መካከን የሚያስቸለውን የጽድቅ ቁጣውን መግለጽ አይችልም። ራሱን ለመከላከል እንደ በፊቱ በበዳይ ላይ መቆጣት አይችልም።

(10) ለፍትሕ መጠበቅ አልከኛ መሆን፡- እንዳንድ ሰዎች ቂም የሚይዙበትን ሰው ይቅር ለማለት የማይፈልጉት ይቅርታ ማድረጋቸው

እነርሱ ፍትሐዊ ነው ብለው የያዙትን መሥራቶች እንዲያመቻምቹ ሊያደርጋቸው እንደሚችል በማሰብ ነው። በእነርሱ አይታ ትክክል ያልሆኑ ነገሮችን የፈጸሙ ሰዎችን ይቅር ማለት እነዚያ ተገቢ ያልሆኑ ድርጊቶችን እንደ መቀበልና ማጽደቅ እንደሆነ ይመለከታል። በተለይ ከሥነምግባር አንጻር ሲታዩ ትክክል ያልሆኑትን ድርጊቶች ይቅር ማለት እነዚያ ነገሮች ትክክል አለመሆናቸው እንዲረሳ ሊያደርግ ይችላል የሚል ግንዛቤ ይኖራቸዋል። ስለዚህ ክፉ ድርጊቶች ክፉ ሆነው እንዲቀጥሉ ለማድረግ እነዚህን ነገሮች የፈጸሙትን ሰዎች ይቅር አለማለት እንደ መፍትሔ የሚወሰድበት እርምጃ ነው። ለአንዳንድ መለስተኛ ሰዎች ክፉ ድርጊቶች ይቅርታ ማድረግ ተገቢ ቢሆንም ከባድ ሰዎች ክፉ ሥራዎች ግን ይቅርታ ማድረግ ተገቢ እንዳልሆነ በማመን በደሉን እየቆጠሩ መኖርን ይመርጣሉ።

በዚህ መጽሐፍ በተደጋጋሚ እንደተገለጸው ይቅርታ ማድረግ ማለት በዳይ የፈጸመው በደል ትክክል ወይም ለተበዳይ የሚገባ ነው ብሎ ማጽደቅ አይደለም። ይቅርታ ማድረጋችን በደሉ ትክክል ነው ወይም አይደለም የሚለውን የውሳኔ አሳብ መስጠት አይደለም። ይህን አሳብ ከእግዚአብሔርም መማር እንችላለን። እግዚአብሔር ኃጢአታችንን ይቅር አለን ማለት ኃጢአቱ ትክክል ነው ወይም መፈጸም አለበት ማለቱ አይደለም። ትክክል ያልሆነ ነገር ብንፈጽምም ከእኛ ጋር ያለውን ነብረቱን ለመቀጠል ብሎ ስንያዝዝ ይቅር ይለናል። ስለዚህ ምሕረት ማድረግ ጽድቃችንንና ለፍትሕ ያለንን ጠንካራ አቋማችንን እያላለም። ነገር ግን በዚህ መልካም ባሕርያችን ሰዎችን እንዲሁም ራሳችንን የማዳን ለናይ ተግባር እንድንፈጽም ያስችለናል።

ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ መስዋዕትነት የሚያስከፈል እርምጃ ነው። በዳይን ይቅር ማለት ፍትሕን ለማግኘት የሚደረገውን ጥረት መተውን ይጠይቃል። ሆኖም በዳይ ለፈጸመው በደል ተመጣጣኝ የሆነ ብድራት ሳያገኝ እንዲሁ መተው ምችትን አይሰጥም። ፍትሐዊነትን መፈለግ በራሱ ስህተት አይደለም። ፍትሕን መፈለግ ግን ለበዳይ ይቅር ብሎ ሕይወታችንን ወደፊት ለመቀጠል መሰናክል ሊሆን አይገባም። ምሕረት ከፍትሕ በላይ ነው። አንዱ ሌላውን አይቃረንም። ይቅር ብሎ ለፍትሕም መቆም ይቻላል።²⁶

(11) በዳይን ይቅር ማለት ከተጠያቂነት እንደሚያድን ማሰብ፡- አንድ ሰው ተበድሎ በዳይ ላይረሰው ጥፋት ኃላፊነትን ሳይወስድ እንዲሁ ይቅር ማለት በዳይ ለፈጸመው ክፉ ድርጊት ተጠያቂ እንዳይሆን ነጻ መልቀቅ እንደሆነ በማሰብ ይቅርታን ይከለክላል። እንዲህ ዓይነት የተሳሳተ ግንዛቤ ሰዎች ተበድለው ለበዳዮች ይቅርታ እንዳያደርጉና ሕይወት

²⁶ Sitter, Gerald L (1996). *A Grace Disguised: How Soul Grows Through Loss*. Zondervan Publisher. P. 127.

ዘመናቸውን ሁሉ ያለፈውስ እንዲኖሩ ያደርጋቸዋል። ተበዳይ በዳይን ይቅር አለው ማለት በዳይ ለፈጸመው ክፉ ድርጊት ከተጠያቂነት ይደናል ማለት አይደለም። ሰው የዘራውን ያጭዳል የማለው መንፈሳዊ መርሕ እዚህም ይሠራል። በዳይ ላይረገው ትክክለኛ ያልሆነ ድርጊት በይፋ ኃላፊነት ወስዶ ተጠያቂ እንደሆነ ባይገልጽም ዋጋ ከመክፈል ነጻ አይሆንም።

የእኛ በዳይን ይቅር ማለት እርሱ ከተጠያቂነት ነጻ አያደርገውም። በእኛ በኩል ግን በዳይን ነጻ እንዲወጣ አናውጃለን። በዳይን ነጻ ለማድረግ በሚወሰደው እርምጃ ነጻ የምንወጣው እኛው ራሳችን ነን።

(12) የራሱን ክብር ለመጠበቅ፡- በሰዎች የሚፈጸምብን በደል ለራሳችን ያለንን እይታችንን ክፋኛ ይጎዳል። በደል ክብራችንን ከጎዳ ለምሳሌ በማሕበረሰቡ ውስጥ ያለን ስማችን/ዝናችን እንዲጎድፍ ካደረገ በኋላ ይህን በደል ያደረሰብንን ሰው ይቅር ማለት የጎደፈውን ክብራችንን መቀበላችንን ማሳየት ይሆናል። ይህ ደግሞ በደሉ ካደረሰብን ጉዳት የበለጠ ኪሣራን በሕይወታችን ላይ ያስከትላል። ስለዚህ ክብራችንን ለመጠበቅ ከበዳይ ጋር መታገል ያስፈልገናል። በዳይን ይቅር ከማለት ይልቅ ለራሳችን መብት በመቆም በዳይ ጥፋተኝነቱን እንዲቀበል ጥረት እናደርጋለን። በውስጣችን ደግሞ በዳይን በተቻለ መጠን እንኮንነዋለን።

ከውስጣዊ ትግላችን ባሻገር መበደላችንን የሚያውቁ ሰዎች በክብራችን ላይ ጉዳት ያመጣውን በዳይ ይቅር ለማለት እርምጃ ስንወስድ እንደ ሞኝና አላዋቂ ሊቆጥሩን ይችላሉ። ስለዚህ በዳይን ይቅር ብለን በሌሎችም ዘንድ እንደ ሞኝ ተቆጥረን ያለንን ተቀባይነት በማጣት ተጨማሪ የክብር ማጣት ኪሣራ እንዳይገጥመን ይቅርታ ከማድረግ እንቆጠባለን። አንዳንድ ሰዎች ይቅርታ ማድረጋቸው በውጭ ባሉ ሰዎች ዘንድ ተቀባይነት የሚያሳጣቸው እንደሆነ ሲገነዘቡ እንዲሁም ይቅርታ ማድረግ ለሕይወታቸው አስፈላጊ መሆኑን ሲረዱ በዝምታ ይቅርታ ለማድረግ ይፈልጋሉ። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የሚደረገው ይቅርታ ምን እንደሚመስልና እንዴት እንደተከናወነ ለማወቅ ሰዎች ይጓጓሉ። ስለዚህ ይቅርታቸው በሌሎች ዘንድ ሳይታወቅ ዝም ብለው በልባቸው በዳይን ይቅር ይላሉ።

በልባቸው በዳይን ይቅር በማለታቸው በሕይወታቸው እጅጅታ ሊለማቸው ይችላል። ነገር ግን ይህን በልባቸው ያደረጉትን ይቅርታ ለበዳይ እንዲሁም ሁኔታውን የሚያውቁ ወይም ለማወቅ ለሚፈልጉ ሰዎች በግልጽ ለመናገር ፈቃደኞች አይደሉም። ተበዳይ በይፋ ለበዳይ ይቅርታ በማድረግ በሰዎች ዘንድ ያለውን ክብሩን ማጣት አይፈልግም።

በይሉኝታ በሰዎች ሕይወት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ በሚያስከትልበት ዓውድ ሰዎች ተበድለው በቀልን ትተው ምሕረት ማድረግን እንደ «ጀግንነት» ሳይሆን እንደ «ፍርሃትና ደካማነት» በሚቆጥሩበት ሁኔታ በዳይን በይፋ ይቅር ማለት ክብርን ያሳጣል ብለው ያስባሉ።

(13) ከበዳይ የሆነን ነገር መፈለግ፡- ሰዎች ተበድለው ይቅር አለማለታቸው ከበዳይ የሆነን ነገር ፈልገው አለማግኘታቸውንና ይህን የሚፈልጉትን ነገር እስከሚያገኙ ድረስ ደግሞ በግንኙነቱ ውስጥ በዚሁ ዓይነት ሁኔታ ለመቀጠል መፈለጋቸውን ያመለክታል። ይህ ተበዳይን ከበዳይ ጋር የሚያስተላለር ጉዳይ በመሆኑ ተበዳይ ከዚህ ግንኙነት መላቀቅ የሚችለው በዳይን ይቅር በማለት ነው።

ማጠቃለያ

↓ ይቅርታ ማድረግ የማይፈልጉ ሰዎች ይቅር ላለማለታቸው ዘወትር የሚያቀርቡት ምክንያት ይኖራቸዋል። የእነርሱን ውስጣዊ ቁስል ሊረዳላቸውና ሊፈውሳቸው የሚችል ሰው አይኖርም። እነዚህ በቂም በቀል የተያዙ ሰዎች ምላሻቸው በሌሎች ላይ የሚያስከትለውንም ጉዳት አይረዱም።

↓ ተበድሎ ይቅር አለማለትን የሚያስከትሉ ተጽዕኖዎች አብዛኛዎቹ ውስጣዊ ምክንያቶች ናቸው።

↓ ይቅር ላለማለት እያንዳንዱ ተበዳይ የሚያቀርበው ምክንያት ለራሱ ተገቢና አላማኝ እንደሆነ ቢያምንም ከመጽሐፍ ቅዱስ አንጻር ይቅርታ ላለማድረግ በቂ መሠረት ያለው ምንም ዓይነት ምክንያት የለም።

የማሰላሰል ጥያቄዎች

- (1) በአካባቢያችሁ የሚኖሩ በክርስቶስ ያላመኑ ሰዎች ይቅርታ የማያደርጉበት ምክንያቶች ምንድናቸው? አማኞችስ እርስ በርሳቸውን ይቅር እንዳይሉ የሚያደርጉ ውጫዊና ውስጣዊ ምክንያቶች ምንድናቸው? በሁለቱ ወገኖች መካከል ምን ልዩነት ወይም ተመሳሳይነት ይታያችኋል? ከዚህ ምን ትማራላችሁ?
- (2) በተበዳዮች እይታ ትክክልና ተገቢ የሚመስሉትን ይቅርታን ላለማድረግ የሚቀርቡትን ምክንያቶች በሌላ እይታ በማየት መተው እንዲችሉ ልንጠቀምባቸው የምንችላቸው ስልቶች ምንድናቸው? ከራሳችሁ ልምድ አካፍሉ።
- (3) አንዳንድ ምዕመናን ከሰዎች ጋር ቂም በቀል እያላቸው ጥሩ መንፈሳዊ ሰዎች መስለው ይታያሉ። መንፈሳዊ ሥራዎችንም በሚሠሩበት ጊዜ በአገልግሎታቸው ሌሎች ሰዎች ይታነጻሉ። ይህን ተጻራሪ የሚመስሉትን አሳቦችን እንዴት ትረዱታላችሁ? እንዲህ ዓይነት ሰዎችን በምን መንገድ መርዳት ይቻላል?

ይቅርታ አለማድረግ ምን ያስከትላል?

ይቅርታ አለማድረግ በዳይን ከሚጎዳ ይልቅ የሚቀመጥበትን ዕቃ ክፉኛ ይገዳል።... ሰዎችን ይቅር ለማለት ፈቃደኛ ካልሆንክ በሕይወትህ አቅጣጫ ላይ የሚኖረውን ተጽዕኖ ችላ ማለትህ ነው። በጥላቻ መመላለስ ቀስ በቀስ የሕይወትህን ሕልሞች በራስህ እጅ ያስገድልሃል። ይቅርታ አለማድረግ የሚያስከትለው ውጤት በደልን ከሚያስከትሉ ምክንያቶች በላይ የሚያሳዝኑ ናቸው።²⁷

ሰዎች የመምረጥ ነጻ ፈቃዳቸውን በመጠቀም የበደላቸውን ሰው ይቅር አለማለት እንደሚችሉ ባለፈው ምዕራፍ ተመልከተናል። በዚህ ምዕራፍ ደግሞ ለሰዎች ይቅርታ አለማድረግ በተበዳዮች ላይ የሚያስከትለውን የተለያዩ መንፈሳዊ፣ ሥነልቦናዊ፣ ማህበራዊና አካላዊ ጉዳዮችን እንመለከታለን። ይህን አሳብ በቀደሙት ምዕራፎች ሥር አልፎ አልፎ የጠቀስኩት ቢሆንም ዋና ዋናዎቹ እንደሚከተለው ተዘርዝረዋል።

(1) እስረኛ ያደርጋል። በደል ከተፈጸመ ጊዜ ጀምሮ በዳይና ተበዳይ የማይገናኙ ከሆነ ይቅርታ ሳናደርግ ብንቀር በደሉን ስናስታውስ ሕይወታችን ይናጋል። በዳይና ተበዳይ እንደ አካባቢ ምናልባትም ዘወትር ወይም አብዛኛውን ጊዜ እየተያዩ ግን ያለ ይቅርታ አብረው መኖር ማለት በውስጣዊ ሕይወት ውስጥ እሳት ማንደደድ ማለት ነው። ተበዳይ ሁልጊዜ በደሉ በተፈጸመበት ዕለት የተሰማው ስሜት እየተሰማው ይኖራል። በየጊዜው የደረሰበትን በደል እያሳሳለ ደግሞ በውስጡ የሚሰማው መራራ የሆኑ ስሜት እየበዛ ይሄዳል። ይቅርታ የማያደርግ ሰው ከእስር ቤት በነጻ ተለቅቆ ነገር ግን በራሱ ፈቃድ በእስር ቤት ውስጥ ለመቆየት እንደሚፈልግ ዓይነት ሰው ነው።

- ❖ ተከታታይነት ያለው የሥነልቦና ችግር ያስከትላል
- ❖ ከበዳይ ጋር ጤናማ የሆነ ግንኙነት ለማድረግ እርቅ እንዳይመሠረት ያደርጋል
- ❖ በዳይን የሚመስሉ ሰዎች ተመሳሳይ ዓይነት በደል ሊፈጽሙብን ይችላሉ የሚል የሥጋት ሕይወት እንድንኖር ተጽዕኖ ያመጣል
- ❖ በዳይ የሕይወታችንን አቅጣጫ እንዲወስን እንፈቅዳለን
- ❖ ካለፈው ክፉ ነገር መልካም ነገር ለመማር አቅም የሌለን መሆናችንን ማሳየታችን ነው
- ❖ ራሳችንን ከመጠን በላይ አሳንሰን የማየታችን ነጻብራቅ ነው።

ይቅርታ አለማድረግ የራስን ጠላቶች በውስጣዊ የሰውነት ክፍሎች ውስጥ ይዞ እንደ መንቀሳቀስ ነው። እነዚህም ጠላቶች ቅሬታ፣ ፍርድ፣ ቁጣ፣ ምሬትና ጥላቻ ናቸው። እነዚህ ነገሮች የሕይወትህን ሰላምና እረፍት የሚሠርቁ ሌቦች ናቸው። ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ካልሆንክ ከእነርሱ ጋር በመኖር ከፍተኛ ዋጋ ትከፍላለህ። ለዚህ ለምትከፍለው ዋጋ ደግሞ ምንም ዓይነት ብድራት አታገኝም። በምድርም ሆነ በሰማይ የምታገኘው በረከት የለም። ስለዚህ ለምን ጠላቶች ምሽጋቸውን በአንተው ውስጥ አድርገው እንዲያጠቁህ ትፈቅድላቸዋለህ?

(2) ለወንጀል ድርጊት ያነሳሳል። በልብ ውስጥ የተቀመጠ ጥላቻ በማሕጸን ውስጥ እንዳለ ጽንሰ ነው። ቀስ በቀስ ያድጋል። ጥላቻ በተገቢው መንገድ ሳይገለጥ ከቆየ ቂም መያዝን ያስከትላል። ቂም ደግሞ ወደ በቀል ያድጋል። የበቀል መንፈስ ደግሞ በበደሉን ሰዎች ላይ ክፉ ነገር እንድናደርግ ይገፋፋናል። ጥላቻን በልባችን ውስጥ ይዘን ካቆየን በተግባር እንዲገለጽ እያሳደግነው ነው። በውስጣችን የታመቀውን ጥላቻ ለመግለጽ ጥሩ አጋጣሚዎችን እንጠብቃለን። «አፋ ቅቤ ሆዱ ጩቤ» እንደሚባለው ከላይ ላይ ከምንጠላቸው ሰዎች ጋር የይስሙላ ግንኙነት እያደረግን በሆዳችን ውስጥ ያለውን ጩቤ ገልጠን የምንወጋበትን አጋጣሚዎች እናመቻቻለን።

ጥላቻን በልብ አምቆ መያዝ የሚያስከትለውን መዘዝ ለመረዳት የአንድን ሰው ምሳሌ እንመልከት። ይህ ሰው አቤሌሎም ይባላል። መጽሐፍ ቅዱስ ስለእርሱ ጥላቻ «እንቱን ትዕማርን ስላሳፈራት አምናንን ጠልቶታልና አቤሌሎም አምናንን ክፉም ሆነ መልካምም አልተናገረውም» (2ሳሙ-13:22) በማለት ይናገራል። በእህቱ ላይ ስተፈጸመው በደል የተሰማውን ፍልቀ-ስሜት አልገለጸም ነበር።

አቤሌሎምም አምናንን የጠላበት ምክንያቱ ምን ነበር? አምናን የዳዊት የበኩር ልጅ ሲሆን በአባቱ በኩል፣ ለአቤሌሎም ደግሞ በእናትም በአባትም በኩል እንቱ የሆነችውን ትዕማርን ከመውደዱ የተነሣ በግድ አስነወራት (2ሳሙ-13:14)። አቤሌሎም በእንቱ በትዕማር ላይ የተደረገውን በሰማ ጊዜ ለእንቱ «እንቱ ሆይ! አሁን ዝም በዪ ወንድምሽ ነው፤ ይህን ነገር በልብሽ አትያገዢው» (2ሳሙ-13:20) በማለት ሊያጽናናት እንደሞከረ እንመለከታለን። አቤሌሎም ለእህቱ እንዲህ ይበል እንጂ ከልቡ ግን ይህንን የተቀበለ ሰው አልነበረም። በእህቱ ላይ በተፈጸመው በደል እጅግ አዝናል። በእህቱ ላይ የተፈጸመውም በደል መበቀልን አስቧል።

በእህቱ ላይ የተፈጸመው በደል እንዳለ ሆኖ ለተፈጸመው በደል ደግሞ ተገቢ የሆነ ፍትሕ ያለበት እርምጃ አለመወሰዱ ደግሞ መንፈስን የሚያሳምም ድርጊት ሆነበት። የትዕማር በወንድም መደፈርን የሰማው የቤተሰብ መሪ እንዲሁም የሀገር ንጉሥ የነበረው አባታቸው ዳዊት ነገሩን በሰማ ጊዜ ከቁጣ ያለፈ ነገር አለማድረግ ተበዳዮችን የሚያሳዝን እርምጃ ነበር። «ንጉሥ ዳዊት ይህን ነገር ሁሉ በሰማ ጊዜ እጅግ ተቆጣ ነገር ግን

²⁷ Mason, John L. (1993). *You're Born an Original, Don't Die a Copy*. Insight International Inc. P. 68

የበኩር ልጅ ነበርና ስለወደደው የልጁን የአምኖን ነፍስ አላሳዘነም» (2ሳሙ-13:21) ይላል። የሰው ልጅ ጥንካሬ እንዳለው ሁሉ ድክመትም ስላለው አንዱ በሌላው ላይ የማይገባውን በደል አይፈጽምም አይባልም።

በደል ሲፈጽም ትክክለኛ ፍርድ መስጠት የሚገባው አካል ፍትሕ መኖሩን ማሳየት ይጠበቅበታል። በትዕማር ላይ የደረሰው በደል ከፍተኛ እና ሁለንተናዊ ቀውስን የሚያስከትል ነበር። ንጉሥ ዳዊት ግን በዳዩን ላለማሳዘን ብሎ ምንም ሳያደርግ ቀረ። ምናልባት ዳዊት ትክክለኛውን ፍርድ እንዳይሰጥ ያደረገው እርሱ ከቤርሳቤህ ጋር የነበረው ግንኙነት ይሆናል። ሕሊናው «አንተ ማን ሆነህ እንደ አንተ ተመሳሳይ ዓይነት በደል የፈጸመውን ሰው ትቀጣለህ» እያለው ስለከሰሰው መቀጣት የሚገባውን ሰው ሳይቀጣ አልፎ ይሆናል። ምክንያቱ ምንም ቢሆን የትዕማር እንባ ሳይታበስ በከንቱ ታለፈ።

በቤተሰቡ ውስጥ እየሆነ ያለውን ድራማ ይመለከት የነበረው የትዕማር ወንድም አቤሴሎምም ዝምታን መረጠ። ዝምታው ግን የሰላም ሳይሆን የነገር ዝምታ ነበር። በትዕማር ላይ በደል የፈጸመውን ወንድሙን ጠላው። በጊላ አባቱ ላይ ካደረገውም ሁኔታ በመነሳት አባቱንም ሳይጠላው እንዳልቀረ መገመት እንችላለን። አቤሴሎም እህቱን የበደለውን ወንድሙን ጠልቶት ዝም ብሎ አልተቀመጠም። ጥላቻው ወደ ቀም አድጓል። አቤሴሎም የእህቱን እፍረት የሚበቀልበትን መልካም አጋጣሚ ይጠበቃል። በልቡም እንዴት አድርጎ አምኖንን ማግኘት እንደሚችል ያሰላሰላል።

አቤሴሎም በዝምታ ውስጥ አምኖንን እንደጠላው ለሁለት ዓመት ቆየ። አምኖን እህቱን ይወድ ነበር። ነገር ግን የሚፈልገውን ነገር ከእርስዋ ባገኘ ጊዜ «አምኖን ፈጽሞ ጠላት አስቀድሞ ከወደዳት ውድ ይልቅ በጊላ የጠላት ጥል በለጠ» (2ሳሙ-13:15) ይላል። ትዕማር እርሱን እንደጠላቸው ባይገለጽም በእርስዋ ፈንታ አቤሴሎም አምኖንን እንደጠላው እንመለከታለን። ከጥላቻውም የተነሣ ከእርሱ ጋር መነጋገርን አቆመ። አቤሴሎም ከወንድሙ ከአምኖን ጋር «ክፉም ሆነ መልካምም» ንግግር አያደርግም ነበር።

ትዕማር ከወንድምዋ ከአቤሴሎም ጋር ተቀመጠች። ትዕማር «ብቻዋን ተቀመጠች» የሚለው አሳብ ትዕማር ሳታገባ እንዲሁም ልጆች ሳይኖራት እንዲሁ እንደኖረች የሚያመለክት ቃል ነው። አቤሴሎም እነዚህን ዓመታት እህቱ ከብርዋን በማጣትዋ ልትሆን ያስበችውን እንዲሁም መሆን የምትችለውን ሳትሆን እንደቀረች እያየ ቆየ። ለዚህ ሁሉ መንስኤው ደግሞ ወንድሙ አምኖን ነው። አቤሴሎም እህቱን ባየ ቁጥር ለአምኖን ያለው አመለካከት እየተበላሸ ስለእህቱ የሚበቀልበትን ሁኔታ እያሰላሰለ ቀጠለ።

አቤሴሎም ወንድሙን አምኖንን ለመግደል አለበ። ወሰነም። የአምኖንን መገደል ለአቤሴሎም ሁለት ጥቅም አለው። የመጀመሪያው የእህቱን ትዕማርን ውርደት መበቀል ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ አምኖን የበኩር ልጅ ስለሆነ የእርሱ መሞት ለአቤሴሎም ወደ ሥልጣን በመውጣት -አልጋ ወራሽ- የሆኑን ዕድሉን ያስፋላታል። ይህን ዕቅዱን ተግባራዊ ለማድረግ

አቤሴሎም በጎቹን በሚያሸልትበት ጊዜ ግብዣ በማድረግ የቤተሰብ አባላትን ሁሉ መጋበዝ ነበር። አንድ ሰው በጎቹን ሊያሸልት ግብዣ ማድረግና በዚህም ግብዣ ላይ ወዳጆቹን መጋበዝ የተለመደ ባሕላዊ ሥርዓት በመሆኑ አቤሴሎም አምኖንን በዚህ አጋጣሚ ሊገድል ይችላል ተብሎ እምብዛም የሚያስጠረጥር ጉዳይ አይሆንም። አቤሴሎም የልቡን ዕቅድ ከግብ ለማድረስ የቀየሰው መንገድ የማያስነቃ ነው ማለት ይቻላል።

አቤሴሎም የሚፈለጉ ሰዎች ወደ ግብዣው እንዲመጡለት ንጉሥ ዳዊትን ጠየቀ። አቤሴሎም በመጀመሪያ ጥያቄ ያቀረበው «ንጉሡና ሎሌዎቹ ከባሪያህ ጋር ይሂዱ» የሚል ነበር። የጥያቄው አቀራረብ በትሕትና እንዲሁም ለንጉሥ ሊቀርብ በሚገባው ሁኔታ ነበር። አቤሴሎም አዎንታዊ ምላሽ የማያገኝለትን ጥያቄ ለንጉሡ አቀረበ። የማይቻለውን ነገር ጠየቀ። ምናልባት አቤሴሎም ለዚህ ጥያቄ አዎንታዊ ምላሽ እንደማያገኝ አስቀድሞም የተረዳ ሰው ሲሆን ይችላል። ንጉሥ ዳዊትም በመልካም አቀራረብ «ልጄ ሆይ እንክብድብሃለንና ሁላችን እንመጣ ዘንድ አይሆንም» በማለት ጥሪውን ሳይቀበል ቀረ። አቤሴሎም ግድ ቢልም ዳዊት ላለመሄድ በወሰደው አሳብ ጸና። እንደ አባት ልጁ ስለጋበዘው መረቀው።

አቤሴሎም ግን ጥያቄውን በዚህ አላበቃም። «አንተ እንቢ ካልህ ወንድሜ አምኖን ከእኛ ጋር እንዲሄድ አለምንሃለሁ» (2ሳሙ-13:26) በማለት ሌላ ተከታታይ ጥያቄ አቀረበለት። ንጉሥ ዳዊት የሆነን ነገር የጠረጠር ይመስል «ከእንተ ጋር ለምን ይሄዳል?» ብሎ ጠየቀው። በዚህ ጥያቄ መሠረት ዳዊት አምኖንን በአቤሴሎም ግብዣ ላይ እንዲገኝ የፈለገ አይመስልም። ነገር ግን የአቤሴሎም ጥያቄ እጅግ በረቀቀ መንገድ በመቅረቡ ንጉሡ እንዲፈቅድለት አደረገ። የመጀመሪያው አቤሴሎም «ወንድሜ አምኖን» በማለት መናገሩ አቤሴሎም አምኖንን በክፉ ነገር እንዳይመለከተው የሚያስመስል አነጋገር ነው። ሁለተኛው ደግሞ አቤሴሎም አስቀድሞ የማይቻለውን ጥያቄ ጠይቆ አዎንታዊ ምላሽ ሲያጣ ደግሞ ከዚያ ያነሰ ጥያቄ አቀረበለት። የማይቻለውን ጥያቄ ማስቀደም ለሚቻለው ጥያቄ አዎንታዊ ምላሽ እንዲገኝ ሁኔታዎችን ያመቻቻል። ይህ የሚፈለገውን ለማግኘት ሰዎች የሚከተሉት የሥነልቦና መርህ ነው።

በመጨረሻ አቤሴሎም የሚፈልገው ሆነለት። አምኖን ወደ ግብዣው እንዲመጣ ፈቃድ አገኘ። ይህን ሁሉ መንገድ የሂደው መልካም ነገር ለመሥራት ሳይሆን መልካም ነገር በሚመስል መንገድ በመሄድ ክፉ ነገር ለመፈጸም ነው። በእርሱ ላይ የተወጣነውን ሴራ ያልተረዳው አምኖን ወደ ግብዣው ሄዶ በወይን ጠጅ ደስ ሲሰኝ በአቤሴሎም ትዕዛዝ ባሪያዎቹ ገደለት።

የአምኖን መገደል የአቤሴሎምን ውስጣዊ ቁጣ አሳበረደውም። ውስጣዊ ጥላቻ ራሱን በበቀል ቢገልጽም ሂደቱ በዚያ ሳያበቃ ሌላ የበቀል ምዕራፍ ደግሞ ተጀመረ። በንጉሥ ዳዊትና አቤሴሎም መካከል ሌላ ትግል ተጀመረ። አቤሴሎም ወንድሙን በመግደል ወደ ሌላ ሥፍራ ከበለለ። በዚያም ሥፍራ ለሦስት ዓመት ከቤተሰቡ ጭልይቶ ተቀመጠ። ዳዊት በልቡ አቤሴሎም እንዲመጣ ሲያስብ የእርሱ የጦር አለቃ የነበረው ኢዮአብ በጥበብ አቤሴሎም

እንዲመለስ አደረገ፡፡ አቤሌሎም ሲመለስ ግን ዳዊት የእርሱን ፊት ለሁለት ዓመት ማየት አልፈለገም (1ኛሙ-14:24፣28)፡፡ ይህ ደግሞ በአቤሌሎም ሕይወት ውስጥ ቁጣን ቀሰቀሰ፡፡ ኢዮአብ ወደ ንጉሡ እንዲያቀርበው በመልካም ሁኔታ ጥያቄ አቀረበ፡፡ ነገር ግን ኢዮአብ ተገቢውን ምላሽ ሳይሰጠው ቀረ፡፡ በዚህ ጊዜ አቤሌሎም ተቆጣና የኢዮአብን እርሻ አቃጠለ (2ኛሙ-14:29-30)፡፡ አቤሌሎም የሄደበት መንገድ ግጭትን ሊቀሰቅስ የሚያስችል ነበር፡፡ ሆኖም ግጭት ሳይቀሰቅስ ቀረ፤ ኢዮአብም መጣና ወደ ንጉሥ ዳዊት ወሰደው፡፡

እዚህ ሳይ ቆም ብለን አቤሌሎም ለምን ከንጉሡ ጋር መገናኘት እንጸፈለን መጠየቅ ተገቢ ነው፡፡ አቤሌሎም አባቱን ናፍቆት ወይም እርሱን ይቅርታ ለመጠየቅ ወይም ሌላ መልካም አሳብ ኖሮት ሳይሆን ከንጉሡ ጋር «እርቅ» በማድረግ በቤተመንግሥት አካባቢ በመሆን በልቡ ውስጥ ያለውን ሌላ የተንኮል ዕቅድ ተግባራዊ ለማድረግ እንዲመቸው በማሰብ ነበር፡፡ አቤሌሎም በአባቱ በንጉሥ ዳዊት ሳይ መፈንቀለ-መንግሥት ለማካሄድ ዕቅድ ነበረው፡፡ አቤሌሎም ወደ ቤተመንግሥት ለተለያዩ ጉዳዮች የሚመጡትን ሰዎች በሚያባብል ቃል እያታለላቸው እንዲሁም መልካምና ትሁት ሰው ሆኖ ለእነርሱ በመቅረብ ልባቸውን መስረቅ ዕቅዱ ነበር (2ኛሙ-15:1-6)፡፡ በዚህ ሥራ ላይ ለአራት ዓመት ተሰማራ፡፡ የሰዎች ልብ ከእርሱ ጋር እንደሆነ ሲረዳ ለአምልኮ የሚሄድ ሰው መስሎ ከንጉሡ ፈቃድ ወስዶ ራሱን ንጉሥ አድርጎ ሾመ (2ኛሙ-15:7)፡፡ ከዚያም በዳዊትና በእርሱ መካከል ጦርነት ተጀመረ፡፡ በጦርነቱም አቤሌሎም ተገደለ፡፡

- ✓ የልብ ቁስል ሳይታከም በጊዜ ጸዛት አይፈወስም፡፡ በደል ተፈጽሞ ጥላቻ በልብ ከተዘራ እንዲሁ በጊዜ ርዝመት የማይረሳና የማይፈወስ ነው፡፡ ጊዜ በደልን አያነጻም ፍትሕንም አያመጣም፡፡ ሰዎች (በዳዩና ተበዳዩ) በጊዜ ተጠቅሞ በደልን ለማንጸትና ፍትሕን ለማምጣት የበኩላቸውን በጎ ጥረት ማድረግ ይጠበቅባቸዋል፡፡
- ✓ በልባችን ሰዎችን ላለመጥላት ወይም በልባችን የጠላን ሰው ካለ መፍትሔው ወደዚያ ሰው ሄደን እርሱን/እርሷን መገሰጽ ነው፡፡ በእኛ ለተፈጸምብን በደል በልባችን ጥላቻ ቢለማንና ያንን በልባችን ይዘን ብንቀምጥ የምንጎዳው ራሳችንን ነው፡፡ ከዚህ ጉዳይ ለመውጣት ወደ ባልንጀራችን በመሄድ በፍቅር ሆነን መናገር እና መገሰጽ ገንቢ እርምጃ ነው፡፡

- ✓ በቀል የመንፈስ መረጋጋትን እያስከትልም፡፡ ውስጣዊ ሰላምና እርካታን እያመጣም፡፡
- ✓ ለማንኛውም በደል በቀጥታም ሆነ በስውር በቀልን መፈጸም ብድራቱ ለሁለቱም ወገን ጥፋት ነው፡፡ በቀል የሰው ሳይሆን የመለኮት ድርሻ ነው፡፡ ሰው እግዚአብሔር መሥራት የሚገባውን ሥራ ሲሠራ ውጤቱ ኪዳራ እንጂ ትርፍ የለውም፡፡
- ✓ በቂም ተነሳስቶ በቀል መፈጸም ተበዳዩን በደለኛ ያደርጋል፤ ከአንዱ ኃጢአት ወደ ሌላው ኃጢአት እንድንሄድ መንገድን ይከፍታል፡፡ በይቅርታ ያልተፈጠረ በደል ማቆሚያ የለውም፡፡

(3) ከእግዚአብሔር የኃጢአት ይቅርታን ያሳጣል፡፡ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እርስ በርስ ይቅር ስለመባባል ባስተማረው ትምህርት ውስጥ አንዱ ከእግዚአብሔር ይቅርታ ተቀብሎ እንደ እርሱ በደለኛ ለሆነ ሰው ግን ይቅርታ ለማድረግ እምቢ ስላለለው ሰው ተናግሯል (ማቴ18:23-35)፡፡ ይህ ሰው ብዙ ዕዳ ተተወለት፡፡ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንዲሁ ምሕረት አገኘ፡፡ ሰውየው ያቀረበው «ታገሠኝ ሁሉን እከፍልሃለሁ» የሚል ነበር፡፡ ጌታው ግን እርሱ ከጠበቀው በላይ ምሕረት አደረገለት፡፡ እግዚአብሔር ሰዎች በራሳቸው ማግኘት የማይችሉትን ይቅርታ ይሰጣቸዋል፡፡

ባለዕዳ የነበረ አሁን ግን ምሕረት ያገኘው ይህ ሰው ባልንጀራው «ታገሠኝ» ብሎ ሲለምነው ፈቃደኛ አልሆነም፡፡ ባልንጀራውን በእስር ቤት ጣለው፡፡ ከጌታው ከተቀበለው ምሕረት አኳያ በዚያው ልክ ምሕረት መስጠት አልቻለም፡፡ ይህም ፈቃደኛ ባለመሆኑ ነው እንጂ ለማድረግ ችሎታ ስላጣ አይደለም፡፡ ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር መልካም ግንኙነት አለን እያሉ ከሰዎች ጋር ባላቸው ግንኙነት ግን ከእግዚአብሔር ያገኙትን መልካም ነገር ለሌሎች ማስተላለፍ ካልቻሉ መንፈሳዊ ግንኙነታቸውም እውነተኛ አይደለም፡፡ ለሰዎች ይቅርታ አለማድረግ ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት ክፋኛ ይጎዳል፡፡ ብዙ ዕዳው ምሕረት ተደርጎለት ለባልንጀራው ምሕረትን ያላደረገው ሰው የተከሰሰበት ነጥብ «እኔ እንደ ማርሁህ ባልንጀራህ የሆነውን ያን ባሪያ ልትምረው ለአንተስ አይገባም?» (ማቴ18:33) የሚል ነበር፡፡

ሰዎች ለፈጸሙት በደል ከእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረትን ተቀብለው እነርሱ ግን ለበደሉአቸው ሰዎች ምሕረት ለማድረግ ፈቃደኞች ካልሆኑ የመለኮት ቁጣ ያገኛቸዋል፡፡ በእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረት የተደረገላቸው ኃጢአት ይቆጠርባቸዋል፡፡ ከልብ ይቅርታ ለሰዎች የማያደርጉ ሁሉ ከእግዚአብሔር ዘንድ ለበደሉአቸው ይቅርታ ግ አያገኙም፡፡

ክርስቲያኖች እንደሆኑ የሚናገሩ ሰዎች እርስ በርሳቸው ፍቅር እንደሌላቸውና ይቅር ለመባባልም ፈቃደኞች አለመሆናቸውን የተመለከተው አንድ ሰው «በሲኦል ከምንጠብቀው በላይ ብዙ ክርስቲያኖች ይኖራሉ» ብለው ተናገሩ።²⁸

ይቅርታ ሁለት ገጽታ አለው። አንዱ ይቅርታን መቀበል ሲሆን ሌላኛው ደግሞ ይቅርታን መስጠት ነው። ጌታ ኢየሱስ «ነገር ግን የሰዎችን ንግድነት ይቅር የማትሉ ከሆነ፤ አባታችሁም ንግድነታችሁን ይቅር አይልላችሁም» (ማቴ.6:15) በማለት ባስተማረው ትምህርት ይቅርታን መቀበልና መስጠት ተጠቅሷል።

ይቅርታን መቀበል የሚለው አሳብ እግዚአብሔር ኃጢአታችንን እንዲት ይቅር እንዳለን ማሰብ ነው። በሰዎች ስንበደል የሚቀናን ምላሽ መብታችንን ለማስከበር ማንኛውንም ሰብዓዊ እርምጃ መውሰድ ነው። እግዚአብሔር ግን እኛን ያስተናገደን በዚህ ሁኔታ አልነበረም። አሁንም ቢሆን የእርሱ ልጆች ሆነን በደል ፈጽመን ንስሐ ስንገባ በደላችንን ይቅር ይለናል። ከእግዚአብሔር ጋር ባለን ግንኙነት እርሱን የሚያሳዝን ድርጊት ስንፈጽም የእርሱን ይቅርታ ለመቀበል ልናደርግ የሚገባን መሠረታዊ እርምጃዎች ይኖራሉ። እነዚህም ኃጢአታችንን መናዘዝ፣ መተውና ያለአግባብ የወሰድናቸውን ነገሮች መመለስ ናቸው።

የፈጸምነውን በደል ማለትም እንደ እግዚአብሔር አሳብና ፈቃድ በቃሉ ውስጥ በተገለጸው መሥፈርት መሠረት ትክክለኛ ያልሆነ ነገር ያላደረግነው ወይም ማድረግ ሲገባን ላላደረግነው ነገር በእርሱ ፊት መናዘዝ ነው። ለተከናወነ በደል ከእግዚአብሔር ዘንድ ይቅርታን ለመቀበል ስለበደሉ ለእርሱ መናገር ያስፈልጋል። መጽሐፍ ቅዱስ ኃጢአታችንን ለእግዚአብሔር መናዘዝ እንደሚገባን «ኃጢአት የለብንም ብንል ራሳችንን እናስታለን፤ እውነትም በእኛ ውስጥ የለም። በኃጢአታችን ብንናዘዝ ኃጢአታችንን ይቅር ሊለን ከዓመጸም ሁሉ ሊያነጻን የታመነና ጻድቅ ነው» (1ዮሐ.1:8-9) በማለት ያሳስበናል።

ለእግዚአብሔር በደላችንን ስንናዘዝ ከእርሱ ዘንድ ምሕረትን እንቀበላለን። ይህ ምሕረት ደግሞ በበደሉ ምክንያት በሕይወታችን የመጣብንን እሥራት ይፈታል። ይቅርታን መቀበል ነጻነትን ይሰጣል። ጻዊት በኦርዮ ላይ ስለፈጸመው በደል ለእግዚአብሔር በመናዘዝ የመንፈስ እረፍትን ተቀበለ። ውስጣዊ ጭንቀቱ ተቃለለት (መዝ32:3-5)።

በደልን ስንፈጽም የምንናዘዘው በመጀመሪያ ለእግዚአብሔር ቢሆንም አንዳንድ ጊዜ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለተገቢ ሰዎችም እንናዘዛለን። ጻዊት ስለፈጸመው በደል ሲናዘዝ ስለበደሉ ያሳወቀው ነቢዩ ናታን በተገኘበት

እንደሆነ መገመት እንችላለን (2ሳሙ.12)። «እርስ በርሳችሁ ኃጢአታችሁን ተናዘዙ፤ ትፈውሱም ዘንድ እያንዳንዱ ስለሌላው ይጻልይ፤ የጻድቅ ሰው ጸሎት በሥራዋ እጅግ ኃይል ታደርጋለች» (ያዕ.5:15) ይላል። ኃጢአታችን ከሁሉም በላይ የሚያሳዝነው እንዲሁም ለኃጢአታችን ይቅርታ ሊሰጠን የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው። ስለዚህ ለእርሱ መናዘዝ ቅድሚያ የሚሰጠው ጉዳይ ነው።

አንዳንድ ጊዜ የፈጸምነውን በደል ለተገቢ ሰዎች መናገርም ሕይወታችንን የማደስ ኃይል አለው። ግንኙነታችን ከእግዚአብሔር እንዲሁም ከሰዎች ጋር በመሆኑ ለሰዎች ስንናዘዝ በውስጣችን ከሰዎች ጋር ግንኙነት ማድረግ እንጀምራለን። እንደ እኛ የሆነ በዚህ ሽካራ ወቅት ከእኛ ጋር የሚጓዝ አብሮ ተጓዥ እንዳገኘን እንቆጥራለን። ለሰዎች ኃጢአታችንን ስንናገር ራሳችንን ለእነርሱ ተጠያቂ እናደርጋለን። «እባካችሁ በዚህ ጉዳይ እርዱኝ!» ብለን መጠየቃችን ነው። እነዚህ ሰዎች ተገቢውን ምክር እንዲሰጡን እንዲሁም ወደፊት በተመሳሳይ ኃጢአት ውስጥ እንዳንገባ የሚያግዙን ይሆናሉ።

ሰዎች እርስ በርሳቸው በሚደራረጉት ይቅርታና እግዚአብሔር ለሰዎች በሚሰጠው ይቅርታ መካከል ቁርኝት አለ። የእርስ በርስ ይቅርታና የአምላክ ይቅርታ አብረው ይኖራሉ። ከሁለታቸው አንዳቸው የማይገኙ ከሆነ ሌላው በራሱ ሙሉ አይሆንም። እያንዳንዳቸው ሙሉ እንዲሆኑ ከተፈለገ ሁለቱም የግድ አንድ ላይ መገኘት አለባቸው። ሁለቱም የተያያዙ የአንድ ሳንቱም ሁለት ገጽታዎች ናቸውና። የእግዚአብሔር ቃል «ለሰዎች ኃጢአታቸውን ይቅር ብትሉ የሰማዩ አባታችሁም እናንተን ደግሞ ይቅር ይላችኋልና ለሰዎች ግን ኃጢአታቸውን ይቅር ባትሉ አባታችሁም ኃጢአታችሁን ይቅር አይላችሁም» (ማቴ.6:15)። ይቅርታን የማይሰጥ ሰው ይቅርታን መቀበል አይችልም።

በእግዚአብሔር ይቅርታና አማኞች ለሌሎች በሚያደርጉት ይቅርታ መካከል ተያያዥነት አለ። በእግዚአብሔር አምነን ለበደላችን ይቅርታ ካገኘን በኋላ ሌሎችን ይቅር ማለት ካልቻልን ወደ እግዚአብሔር የሚያደርሰን የሰማይ መስኮት ተዘግቷል። እግዚአብሔር እርሱ በነጻ ለእኛ ያደረገልን እኛ ደግሞ ለሌሎች ማድረግ ካልቻልን ከነበደላችን እንኖራለን። ከእግዚአብሔር ጋር አለን እያልን ነገር ግን ያለእግዚአብሔር የምንመላለስ ቂመኛ «ምዕመናን» እንሆናለን።

ለሰዎች ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ አለመሆን በመንፈሳዊ ሕይወት ከታለመለት ዲላማ ላለመድረስ መወሰን ነው። የክርስቶስ ተከታይ ጉዞ ምድራዊ ሕይወቱን ጨርሶ ወደ ሰማያዊው የእግዚአብሔር መንግሥት መግባት ነው። ክርስቶስን ተስፋ የምናደርገው ለዚህ ዓለም ብቻ ሳይሆን ሊመጣ ባለው ዓለም በመሆኑ ይቅርታ ለማድረግ አለመፈለግ ደግሞ ወደዚያ ግብ እንዳንደርስ እንቅፋት ይሆንብናል። አንድ ጊዜ ጆርጅ ሄርበርት የተባለ ሰው «ሌሎች ሰዎችን ይቅር ማለት የማይችል ሰው ወደ መንግሥተ

²⁸ Marcus Garvey (1923) የተባለ ሰው ነው የተናገረው።

ሰማያት የሚያስገባውን ድልድይ በራሱ የሚያፈርስ ሰው ነው። ምክንያቱም እያንዳንዱ ሰው ይቅርታ ማግኘት የሚገባው ስለሆነ» በማለት ተናግረዋል።²⁹

ስለዚህ እግዚአብሔር ወደ መንግሥቱ እንድንገባበት ያዘጋጀልንን ድልድይ ሌሎች ሰዎችን ይቅር ባለማለታችን ከመስበር እንመለስ። የእግዚአብሔርን ሥራ የምናፈርስ ሰዎች ከመሆን እንጠበቅ።

4) የምዕመናንን ኅብረት ይጎዳል፡- በደልን ይቅር የማይል ሰው በቤተሰብ፣ በማህበረሰብ ወይም በቤተክርስቲያን ወይም በሰዎች ኅብረት ውስጥ ሲኖር ሁኔታውን የሚያውቁ ሰዎች ያዝናሉ። ከኔታው ምሕረትን ያገኘው ሰው ባልንጀራው ለሆነው ባሪያ ምሕረት ማድረግ ሲያቅተው «ባልንጀሮቹ የሆኑ ባሮችም ያደረገውን አይተው እጅግ አዘን» (ማቴ18:31) ይላል። ከእግዚአብሔር ዘንድ በተቀበልነው ምሕረት መጠን ጥቂት የበደሉንን ሰዎች ይቅር ማለት ፈቃደኞች አለመሆናችን የምዕመናንን ልብ እጅግ ያሳዝናል። ሰዎች እንዲህ ያለውን ጨካኝ ሲመለከቱ «ክርስቲያን/አገልጋይ ነኝ እያለ እንዴት ለሰዎች ይቅርታ ማድረግ አቃታው?» ብለው ይጠይቃሉ። በተቀበሉት የሕይወት ደረጃ አለመኖራቸው የቅዱሳንን ልብ ይሰብራል፤ ኅብረታቸውንም ከፋኛ ይጎዳል።

ይቅርታ አለማድረግ የምዕመናንን ኅብረት ይከፋፍላል። አንዱ ወገን በዳዩ ምንም አላጠፋም ሲል ሌላው ወገን ተበዳዩ ትክክለኛ ነው ሲል በመካከላቸው ክፍፍል ይፈጠራል። ሌሎች ደግሞ በመሐል ሆነው የሚሆነውን እንደ ድራማ ይመለከቱታል። በግንኙነት ውስጥ የተፈጠረው ትንሽ ክፍተት ደግሞ በተገቢው ጊዜ መፍትሔ ካላገኘ አየሰፋ ይሄድና ኅብረቱን ወደ መሰንጠቅ ያመራዋል። በደል ሲኖር በሰዎች መካከል ግንኙነታቸውን የሚያሰናክል ግድግዳን ይፈጥራል። በአካልና በሰሜት መራራቅን በማስከተል በኅብረት ውስጥ የልብ አንድነትን ያጠፋል። ሰዎች በአካል አንድ ላይ ቢሆኑም በልባቸው አንድ ላይ እንዳልሆኑ በሚገባ ያውቁታል። ስለዚህ ለግንኙነታቸው ወይም ለኅብረታቸው ዋጋ የሚሰጡ ከሆነ በመካከላቸው ስለተከሰተው በደል መነጋገርና ለመፍታት ገንቢ እርምጃ መውሰድ ኅብረቱ ጤናማና ዘላቂ እንዲሆን ዓይነተኛ መንገድ ነው።

(5) አዳዲስ ሰዎች ወደ ክርስቶስ እንዳይመጡ መሰናክል ይሆናል፡- ወደ ክርስቶስ ሊመጡ ላሉት ሰዎች ከፋ ምሳሌነትን ያስቀምጣል። በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔር ስም ባላመኑ ሰዎች ዘንድ ይሰደባል። «ክርስቲያንም ይቅር አይልም እንዴ! እንዲህ ከሆነስ ምኑን የእግዚአብሔር ሰው ነኝ ይላል» ይላሉ። ለእነርሱም የወንጌልን የምሥራች ለመናገር ቤተክርስቲያን ድፍረትን ታጣለች። እኛ ለእርስ በርሳችን ይቅርታ በመደራረግ መታረቅ ሳንችል ያላመኑ ሰዎች ከእግዚአብሔርና ከእርስ በርሳቸው ጋር እንዲታረቁ እንዴት አድርገን «ታረቁ» ብለን የማስታረቅ አገልግሎታችንን ከግብ ማድረስ እንችላለን?

ሰዎች በክርስቶስ ወንጌል ለማመን በክርስቲያኖች የግል ሕይወትና ኅብረት ውስጥ የሚታዩትን መልካም ነገሮች ማየት ይፈልጋሉ። ከእነዚህም አንዱ የክርስቲያኖች እርስ በርሳቸውንና ሌሎችን ይቅር ማለት ነው። ስለዚህ በምንኖርበት ትውልድ መካከል እርስ በርስ ይቅር በመባባልና በመዋደድ መልካም ምስክርነትን በማሳየት ሰዎች እግዚአብሔርን ወደማወቅ እንዲመጡ ምክንያት ለመሆን እያንዳንዳችን በእግዚአብሔር ጸጋ ድርሻችንን መወጣት ይገባናል።

(6) ምዕመናንን እረኛ የሌላቸው በጎች ያደርጋል፡- በአገልጋዮች ወይም በቤተክርስቲያን መሪዎች መካከል ግጭት ተፈጥሮ እርስ በርሳቸው ይቅር መባባል ካልቻሉ ምዕመናን ይረሳሉ። በተለይ አዳዲስ ወደ ክርስቶስ የመጡ ሰዎች አስፈላጊውን መንፈሳዊ እንክብካቤ እያደረገላቸው የሚያሳድጋቸውን ሰው አያገኙም። አገልጋዮቹ በራሳቸው ጉዳይ ማለት እርስ በርስ በመነካካስ ሥራ ስለተጠመዱ ክርስቶስ የሰጣቸውን ደቀመዝሙርት የማድረግን ተልዕኮ ይረሱታል። ከዚህም የተነሣ አዳዲስ አማኞች መንፈሳዊ ወላጆች የሌላቸው ልጆች ይሆናሉ። አልፎ አልፎ ወደ ምዕመናንም ሲሄዱ ለራሳቸው ጉዳይ ከእነርሱ ድጋፍ ለማግኘትና በእነርሱም መካከል ክፍፍል ለማድረግ እንጂ ለአረኝነት አገልግሎት አይደለም።

(7) የጸሎት መልስ አለማግኘት፡- ሰዎቹ ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው መንፈሳዊ ተራክቦ ይቋረጣል። የምዕመናን ጸሎት በእግዚአብሔር ዘንድ የሚደርሰውና ተሰሚነት የሚያገኘው የሚጸልዩ ሰዎች ከእርስ በርሳቸው ጋር መልካም ግንኙነት ሲኖራቸው ብቻ ነው። በምዕመናን ኅብረት ውስጥ ይቅርታ መደራረግ ሳይሆን የምዕመናን ቀንና ሌሊት ሳያቋርጡ ቢጸልዩ ጸሎታቸው ከጣሪያ አያልፍም። ስለዚህ ጸሎታቸው በእግዚአብሔር ዘንድ ደርሶ ውጤት ያለው ሥራ መሥራት እንዲችል እያንዳንዱ ምዕመን የይቅርታ ልብና ከሌሎች ጋር ይቅርታ በመደራረግ የሚኖር የሕይወት ዘይቤ ሊኖረው ይገባል። ቃሉ «እንግዲህ መባህን በመሠዊያው ላይ ብታቀርብ በዚያም ወንድምህ አንዳች በአንተ ላይ እንዳለው ብታሰብ በዚያ በመሠዊያው ፊት መባህን ትተህ ሂድ አስቀድመህም ከወንድምህ ጋር ታረቅ በኋላም መጥተህ መባህን አቅርብ» (ማቴ.5:23-24) የሚል ነው።

የክርስቶስ ተከታዮች ከእርስ በርሳቸው ጋር በይቅርታ ላይ የተመሠረተ ግንኙነት ሲኖራቸው ከእግዚአብሔርም ጋር የሚኖራቸው ግንኙነት መልካም ይሆናል። እነዚህ ሁለቱ አሳቦች እርስ በርሳቸው የሚደጋገፉ ናቸው። ሰዎች በይቅርታ ሕይወት የማይመላለሱ ከሆነ ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው ግንኙነት ስለሚቋረጥ ጸሎታቸው ወደ እርሱ ዙፋን አይደርስም። የምዕመናን ጸሎት ሊኖረው የሚገባውን ኃይልና ውጤት ከሚያጣባቸው ዋና ምክንያቶች መካከል አንዱ የምዕመናን በይቅርታ ሕይወት አለመመላለስ ነው።

²⁹ Quoted by Augsburg, David. (1970), p.15

መንፈሳዊ ተሐድሶና ለውጥ አይኖርም። በቤተክርስቲያን መለኮታዊ ኃይል እንዲገለጥና በተሐድሶ መንፈስ የወንጌል ሥራ እንዲሰፋፋ ከተፈለገ በቅድሚያ መሠራት የሚገባው ሥራ አለ። ይኸውም የምዕመናን ከግንኙነታቸው ውስጥ በደልን በይቅርታ ማስወገድ ነው። የወንጌል ትምህርት አንድ አማኝ ለጸሎት ሲዘጋጅ በልቡ ባልንጀራውን እንደ በደለ ትዝ ካለው ጸሎቱን ትቶ አስቀድሞ ከባልንጀራው ጋር ሰላምን እንዲፈጠር ያስተምራል።

አንዳንድ ጊዜ ኅብረቱ በአካል አንድ ላይ ኖሮ እያለ በውስጡ ግን ጤናማ ሕይወት ያጣል፤ ሕይወታቸው ይተሳሰራል እንዲሁም እግዚአብሔር በኅብረቱ ውስጥ አይሠራም። እግዚአብሔር በምዕመናን ኅብረት መካከል የሚገኘው በስሙ ሲሰበሰቡና በመስማማት ሲኖሩ ነው (ማቴ 18:19-20)። በስሙ ተሰብስበው ነገር ግን በልባቸው ሳይሰማሙ እግዚአብሔርን ቢጠይቁ ከእርሱ ዘንድ አንዳች ነገር አያገኙም። በቤተሰብ ግንኙነትም ባልና ሚስት በስምምነት አብረው መኖር እንደሚገባቸው ቃሉ ያሳስባል (1ጴጥ 3:7)። ባል ከሚስት የሚፈልገው እንዲሁም ሚስት ከባልዋ የምትፈልገውን ነገር ለመስጠት እምቢ ብለው ወደ እግዚአብሔር ፊት ቢቀርቡ ጸሎታቸው ወግ ለማድረስ ካልሆነ በስተቀር እግዚአብሔር የሚቀበለው አይደለም (1ቆሮ 7:5)።

እግዚአብሔር ጸሎትህን አልሰማህ ብሎ እንደሆነ በሰብዓዊ ግንኙነትህ ውስጥ ተበድለህ ይቅር ማለት ያቃተህ ካለህ ፈትሽ። አንዳንድ ጊዜ በሕይወትህ ውስጥ ስላለህ ሕመም ብዙ ጊዜ ጸልየህ ምንም እዎንታዊ ምላሽ ሳትገኝ ትችላለህ። በልብህ ውስጥ ቂም በቀል ካለህ እግዚአብሔር ጸሎትህን አይሰማም።

(8) ሁለንተናዊ ሕይወትን ይጎዳል። አንዳንድ ጊዜ በጥቂት ነገር የተጀመረው ግጭት እርስ በርስ መበዳደልን ያስከትልና ቂም የሚይዘውን ወገን ክፋኛ ይጎዳል። በዳይን ለመጉዳት የሚደረገው ሩጫ የራስን ሁለንተናዊ ሕይወት ወደማይፈለግ ኪሣራ ያመራል።

አበበችና ዳግማዊት ጎረቤታዎች ናቸው። ሁለቱም ባለትዳር፤ የልጆች እናትና የአንዲት አጥቢያ ቤተክርስቲያን አባል ናቸው። በደርግ ዘመን በእምነታቸው ምክንያት ብዙ ሰደትና መከራ ውስጥ አልፈዋል። የአበበች ቤተሰብ በነሮ ከዳግማዊት ቤተሰብ ጥቂት የተሻለ ነው። ከዕለታት አንድ ቀን ከቤተክርስቲያን አምልኮ ተመልሰው ቡና ሲጠጡ በጨዋታ ውስጥ በቃላት መወጋጋት ይጀምራሉ። በወቅቱ የግጭቱ መንስኤ ዳግማዊት ሙያ የላትም የሚል ሲሆን በዚህ ጥቂት ነገር የጀመረው ግጭት እየሰፋ በመሄዱ አንዳቸው ሌላኛው ቤት መሄድን አቆሙ። ልጆቻቸውም አብረው እንዳይጫወቱ ማዕቀብ ጣሉባቸው። ሁለቱ በቤተክርስቲያን አምልኮ ላይ ሲገናኙም ሰላምታ አይሰጣቸውም።

የቤተክርስቲያን ሽማግሌዎች ሁለቱን ለማስታረቅ ብዙ ጥረት ቢያደርጉም ዳግማዊት በሕይወቷ በጣም እንደተጎዳች ስለምትናገር

ለመታረቅ አልፈለገችም። «እኔ በጣም ተጎድቻለሁ። ከዚህ ሁኔታ መውጣት የምችለው እርሷን ከአጠገቧ ስንቅላት ብቻ ነው» ብላ ወስናለች። ዳግማዊት በሁለንተናዊ ሕይወቷ እየተጎዳች መጣች። ቀላል የነበረው የጨንጌ ሕመሟ አሁን ብላባታል፤ ከባልዋ ጋር የነበረውም መልካም ግንኙነት ተበላሽቷል፤ የልጆቿም የትምህርት ውጤት ቀንሷል። እንዲሁም በቅርብ ጊዜ አንዲት ልጇ ከወደደችው ከአንድ ዓለማዊ ንደኛዋ ጋር ከቤት ከብልላለች። ዳግማዊት ቀደም ብሎ ከሰዎች ተበድሮ የጉልት ንግድ ትሠራ ነበር። አሁን ይህን ሥራዋን በማቆሚያ ምክንያት ለልጆች ዳቦ መግዣ የሚሆንም ነገር ከቤት ጠፍቷል። ቤተሰቧ ግራ የተጋባ ሆኗል።

ዳግማዊት ከባላንጣዋ ጋር እኩል ከተቻለም ለመብለጥ ያላት አሳብና እርሷን ከዚያ ሠፈር ለማፈናቀል የምታደርጋቸው ጥረቶች ሁሉ ባለመሰከታቸው የባለ ትቆጣለች። በውስጧ ያለው የበቀል መንፈስ ኃይለኛ ከመሆኑ የተነሣ ምግብ እንኳ መብላት አቅቷታል። በመንፈሳዊ ሕይወቷም ተጎድታለች። አንደ ቀድሞ ዘመን መጸለይ አልቻለችም። ጻፎ የሕይወቷ ደስታ የነበረው ጸሎት አሁን ትርጉም አጥቶባታል። በዚህ ቂም በቀል መንፈስ ምክንያት ከሰዎች ጋር ያላትም ማሕበራዊ ሕይወት ተናግቷል። ብዙዎች እርሷ ቂመኛ ስለሆነች የቤተክርስቲያን አባል ሆኖ ከእነርሱ ጋር ኅብረት በማድረግ ምክንያት የእግዚአብሔር ኃይል እንዳይገለጥ መሰናክል ሆናለች የሚል አመለካከት አላቸው። ይህም ብቻ ሳይሆን «በክርስቶስ ባላመኑ በአካባቢው ባሉ ሰዎች ዘንድም ስለክርስቶስ ተከታዮች የሚኖራቸው እይታ መጥፎ እንዲሆን አድርጋለች» በማለት ይከሷታል። «ለካስ ጴጥሎስዎችም እርስ በርሳቸው ይቅር አይባሉም» እስኪባል ድረስ ደርሷል።

ዳግማዊት በዳዩዋን «እበቀላታለሁ» የሚለው አሳብ መያዝያቅርታ እንዳታደርግ መሰናክል ሆኖባታል። በዚህ ዓይነት ሁኔታ በሕይወቷ የምትፈልገውን ነገር ማግኘት አትችልም። ከዚህ በቂም በቀል ከተሞላው ሕይወት የምታተርፈው ነገር በሕይወቷ እንዲሆን የማትፈልጋቸውን ነገሮች ብቻ ነው።

በቀል በተበዳይ ላይ የደረሰውን የሕይወት ቁስል ከመፈወስ ይልቅ ያባብሰዋል፤ ተበዳይንም በዳይ እንዲሆን ያደርጋል። በቀል በእሳት እንደ መጫወት ነው። አንድ ጊዜ እኛን ሌላ ጊዜ ደግሞ ሌላው ዘንድ እየሄደ ሁለቱንም ይጎዳል። በደረሰበት በደል ምክንያት መበቀልን የሚያስብ ሰው ጠላቱን ተኩሶ ለመግደል አስቦ በራሱ ላይ ተኩሶ ራሱን እንደሚገድል ዓይነት ሰው ነው። በቀልን ማሰብ በዳይን ከሚጎዳ ይልቅ ተበዳይን እጥፍ ስለሚጎዳ የሚፈለገውን ውጤት የማያስገኝ ምንም ጥቅም የለለው ነገር ግን ብዙ ሰዎች ጥቅም እንዳለው በማሰብ ሊጠቀሙት የሚያስቡት መሣሪያ ነው።

(9) የድፍረት ኃጢአት ይበዛል። በተለይ መሪዎች በይቅር ባይነት ሕይወት የማይመላለሱ ሲሆን ምዕመናን በማወቅም ሆነ ባለማወቅ የድፍረት

ኃጢአትን መፈጸም ይጀምራሉ። መሪዎቹ ይቅር ባለማለት መንፈሳዊ ተግባሮችን ሲያደርጉ «በኃጢአት ሕይወት እየኖሩ የሚያገለግሉ ከሆነ ኃጢአት ሰርቶ ንስሐ ሳይገቡ መኖር ይቻላል» የሚል መልዕክትን ያስተላልፋል። በዚህም ቤተክርስቲያን የዓመጸኞች መናኸሪያ ትሆናለች። እነዚህ አብሔርን በመፍራት መመላለስ ይቀንሳል።

ማጠቃለያ

- ✦ ተበድሎ ይቅር አለማለት ተበዳይ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን መልካም ግንኙነት ያበላሻል፤ ሥነልቦናዊ ቀውስን ያስከትላል፤ የጤና መታወክን ያመጣል እንዲሁም ከሰዎች ጋር ያለው ግንኙነት እርኪ እንዳይሆን ያደርጋል።
- ✦ ይቅር አለመባባል በቤተክርስቲያን ሕይወት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖን ያመጣል። ወንጀል እንዲሰፋ በማድረግ አንጻርም የማሕበረሰቡን ሰላም ያናጋል።
- ✦ ይቅርታ አለመደራረግ ለወንጌል ተልዕኮ እንቅፋት ይሆናል። በዓለም ጨውና ብርሃን መሆን የተገባቸው ምዕመናን ይቅርታ መስጠትና መቀበል ከከበዳቸው ያላመኑትን ወደ ክርስቶስ የማምጣት ኃይላቸው ይቀንሳል። በእርስ በርሳቸው ጉዳይ ስለሚያዙም የሚመጡትን አዳዲስ አማኞችን ደቀመዝሙር ለማድረግ ትኩረት አይሰጡም። የእግዚአብሔር ኃይል በምዕመናን ኅብረት ውስጥ እንዳይገለጥ ያስራል።

የማሳሰል ጥያቄዎች

- (1) በራሳችሁ ሕይወት፣ በሌሎች ሰዎች ላይ እንዲሁም በቤተክርስቲያን ውስጥ የምዕመናን እርስ በርስ ይቅር አለመባባል ያስከተለው አሉታዊ ውጤት ምን ምን እንደሆነ አሰላስሉ፤ ተነጋግሩበት።
- (2) ይቅር አለማለት ጉዳት እንዳለው እያወቁ ሰዎች ይቅርታ ለማድረግ የልብ መነሳሳት የሚያንሳቸው ለምን እንደሆነ ተጨባጭ ምሳሌዎችን በመጥቀስ ለማብራራት ሞክሩ።

በይቅርታ ላይ ተጽዕኖ የሚያደርጉ ነገሮች

ባለፉት ምዕራፎች ውስጥ ተበድሎ ይቅርታ ማድረግ የግል ውሳኔ መሆኑን ተመልክተናል። ሆኖም አንዳንድ ጊዜ መልካሙን መንገድ ወይም አቅጣጫ እያወቁ ነገር ግን በዚያ መንገድ ለመሄድ ሳይቻል ሊቀር እናስተውላለን። ይቅር ለማለት ወይም ላለማለት በተበዳይ ላይ ተጽዕኖ የሚያደርጉ የተለያዩ ምክንያቶች ይኖራሉ። በይቅርታ ሂደት ላይ አዎንታዊ ወይም አሉታዊ ተጽዕኖ የሚያደርጉ የተለያዩ ውስጣዊና ውጫዊ ሁኔታዎች ይኖራሉ። ከእነዚህም ዋና ዋናዎቹን በዝርዝር እንመለከታቸዋለን።

አንዳንድ ሰዎች ተበድለው ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ ይችላሉ። አንዳንዶች ግን ቀላል በደል ደርሶባቸውም ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ እጅግ ይከብዳቸዋል። ልዩነቱን ያመጣው ምንድነው? ይቅርታ ማድረግ ወይም መቀበል በተለያዩ ሁኔታዎች በአዎንታዊ ወይም በአሉታዊ መልኩ ይወሰናል። ከእነዚህም የሰዎች ስብእና፣ ሥነልቦናዊ ሁኔታ፣ ሞራላዊ ፍልቀ-ስሜት፣ የሚኖራቸው ተስፋና ስለራሳቸው ያላቸው ምስል የሚጠቀሱ ናቸው።

የስብእና ልዩነት፡- ስብእናዊ ግንኙነት ውስጥ ይቅርታን ለመለማመድ ስብእና ከፍተኛ ሚና ይጫወታል። ስብእና ምንድነው? ስብእና የእያንዳንዱ ሰው የተለየ ባሕርይ ነው። እያንዳንዱ ሰው የሚያስብበት አንድ ነገር ሲሆን ስሜቱን የሚገልጽበትና አንድን ነገር የሚያከናውንበት የራሱ የሆነ ዘይቤ ወይም ልማድ አለው። ስብእና በይቅርታ ላይ ተጽዕኖ የሚያመጣበት መንገዶች አያሌ ናቸው። ከእነዚህም የሚከተሉት እንደ ምሳሌ የሚጠቀሱ ናቸው።

እይታን በመወሰን፡- ስብእና ተበዳይ ወይም በዳይ በግንኙነት ውስጥ ስለደረሰበት ወይም ስለደረሰው በደል እንዲሁም ስለ ይቅርታ የሚያስብበትን እይታ ይወስናል። የአንዳንድ ሰዎች እይታ አሉታዊ ጎን በማየት የተቃኝ በመሆኑ በሕይወታቸው ውስጥ ለተከሰቱ ነገሮች አዎንታዊ ገጽታን ማየት ይሳናቸዋል።

የአስተሳሰብ ዘይቤን በመቃኘት፡- የአንድ ሰው ስብእና በግንኙነት ውስጥ ስለተፈጸመው ሁኔታ ደግሞ መልሶ መላልሶ እንዲያስብ ወይም ችላ እንዲለው በማድረግ ተጽዕኖ ያደርጋል። አንዳንድ ሰዎች አንድን ነገር በእነርሱ ላይ የተፈጸመውን በደል ደጋግመው እያነሱ ከራሳቸው ጋር ያወራሉ። ሌሎች ጉዳዮቻቸውን ሁሉ እርግፍ አድርገው ይህን ጉዳይ ዋና አጀንዳቸው ያደርጋሉ። ሌሎች ሰዎች ደግሞ በተቃራኒው ሰዎች በእነርሱ ላይ የሚፈጽሙትን ነገር ችላ በማለት ያልፋታል።

አጸፋዊ ምላሽን በመወሰን፡- ስብእና የተከሰተውን የግንኙነት ችግር በሰላማዊ ሁኔታ ለመፍታት ወይም የበቀል እርምጃ ለመውሰድ የሚያነሳሳ

ውስጣዊ ዝንባሌ ነው። ተመሳሳይ በደል የተፈጽሞባቸው ሁለት ሰዎች ከሰብእናቸው ልዩነት የተነሣ የሚሰጡት መልስ የአንዱ አዎንታዊ የሌለው ደግሞ አሉታዊ እርምጃ ሊሆን ይችላል።

የሰሜት አገላለጽ ዘይቤን በመወሰን፡- ሰብእና ሰዎች ከሌሎች ጋር ባላቸው ግንኙነት በደል ሲፈጸምባቸው የሚፈጠርባቸውን ፍልቀ-ሰሜቶች የሚገልጹባቸውን መንገዶች ይወስናል። አንዳንዶች መጥፎ የሆኑ ሰሜቶችን በውስጣቸው በመያዝ ምላሽ ሲሰጡ ሌሎች ደግሞ ወዲያውኑ የተሰማቸውን ሰሜት ይገልጻሉ። ሰሜታቸውን ቶሎ የሚገልጹ ሰዎች ለሌሎች ምንም ጥንቃቄ ሳያደርጉ በተሰማቸውና በመሰላቸው መንገድና ጥልቀት ሲገልጹ ሌሎች ደግሞ ለዓውዱ ገንቢ በሆነ መንገድ ሰሜታቸውን ይገልጻሉ።

ይቅርታ ለማድረግ የሚረዱ ባሕርያት

ይቅርታ ለማድረግም ሆነ ለመቀበል የሚያስችግሩትን የሰብእና ዓይነቶች በዝርዝር ከማወቅ ይልቅ በይቅርታ ላይ አዎንታዊ ተጽዕኖ የሚኖራቸውን የሰብእና ዓይነቶች ማወቁ በተሻለ ሁኔታ ራሳችንን እንድንለውጥ ስለሚረዳን መልካም የሆኑትን የሰብእና ዓይነቶች እንመለከታለን።

ራስን በሌሎች ሰዎች ሥፍራ ማስቀመጥ መቻል፡- የሌሎችን ሰሜት የመጋራት ችሎታ ነው። አንዳንድ ሰዎች ከራሳቸው ሁኔታ ወጥተው የሌሎች ሰዎችን ሁኔታ የመረዳትና ከዚህ መረዳትም የተነሣ እነርሱን ለመርዳት መነሳሳት ይኖራቸዋል። ተበዳይ ሆኖ በራስ ላይ የደረሰውን በደል ከማሰላለፍና የተፈጸመውን ኪሣራ ከመቁጠር አልፎ በዳይ ይህን በደል በመፈጸሙ በውስጡ እየተለማመደ ያለውን የሥነልቦና ቀውስ በመረዳት ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ይሆናሉ።

ራሳቸውን በሌሎች ሥፍራ የማስቀመጥ ችሎታ ያላቸው ሰዎች በዳይ ይቅርታ ሲጠይቃቸው ርኅራኄን ያሳያሉ። በበዳይ ላይ የሚጨክን ልብ የላቸውም። ሰብዓዊ ርኅራኄ ይለማቸዋል። ይህ ዓይነት ችሎታ የሚመጣው የሌሎች ሰዎችን አሳብና ሰሜት ከማወቅ ነው። እነዚህ ሰዎች የሌሎችን የአስተሳሰብና የሰሜት ሁኔታ «የማገባት» ተስጥጦ አላቸው። ብዙዎች ይህን ዓይነት ባሕርይ «ራስን በሌላ ሰው ጫማ ውስጥ ማስገባት» ይሉታል። በዳይ ይቅርታ ሲጠይቅ «አሳብህ ገብቶኛል፤ አንተ ማለት የፈለከው ነገር ግልጽ ነው» ብሎ ከመናገር ያለፈ ነው። በዳይ ባይናገርም እንኳ የሰውነት አንቅስቃሴዎችን ከገምት ውስጥ በማስገባት ሌላውን መረዳትም ይችላሉ።

ራስህን በሌሎች ሥፍራ ስታስቀምጥ አንተን በበደሉ ሰዎች ላይ ከመፍረድህ በፊት ስለሰዎቹ ሁኔታ ለመገንዘብ ትዕግሥት ይኖርሃል። በእነዎር ውስጥ «እነዚህ ሰዎች ክፉዎች ናቸው፤ ለእነርሱ ምሕረት አይገባቸውም» ብለህ ፍርድ ከመስጠትህ በፊት እነርሱን ወደዚህ ክፉ ንግግር ወይም ድርጊት የመራቸው ነገር ምን እንደሆነ ለማወቅ ጥረት ታደርጋለህ።

ሰዎች ከሚናገሩትና ከሚያደርጉት አሳብና ድርጊት በስተጀርባ የሆነ ምክንያት ይኖራቸዋል። ሰዎች ያለ ምንም ምክንያት አንድን ነገር ያውም ክፉ የሆነውን ነገር በሰዎች ላይ አይፈጽሙም። እነዚህ ምክንያቶች ውስጣዊ ወይም ውጫዊ ሁኔታዎች ሊሆኑ ይችላሉ። «ይቅርታ ማድረግ በዳይን ለመረዳት ጥረት ማድረግና ራስን በበዳይ ሥፍራ ማስቀመጥና በደሉን እንዲፈጽም ግፊትና ተጽዕኖ ያደረጉበትን ሁኔታዎች መገንዘብን ያካትታል።»³⁰ በበዳይ ክልብ የሆነ ይቅርታ ለማድረግ ልብን የሚሞላ ግንዛቤ ማግኘት የሚያስፈልግበት ሁኔታ ይኖራል። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በሚደርሰው በደል በዳይ ያንን ነገር ያደረገበትን መሠረታዊ ሐቆችን ማወቅ የሚመጣው እርስ በርስ እውነትን በመነጋገር ነው። በዚህ ዓይነት ንግግር ውስጥ የሚገኘው መረዳት ደግሞ ለበዳይ ርኅራኄ እንዲሰማን ያደርጋል፤ ርኅራኄው ደግሞ እርስ በርስ ይቅር ወደመባባል ያመጣል (ኤፌ.4:25፤32)። ይህን ትምህርት በስፋት ቸርነት በሚለው ሥር እንመለከታለን።

ሌሎች ሰዎች በአንተ ላይ በደል የፈጸሙበትን ምክንያቶች በጥልቀት ማወቅ ብቻውን ወደ እውነተኛ ይቅርታ ላያመራ ይችላል። ይህ ትክክለኛ የሆነ ግንዛቤ አመርቂ የሆነ ውጤት የሚኖረው ከፍቅር ጋር ሲዋሄድ ነው። ግንዛቤ ያለፍቅርና ርኅራኄ ይቅርታን አያስከትልም። ስለዚህ በዳይ በደሉን በአንተ ላይ የፈጸመበትን ምክንያቶች በትክክል ማወቅህ የእርሱን ግንዛቤና ሰሜት በመረዳት ተገቢውን ምላሽ አንድነትሰጥ ሊያግዝህ ይችላል። ያለፍቅር የሆነ ግንዛቤ ግን ከንቱ ነው (1ቆሮ13:1)።

ቸርነት፡- ለሰዎች በጎ የሆነውን ነገር ማድረግ ነው። ቸርነት ራስ ወደድነትን የሚጸረር ተግባር ነው። ከሌሎች በሚታይ ወይም በማይታይ መልኩ ብድራትን ሳይፈልጉ ለሰዎች ክልብ የመነጫ መልካም ተግባር የማድረግ ባሕርይ ያላቸው ሰዎች ይቅርታን ለማድረግ የሚኖራቸው መነሳሳት ከፍተኛ ነው። ከተበደሉ በኋላ በዳይ በፈጸመው በደል ባይለማውም ይቅር ይላሉ። «ፍቅር የራሱን አይፈልግም» የሚለውን ትምህርት ይቅርታ በማድረግም ይተገብራሉ።

ሰዎች ለሌሎች መልካም ድርጊት ሲፈጽሙ ደስ ይላቸዋል፤ የሰሜት እርካታን ያገኛሉ። በጎ ድርጊት መልካም ሰሜትን ሊያመጣ ይህን ለማግኘት ብሎ ሰዎችን መርዳት ግን የሚፈለገውን ውጤት አያመጣም። በጎ ድርጊት ቸርነት የሚሆነው ያን ማድረግ ትክክል መሆኑ ገብቶን ስናደርገው ነው። አንድ ነገር ትክክል በመሆኑ መደረግ እንደሚገባው የምናስብ ስንሆን ለሰዎች ይቅርታ ማድረግ ተገቢ በመሆኑ ለመተግበር ዝግጁዎች እንሆናለን።

³⁰ Tutu, D. P. 271

ይቅርታ ማድረግ ተበዳይን እንደሚጠቅም ባለፉት ምዕራፎች ውስጥ ተመልክተናል። ለራስ የሚጠቅም ነገርን ማድረግ እንዴት ቸርነት ሊባል ይችላል? የሚል ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። የራስን ጥቅም ብቻ መሠረት በማድረግ በዳይን ይቅር ለማለት የሚፈልግ ሰው በውስጡ የተሰማውን መጥፎ ስሜት ማውጣት ቢችልም እንኪ በዚያ ሥፍራ መልካም የሆኑትን ስሜቶች መመላት አይችልም። ጥላቻን አውጥቶ ፍቅርን ማስገባት አይችልም። ጥላቻ የወጣበት ሥፍራ ለጊዜው ባደውን ይሆናል። ከጊዜ በኋላ ግን በሰዎች ያለመፈለግና ያለመወደድ ስሜት እየተሰማው ሥነልቦናዊ ችግሮችን እያሳደገ ይሄዳል።

የበዳይ ሕይወት እንዲለመልም ከማሰብ አንጻር ይቅርታ ማድረግ ይቅርታ አድራጊው ለሌሎች ፍቅር ከመስጠቱ የተነሣ በጥላቻ ሥፍራ ፍቅር ስለሚጥላ ከዚያ በኋላ በአዎንታዊ መንገድ ሕይወቱን መምራት ይችላል።

የትብብር መንፈስ፡- በአብዛኛው ግንኙነት ዘላቂነት የሚኖረው ሁለት ወገኖች በመደጋገፍ አብረው ሲኖሩ ነው። በዚህ ሁኔታ ውስጥ አንዱ የሌላውን ድክመት እየሸፈነ ይኖራሉ። የዚህ ተቃራኒ የሆነው የፋክክር መንፈስ በአንዳቸው ውስጥ ሲገባ አንዱ ሌላውን ለማሸነፍ ጥረት ያደርጋል። በደልን በፍቅር ከመሸፈን ይልቅ በደልን መቁጠርና በዳይን ለመከነን፣ ራስን ግን ለማጽደቅ ትግል ይጀመራል። በማሸነፍ ትግል ውስጥ አንዱ የሌላው ያለፈውን በደል እያነሳ ስሜቱን ይመታል። ይህ የፋክክር መንፈስ በሰፈነበት ግንኙነት ውስጥ ይቅርታን መለማመድ አይቻልም።

የፍልቀ-ስሜት ስክነት፡- የፍልቀ-ስሜት ስክነት ያላቸው ሰዎች በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ መጥፎ ስሜቶችን የሚቀሰቅሱ ድርጊቶች ሲፈጸሙባቸው ራሳቸውን በመቆጣጠር በተረጋጋ ሁኔታ ምላሽ ለመስጠት የሚችሉ ሰዎች ናቸው። ምቹትን በሚያሳጡና በሚያስጨንቁ ሁኔታዎች ውስጥ ሲሆኑ ስሜታውያን አይሆኑም። ለሁኔታዎች ምላሽ ሲሰጡ ከመጠን ያለፈ አጻፋ እንዲሰጡ የሚያነሳሳቸው ውስጣዊ ግፊታቸው አናሳ ነው። ሰውነታቸው ራሱ ከውጭ ለመጣባቸው ስሜት ቀስቃሽ ነገሮች በዝግታ ምላሽ ይሰጣል።

የፍልቀ-ስሜት ስክነት ያላቸው ሰዎች በደል ሲፈጸሙባቸው ቶሎ ብለው በግብታዊነት ምላሽ ከመስጠት ይታገሳሉ። አጻፋዊ ምላሻቸው በተገቢው ግንዛቤ ላይ የተመሠረተ ይሆናል። መንፈሳዊ ስክነት ያላቸው ሰዎች ጠብ በሚነሳበት ጊዜ ሲያበርዱ ግልፍተኞች ግን የተነሳውን ጠብ ያቀጣጥላሉ (ምሳ15:18)። ይህን ዓይነት መልካም ባሕርይ ያላቸው ሰዎች በደል ሲፈጸም የሁለቱንም የጋራ የሆነ መሠረታዊ እውነታዎችን በመመልከት የተከሰተውን በደል ሁለቱንም በሚጠቅም መንገድ ለመፍታት አርምጃ ይወስዳሉ (የኦብርሃምን ምላሽ መመልከት ይቻላል ዘፍ.13:8)።

ተበዳይ ስለበዳይ ዓላማ ያለው እይታ

ተበዳይ ይቅርታ ለማድረግ ወይም ላለማድረግ በዳይ በደሉን የፈጸመበትን ዓላማ ማወቅ ይፈልጋል። በተበዳይ እይታ ዓላማው ሆነ ብሎ

ለመጉዳት ሲሆን የሚኖረው ምላሽ የተለያየ ነው። ይህን አሳብ ሊያብራራ የሚችል አንድ ምሳሌን እንመልከት።

ዳንሴ በአንድ ድርጅት ውስጥ ተቀጥራ ትሠራ ነበር። ነፍሰጡር ሆኖ በመስክ ሥራ ላይ ተሠማርታ እያለች ምጥ መጣባት። እርስዋ ባለችበት አካባቢ ክሊኒክ እንጂ ሆስፒታል ባለመኖሩ ወደ አለቃዋ ደውላ መኪና እንዲላክላት ትጠይቃለች። አለቃዋም እርስዋ ወዳለችበት ሥፍራ መጥቶ ወደ ሆስፒታል የሚወስዳት መኪና እንደሌለ በመግለጽ አሉታዊ መልስ ይሰጣታል። ዳንሴ ምንም አማራጭ ስላልነበራት በአቅራቢያዋ ወደሚገኘው ክሊኒክ ትሄዳለች። የሕጻኑ አመጣጥና የእርስዋ ጤንነት ውስብስብ የሆነ ችግር ስለነበረው በዚያ የነበሩ የጤና ባለሙያዎች ሊረዱለት አልቻሉም። ዳንሴ እንደ ምንም ብትገላገልም የሕጻኑ አንጎል በወሊድ ሂደት ውስጥ ተጎዳ። ዛሬ ዳንሴ አንጎሉ ከተጎዳ ልጅ ጋር ትኖራለች። ዳንሴ በዚያ ሁኔታ ውስጥ እያለች እርዳታ ማግኘት መብትዋ ነበር። ድርጅቱ ይህን ይፈቅዳል። ግን የእርስዋ አለቃ እምቢ በማለቱ ከእርስዋ ጋር ሁልጊዜ የሚኖር ችግር ተፈጠረ።

ዳንሴ ስለልጅዋ የወደፊት ሕይወት ስታሰብ ሁልጊዜ እምባዋ ይፈላል። ለቀድሞ አለቃዋም የሚሰማት ስሜት እጅግ ክፉ ነው። አንዳንድ ጊዜ እርሱን ለመግደል ታስባለች። በውስጥዋ የሚፈራረቁ ክፉ ስሜቶች ሕይወትዋን በምትፈልገው አቅጣጫ እንዳትመራ እንቅፋት እየሆነባት መጣ። የሕይወት ትርጉምና ጣህም ጠፋባት። የቤተክርስቲያን አባልነትዋንና በአሁኗ አምልኮ መምጣትን አላቋረጠችም። ነገር ግን ወግና ሥርዓትን ከመፈጸም ይልቅ እንደ ዱሮ የሚሰጣትን እርካታና ደስታ እየሰጣት አይደለም።

ሰዎች በደል በሚፈጽሙበት ጊዜ ተበዳይ የሚኖረው እይታ ይለወጣል። በደል የተበዳይን እይታ የመለወጥ ኃይል አለው። አንዳንድ ጊዜ ተበዳይ ስለበዳይ የሚኖረው እይታ ትክክለኛ አለመሆኑ ብቻ ሳይሆን ከመጠን በላይ የተጋነነና በዳይን እንደ አጋንንት የሚቆጠር ይሆናል።

ዳንሴ ያለችበት ሁኔታ ስለአለቃዋ መልካም እይታ እንዲኖራት የሚያደርግ አይደለም። አንዳንድ ጊዜ ስለእርሱ የሚሰማትን ስሜት ለመተው ታስባለች። ነገር ግን ልጅዋን ስታይ በዳዩዋን «ግደይ ግደይ» የሚል ስሜት ይሰማታል። ዳንሴ ግን አለቃዋ ይህን በደል የፈጸመበትን ሁኔታ ለመገንዘብ አልቻለችም። የሆነውን ነገር ከራስዋ እንጂ ከእርሱ እይታ ተመልክታ የተለየ ግንዛቤ ለማግኘት የምታደርጋቸው ጥረቶች ቢኖሩ እንኪ በመንገድ ላይ ይከሸፋሉ። ብቻ ሁልጊዜ እርሱን ከሰዎች ሁሉ የክፉዎች ክፉ እንደሆነ ታስባለች። ይህ ሰው ክፉና ደጉን በማያውቅ በየዋህ ሕጻን ላይ እንዲህ ዓይነት በደል በመፈጸሙ ምንም ይቅርታ የማይገባው ሰው እንደሆነ በአሳብዋ ደምድማለች።

ተበዳይ ስለደረሰበት በደልና በደሉን ስለደረሰው ሰው የሚኖረው ግንዛቤ ይቅርታ በማድረግና በመቀበል ላይ ተጽዕኖ ያመጣል። ተበዳይ የተፈጸመበት በደል ሳይታደሱበት በድንገት የተከሰተ መሆኑን ከተገነዘበ ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኝነቱ ይጨምራል። ነገር ግን የተፈጸመው በደል ሆን ተብሎ ታቅዶበት እርሱን ለማጥቃት እንደ ተደረገ ከተመለከተ ይቅርታ ለማድረግ የሚኖረው የልብ መነሳሳት አናሳ ይሆናል።

ከላይ ከተጠቀሰው ታሪክ የዳንሴ አለቃ በሥራ ላይ ባላቸው ግንኙነት ለእርስዎ ጥሩ አመለካከት አልነበረውም። ሆን ብሎ እርስዎን ለመበደል ባያቅድም ለእርስዎ መልካም ነገርን ለማድረግ የልብ መነሳሳት አልነበረውም። ከዚህም የተነሣ ለእርስዎ የሚገባችን ነገር ለማድረግ ደንታ ቢሰ ሆነ። ስለዚህ በደሉ የተፈጸመው በድንገት ሳይሆን በእውቀት ነበር። የእርስዎ ልጅ እንዲህ ይሆናል ብሎ መገመት ባይችልም ግን በእርስዎ ላይ ጉዳት ሊደርስ እንደሚችል ማሰብ ይችል ነበር። ዳንሴ የአለቃዋን እርምጃ በሁኔታዎች በማመካከት በሰውር የማጥቃት እርምጃ እንደሆነ ተገነዘበች። ስለሆነም እርሱን ይቅር ለማለት ውስጣዊ አቅም አጣች።

የተፈጸመው በደል መጠን

የእግዚአብሔር ሕዝብ እርሱ ከሰጣቸው ትዕዛዛት ውጭ በመሄድ የማይገቡ ነገሮችን በፈጸሙ ጊዜ እግዚአብሔር «በእነዚህ ነገሮች ይቅር የምልሽ እንዴት አድርጌ ነው?» (ኤር5:7) በማለት የተናገረበት ወቅት ነበር። እግዚአብሔርም ሕዝቡን በደላችሁ እጅግ በዝቶአል እንዴት ይቅር እላችኋለሁ ይላል።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የተፈጸመው በደል የሚኖረው ከብደትም በይቅርታ ላይ ወሳኝነት አለው። በተበዳይ ላይ የደረሰው በደል በእርሱ እይታ ቀላልና ብዙ ሁለንተናዊ ጉዳት ያላደረሰ ወይም የማያደርስ ከሆነ ይቅርታ ማድረግ ይቀላል። የተፈጸመው በደል ውስብስብና የሚያደርሰውም ጉዳት ከፍተኛ ከሆነ ይቅርታ ማድረግና መቀበል አስቸጋሪ ፈተና ይገጥመዋል። ከበደል መጠን ጋር በተያያዘ ሁኔታ በዳይ ተበዳይን ይቅርታ የሚጠይቅበት አቀራረብ ተበዳይ ሊወስደው በሚገባው ተገቢ እርምጃ ላይ ተጽዕኖ አለው።

ዳንሴ ላይ የደረሰው በደል በአንድ ጊዜ ተደርጎ ሊረሳ የሚችል ጉዳይ አይደለም። የእርስዎ በሕይወት መኖር ለጥቂት ከሞት እንደ መትረፍ ያህል ነው። ይህም ብቻ ሳይሆን በወሊድ ጊዜ የተጎዳው ልጅዎ አካል ጉዳተኛ ሆኖ ከእርስዎ ጋር ይኖራል። የልጅዎን ሕይወት ዕለት ዕለት ስትመለከትና በሕይወትዎ ታስብ የነበረውን ራእይዎን ከግብ እንዳታደርስ ከፍተኛ እንቅፋት እንደሆነባት ስትረዳ ሕይወት ጭልም ይልባታል። ይህ በደል የጎዳው አንድን ሰው ብቻ ሳይሆን እናትና ልጅ እንዲሁም መላውን ቤተሰብ በመሆኑ ያስከተለው ጉዳት ፈርዶብዙና ጥልቅ ነው። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ ሆኖ ይቅር ማለት ይከብዳል።

በአንተ ላይ የተፈጸመው በደል በሕይወትህ መለወጥ የማትችለው ዓይነት ቁስል ወይም ጠባሳ ፈጥሮ ከሆነ ይህን ከመቀበል ውጭ ሌላ ገንቢ አማራጭ እርምጃ የለም። አንዳንድ ጊዜ እንዲህ ዓይነት ሁኔታ ሲደርስብህ ጊዜ ወስደህ ሐዘንን በመግለጽ ሂደት ውስጥ ማለፍ ጠቃሚ ነው። ሁኔታውን በመቀበልና በተገቢው መንገድ ሐዘንህን በመግለጽ የምታደርገው ይቅርታ ዘላቂነት ያለውና ፈውሰን የሚያመጣ ይሆናል።

በደልን ማሰላሰል

ከተበዳይ እይታ አንጻር የሚታየው ሌላው የግንዛቤ ሁኔታ በደልን ማሰላሰል ነው። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የተፈጸመውን በደል መልሶ መላልሶ ማሰብ፣ በአእምሮ ሥዕላዊ መግለጫን ማስቀመጥና ያለፈውን ሁኔታ አሁን እንደሆነ በማሰብ መንቀሳቀስ በተፈጥሮ የሚመጣ ክስተት ነው። ግንኙነቱ ለሕይወታችን አስፈላጊ በመሆኑ በአእምሮአችን ወደ ኋላ ተመልሰን እንቃኝዋለን። በሕይወታችን የተፈጸመውን በደል በአእምሮአችን መልሰን መላልሰን ማሰብ የሚያስከቱላቸው ተጽዕኖዎች አሉ። እነርሱም ፦

- ያለፈውን ነገር በማሰላሰል አሁን እየሆነ ያለ ይመስለንና ያስጨንቀናል። ሕይወታችንን ይወጥራል፣ ምች ያሳጣናል።
- በሕይወታችን ላይ በደል ያደረሰውን ሰው እንዳንቀርብ እንቅፋት ይሆንብናል። በውስጣችን የተፈጸመው ሁኔታ ትኩስ በመሆኑ ስሜታችን ከበዳይ ጋር እንዳንገናኝ ይፈልጋል። ከዚህም የተነሣ ከእርሱ ጋር በአካል ለመገናኘት የሚኖረን ፍላጎት ዝቅተኛ ይሆናል።
- ያለፈውን ግጭት ወይም በደል ማሰላሰል ስሜታችን እንዳይረግብ ያደርጋል። ስለ በደሉ ባስብን መጠን በውስጣችን የቁጣ ስሜቱ እየጋለ ይሄዳል። በዚህም ሁኔታ በዳይን ለመበቀል የሚኖረን የልብ መነሳሳት ከፍተኛ ይሆናል። በደልን ማሰላሰል የበቀል ስሜታችን እንዲጨምር ከማድረጉም በላይ በድርጊትም የማጥቃት እርምጃ እንድንወስድ ያደርገናል።

ከላይ በተጠቀሰው ምሳሌ ዳንሴ በእርስዎ ላይ የደረሰውን በደል መርሳት ይቅር ማለት ያልቻለችበት አንዱ ነጥብ የበደሉን ጉዳት ዘወትር ታየዋለች፤ ልጅዋ እንደ ማንኛውም ልጅ መሆን ሲችል በደረሰበት ሁኔታ ራሱን መቻል አቅቶት በሌሎች ሰዎች እርዳታ ላይ ጥገኛ ሲሆን ስታይና በተለይ ወደፊት እርስዎ ከእርሱ ጋር በማትሆንበት ጊዜ እንዴት ሊሆን እንደሚችል ስታሰብ ስለበደሉ ታስባለች። ከዚህ ሁኔታ የተነሣ ዘወትር ስለምታሰላሰለው በእርስዎ ዘንድ በደሉ ሁልጊዜ ትኩስ ነው።

በደሉ የተፈጸመበት የግንኙነት ሁኔታ

ተበዳይና በዳይ ያላቸው ግንኙነት ዓይነትና ጥልቀት በይቅርታ ላይ ቀጥተኛ የሆነ ተጽዕኖ አለው። በሁለቱ ወገኖች መካከል ያለው ግንኙነት በጣም የተቀራረበና ጥልቀት ያለው ከሆነ በመካከላቸው የተፈጸመውን በደል በይቅርታ በማስወገድ ወደፊት ግንኙነታቸውን ለመጠበቅ የሚኖራቸው ዓላማ ከፍተኛ ይሆናል። በደል ስለተፈጸመ ብቻ ግንኙነታቸውን ለማፍረስ አይፈልጉም። በግንኙነታቸው ደስተኛ የሆኑ፣ ጥልቅ ኅብረት ያላቸው ወገኖች በደልን በይቅርታ ያስወግዳሉ።

በመልካም ግንኙነትና ይቅርታ በማድረግ መካከል አዎንታዊ የሆነ ትሰሰር እንዲኖር ምክንያት የሆኑ ነጥቦች ይኖራሉ። ከእነዚህም የሚከተሉት የሚጠቀሱ ናቸው። እነርሱም፡-

ለግንኙነቱ የተከፈለው ዋጋ፡- በመልካም ግንኙነት ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች ኅብረታቸው ዘላቂነት እንዲኖረው ስለሚፈልጉ በደልን በይቅርታ ያልፋሉ። ለግንኙነቱም የከፈሉት ብዙ ነገሮች ስለሚኖሩ በቀላል ምክንያት ሕይወታቸውን የሰጡበትን ግንኙነት ማፍረስ አይፈልጉም።

በግንኙነቱ የሚገኘው ብድራት መጠን፡- በጥሩ ግንኙነት ውስጥ የሁለቱ ወገኖች አሳብና ዓላማ የተዋሐደ ነው። ሁለቱም የጋራ የሆነ ዓላማ ይኖራቸዋል። ይህን የወል የሆነውን ዓላማቸውንና ፍላጎታቸውን ከግብ ለማድረስ አንዱ የሌላውን ወገን መኖር ይፈልጋል። በዚህ ዓይነት ሂደት ውስጥ ሁለቱም ወገኖች ተጠቃሚ ይሆናሉ። አብረው ሆነው የሚያገኙት ጥቅም እያንዳንዳቸው ለግንኙነቱ ከሚከፍሉት ዋጋ ወይም መስዋዕትነት የሚጠልጥ እንደሆነ ስለሚያስቡ አንዱ ሌላውን ሲበድል በይቅርታ በደሉን በማስወገድ ኅብረታቸውን ይቀጥላሉ።

ማንኛውም ሰው እርካታንና ደስታን የሚለማመድበትን ግንኙነት እንዲሁ በቀላሉ ማቋረጥ አይፈልግም። በተቻለ መጠን እንዲህ ያለውን ኅብረት ለመጠበቅ ማንኛውንም ገንዘብ የሆኑትን ሰብዓዊ እርምጃዎችን ይወስዳል። በዳይ ለፈጸመው በደል ይቅርታ በመጠየቅ ተበዳይ ደግሞ ይቅርታ በማድረግ ይተባበራሉ። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ተበዳይም የመጀመሪያ እርምጃ በመውሰድ ሁኔታውን የሚያስተካክልበት ጊዜም ይኖራል።

በደልን ከበዳይ ደካማ ጎን ጋር ማያያዝ፡- በመልካም ግንኙነት ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች እርስ በርስ የመተዋወቃቸው መጠን ከፍተኛ ነው። አንዱ የሌላውን ወገን ውስጣዊ አሳብ፣ ስሜትና ዓላማ በግልጽ ያውቃል። በመካከላቸው እርስ በርስ መደባበቅ አይኖርም። ከዚሁ አንጻር አንዱ የሌላውን ወገን ደካማ ጎን ስለሚያውቅ የተፈጸመው በደል ከምን ሁኔታ ተነስቶ እንደተፈጸመ በአዎንታዊ መንገድ ስለሚረዳ ተና የሆነ ግንዛቤ በመያዝ ይቅርታ ለማድረግ ይነሳሳል።

የበዳይን ዓላማ በበጎ ሁኔታ መታርገም፡- ደስታና እርካታ ባለበት ግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም ተበዳይ በገንዘብ ሁኔታ በተለይም ለራሱ

ጥቅም እንደሆነ ይረዳል። ጥልቀት በሌለው ግንኙነት ውስጥ ያሉ ሰዎች አንዱ የሌላውን ንግግርና ድርጊትን «ለራሴ ጥቅም ነው እንዲህ ያለው ወይም ያደረገው» ብለው የመተባበላቸው ሁኔታ አናሳ በመሆኑ ጥቂት ንግግር ወይም ድርጊት በመጥፎ ነገር ተተርጉሞ ግንኙነታቸው ሊባለሽ ይችላል።

መልካም ግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም በዳይ ስለፈጸመው በደል የተለማውን የበደለኛነት ስሜት የመግለጽና ይቅርታም የመጠየቅ ሰፊ ዕድል አለው። የፀፀት ስሜቱን በንግግር ወይም ንግግራዊ ባልሆኑ መንገዶች በመግለጽ ሁኔታውን ለማስተካከል እርምጃ መውሰድ ይችላል።

ማጠቃለያ

↓ ተበድሎ ይቅር አለማለት የተበዳዩን መንፈሳዊ ሕይወት ያጠሻል፤ ሥነልቦናዊ ቀውስን ያስከትላል፤ የጤና መታወክን ያመጣል እንዲሁም ከሰዎች ጋር ያለው ግንኙነት እርኪ እንዳይሆን ያደርጋል።

↓ ይቅር አለመባባል በቤተክርስቲያን ሕይወት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖን ያመጣል። ወንጀል እንዲሰፋፋ በማድረግ አንጻርም የማሕበረሰቡን ሰላም ያናጋል።

↓ ይቅርታ አለመደራረግ ለወንጌል ተልዕኮ እንቅፋት ይሆናል። በዓለም ጪውና ብርሃን መሆን ሲገባቸው ምዕመናን ይቅርታ መስጠትና መቀበል ሊከብዳቸው ያላመኑትን ወደ ክርስቶስ የማምጣት ጋይላቸው ይቀንሳል። በእርስ በርሳቸው ጉዳይ ስለሚያዙም የሚመጡትን አዳዲስ ለማኞችን ደቀመዝሙር ለማድረግ ትኩረት አይሰጡም። የእግዚአብሔር ጋይል በምዕመናን ኅብረት ውስጥ እንዳይገለጥ ያስራል።

የማሳሰል ጥያቄዎች

(1) በራሳችሁ ሕይወት፣ በሌሎች ሰዎች ላይ እንዲሁም በቤተክርስቲያን ውስጥ የምዕመናን እርስ በርስ ይቅር አለመባባል ያስከተለው አሉታዊ ውጤት ምን ምን እንደሆነ አሳውቁ፤ ተነጋገሩበት።

(2) ይቅር አለማለት ጉዳት እንዳለው እያወቁ ሰዎች ይቅርታ ለማድረግ የልብ መነሳሳት የሚያገኛቸው ለምን እንደሆነ ተጨባጭ ምሳሌዎችን በመጥቀስ ለማብራራት ሞክሩ።

በይቅርታ ሂደት ውስጥ የሚታዩ እርምጃዎች

በሰዎች ቸልተኝነት ወይም ሆነ ብሉ በተፈጸመው በደል ተጎድቶ በዳይን ይቅር ማለት ቀላል ነገር አይደለም። ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ ቀላል ሆኖ የሚታየው የሚወራው ስለሌለ ሰው ሲሆን ነው። በደል ለፈጸሙ ሰዎች ይቅርታ ማድረግ ምን ያህል ከባድ እንደሆነ የሚታወቀው በራስ ላይ ሊደርስ ነው።

ሲ እስ ሌውስ የተባለ ጸሐፊ ለሰዎች ይቅርታ ማድረግ መማር አስፈላጊ እንደሆነ ይናገራል። አንድ ሰው ሂሳብ ለመማር በሚጀምርበት ጊዜ እጅግ ውስብስብ ከሆነው ሂሳብ አይጀምርም። በመጀመሪያ የሚማረው መደመርንና መቀነስን ነው። ከዚያም ከጣድ የሆኑትን ነገሮች ለመሥራት ይዘጋጃል። በተመሳሳይ ሁኔታ ይቅርታ ማድረግን በቅርባችን ከሚገኙ ሰዎች ለምሳሌ ከትዳር ጓደኛችን መጀመር እንችላለን። የትዳር ጓደኛ ወይም ወላጅ በእኛ ላይ ስለተናገሩት ወይም ስለፈጸሙት በደል ይቅር ማለትን ከጀመርን በእነርሱም ሆነ በሌሎች ጎረቤቶቻችን ላይ ይቅርታ ማድረግን እንለማመዳለን በማለት ያብራራል።³¹

ቮልፍ የተባለ የሥነመለኮት መምህር ይቅርታ በቀላሉ የሚፈጸም ተግባር እንዳልሆነ ይገልጻል። ሰው ስለ ይቅርታ በሚያስብበት ወቅት በውስጡ የሚሰማው ስሜት መልካም አይደለም። «እያንዳንዱ ተበዳይ በውስጣዊ ልቡ ውስጥ ስለ በዳይ በሚያስብበት ጊዜ በቁጣ ይገነፍላል፤ ፈውስ ያላገኘው የስቃይ ድምጽ ይሰማል» በማለት ተናገሯል።³² በእኛ ላይ በደል በሚፈጸምበት ጊዜ በውስጣችን የሚፈጠረው መጥፎ የሆኑ ስሜቶች ተፈጥሮአዊ ናቸው።

ለበደሉን ሰዎች ይቅርታ ማድረግ በሂደት ወደ መላት የሚመጣ ክስተት ነው። ለአንዳንዶቻችን ሂደቱ አጭር ጊዜ ሲወስድ ለሌሎቻችን ደግሞ ረጅም ጊዜን ይፈጃል። በእኛ ላይ ሆነ በሌላው በደል የፈጸሙትን ሰዎች ይቅር ማለት እንዲሁ በቀላሉ በተፃምር በአንድ ጊዜ የሚፈጸም ሳይሆን ውስጣዊ ትግልን ማሸንፈን ይጠይቃል። የበደሉንን ሰዎች ይቅር ማለት የምንችለው ውስጣዊ ትግላችንን ካሸነፍን በኋላ ነው።

ሰዎች በእኛ ላይ ከፈጸሙት በደል የተነሣ በሕይወታችን የተፈጸመውን ቁስል እያየን ከሚሰማን የጥላቻ ስሜት መላቀቅ ትግል ነው። የጥላቻችን ኃይል መስበር ምናልባትም ባልስተራን ከመስበርም ሳይከብድ አይቀርም። በአንድ ጊዜ ትንሽ ነገር እየሸረፉ ወደ መስበር ደረጃ መድረስ ይቻላል። ይቅርታ ማድረግ በበደሉ ምክንያት በደረሰብን የሕይወት ቁስል ፈውስ ጋር

የተያያዘ በመሆኑ ይቅር ማለታችን ከውስጣዊ ፈውስ ሂደት ፍጥነት ጋር አብሮ ይሄዳል። ፈውሱ ቶሎ ቶሎ ከሄደልን በዳይን ይቅር ማለትም በቶሎ ሊሆን ይችላል። ፈውሱ ከዘገየ ደግሞ ከልብ የሆነ እውነተኛ ይቅርታ ማድረግም ይዘገያል። በበደል ምክንያት የመጣው ቁስል ግን ቀስ በቀስ እንዲሰጥ ጊዜ አይፈውስም። በዚህ ሂደት ውስጥ ተበዳይ ከእንቅልፍ እንደሚነቃ ዓይነት ሰው በየዕለቱ ይቅርታ ቢያደርግ በሕይወቱ ውስጥ ሊመጡ የሚችሉትን በረከቶች ያሳስባል። ሁኔታዎችን በክፉ ጎናቸው ብቻ ከመመልከት በጎ ጎናቸውንም ማሰስ ይጀምራል። ከዚህም የተነሣ ቁስሎቹ እንዲፈውሱበት በትጋት መሥራትን ይቀጥላል። ትናንት በሕይወቱ ከገጠሙት ክፉ ነገሮች ጋር ሰላምን በመፍጠር የነገውን ሕይወቱን በመልካም ሁኔታ ለመምራት ቆራጥ ውሳኔን ያደርጋል። ያን ጊዜ ከልብ የሆነ ይቅርታ ይገኛል።

ሰዎች ተበድለው ይቅርታ ለማድረግ የሚያልፉባቸው ደረጃዎች አሉ። የእነዚህ ደረጃዎች ስፋትና ጥልቀት እንደ በደሉ ዓይነት እንዲሁም እንደ ተበዳዩ ስብእና የሚወሰን ይሆናል። እነዚህ ደረጃዎች የሚከተሉት ሲሆኑ እያንዳንዱ ተበዳይ በተጠቀሱት ቅደም ተከተሎች ያልፋል ማለት አይደለም። ቅደም ተከተላቸው ላይጠበቅ እንዲሁም ሁሉም ሰው እያንዳንዱን ነጥብ የግድ ተግባራዊ ማድረግ አለበትም ማለት አይደለም። ሆኖም እነዚህ ነጥቦች ተበድሎ ይቅርታ በመስጠትና በመቀበል ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ መሆናቸውን እንደ አቅጣጫ ጠቋሚ መሣሪያዎች ለማስቀመጥ ነው።

♦ በቁጣ ስሜት መሞላት

ሰዎች በሚወዱትና በሚቀርቡት ሰው በደል ሲደርስባቸው ምን ይሰማቸዋል? መቼም የደስታ ስሜት እንደማይሰማቸው የታወቀ ነው። በደል የተፈጸመበት ሰው ያዝናል፤ ሕይወቱ በቁጣ ስሜት ይሞላል። ቁጣ የውስጣዊ መጎዳት፤ ፍርሃት፤ ሐዘንና ግራ መጋባት ምልክቶቹ ናቸው። በበደሉ ምክንያት የደረሰው ቁስልና ጉዳት ቶሎ ብሎ ባይወገድም ይቅርታ ግን ቁጣን በተገቢ መንገድ በመገለጥ ፈውስ ለማግኘትና የተበላሸውን ግንኙነት ለማደስ ዓይነተኛ መሣሪያ ነው። ተበዳይ ወደዚህ ግንዛቤ የሚደርሰው በሂደት እንዲ በደሉ በተፈጸመ ማግስት አይደለም።

ይቅርታ በሂደት የሚፈጸም ክስተት ከሆነ መጽሐፍ ቅዱስ «በቁጣችሁ ላይ ፀሐይ አይገባ» (ኤፌ.4:26) የሚለው አሳብ እንዴት ተግባራዊ ሊሆን ይችላል? መጽሐፍ ቅዱስ በክርስቶስ ያመኑ መቆጣት የለባቸውም አይልም። ነገር ግን ቁጣ ዓይነት እንዳለው ያስተምራል። የጽድቅ የሆነ ቁጣ እንዳለ ሁሉ የጽድቅ ያልሆነ ቁጣ እንዳለ ያስተምራል። በክርስቶስ እምኖ እርሱን መከተል የሰዎችን ፍልቀ ስሜት ምውት አያደርግም። አማኞችም እንደ ማንኛውም ሰው ይደሰታሉ፤ ያዝናሉ፤ ይቆጣሉ፤ ይፈራሉ። በሰዎች ውስጥ ያለው ስሜት ዓይነቱና መጠኑ ይለያይ እንዲ በክርስቶስ ተከታዮችም ዘንድ መኖሩን መረዳት በሚፈጠርብን ስሜቶች ግራ እንዳንጋባ ይረዳናል። አዲስ ልደት ፍልቀ ስሜት እንዳይኖር ባያደርግም ግን በእግላለጹ ላይ አምንታዊ የሆነ ተጽዕኖ ይኖረዋል። አማኝ ፍልቀ ስሜቱን በሚገልጥበት ጊዜ በልክ

³¹ Lewis, C.S. (1977). *The Joyful Christian*. A Touchstone Book., P.142.

³² Volf, M. (1996). *Exclusion & Embrace*. Abingdon Press. P.120.

ያደርጋል። ልኩ ምንድነው? ቢባል ደግሞ ራስንና ሌሎች ሰዎችን በማይጎዳ መልኩ እንዲሁም ለእግዚአብሔር ክብርን በሚሰጥ መንገድ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ አትቆጡ አይልም፤ ነገር ግን ቁጣ በሚኖርበት ጊዜ ሦስት ነገሮችን ማስተዋል ተገቢ እንደሆነ ያስተምራል። እነርሱም ከዚህ በታች በዝርዝር ቀርበዋል።

(1) ኃጢአት አታድርጉ፡- መቆጣት ጽንደ ትዕዛዝ የተሰጠ ባይሆንም በአማኞች ሕይወት ሊከሰት ይችላል። አማኝ ቢቆጣም በቁጣው ውስጥ የማይፈለገው ኃጢአትን መሥራት ነው። አንድ ሰው ተቆጥቶ ኃጢአት መሥራት የማይችለው ደግሞ ቁጣው በኃጢአት ላይ ሲሆን ነው። እንግዲህ በዚህ ክፍል መሠረት የተከለከለው ቁጣ ሳይሆን በቁጣ ኃጢአትን መሥራት ነው (ማቴ5:22)። ስለዚህ ቁጣ ወደ ኃጢአት እንዲያመራ ብርቱ ጥንቃቄ በማድረግ ተገቢ ወሰኑን እንዳልፍ መጠበቅ ያስፈልጋል።

(2) በቁጣችሁ ላይ ፀሐይ አይግባ፡- አንድ አማኝ ተቆጥቶ በዚያው ሰዜት ውስጥ ለረጅም ጊዜ መቆየት የለበትም። የቁጣ ስሜት ሊቆይ ወደ መራርነት ይለወጥና የግልና የሌሎች ሰዎችን ሕይወት መጥፋት ወደኳችልበት በቀል ያድርጋል። ስለዚህ በቁጣ ስሜት ላይ በጊዜ ገንቢ የሆነ እርምጃ መውሰድ ያስፈልጋል። ቁጣውን የሚያስተነፍስ መንገድ መፈለግ አለበት።

(3) ለዲያብሉስ ፈንታ አትሰጡ፡- የአማኝ ቁጣ ሰይጣን እንደ መሣሪያ ተጠቅሞ ሕይወቱን ወይም የሌሎችን ሕይወት የሚያጠቃበት መሆን የለበትም። በአብዛኛው አማኞች የሚቆጡት በሰይጣን ተፈትነው ሳይሆን በራሳቸው ውስጣዊ ምኞት ሊሳቡ ነው። ከውስጣቸው የወጣው ምኞት ቁጣን በሚወልድበት ጊዜ ሰይጣን ቁጣቸውን በመጠቀም ለሳቡንና ዓላማውን በዚያ ውስጥ ለማስፈጸም እንትስቃሌ ይጀምራል። በተለይ ቁጣ ለሌሎች ሰዎች ንግግር ወይም ድርጊት የሚሰጥ አጻፋ በመሆኑ ዲያብሉስ ይህን አጋጣሚ በመጠቀም ሰብዓዊ ግንኙነት እንዲጠፋ ያደርጋል። ለሰዎች መካከል ግጭት እንዲባባስና መከፋፈል እንዲሆን አሉታዊ ተጽዕኖን ያደርጋል። ስለዚህ በቁጣችን ተጠቅሞ ሰይጣን ዓላማውን እንዳይመታ ቁጣችን ወደ ኃጢአት የማያመራንና ለረጅም ጊዜ የሚቆይ መሆን የለበትም።

ይቅርታ ለማድረግ በደሉን በጥልቀት ማስታወስና የተደረገውን ሁሉ መረዳት እንዲሁም ከዚህ በደል የተነሣ በሕይወታችን ላይ የደረሰውን የስሜት ጉዳት ለይቶ ማወቅ ያስፈልጋል። ይህን ማድረግ በበደሉ ምክንያት በሕይወታችን ላይ የደረሰውን ቁስል ለመረዳት ይረዳል። ቁስሉን ለይቶ ማወቅ ደግሞ ለዚህ ተገቢውን መድኃኒት እንድንፈልግ ያግዛል። ስለ ደረሰብን በደል በምናስብበት ጊዜ በእኛ ላይ በደል የፈጸመው ሰው ወይም የፈጸሙ ሰዎች እነማን እንደሆኑ በትክክል ለይተን እናውቃለን። የበደለንን ሰው ለይቶ ማወቅ ሌሎች ሰዎችን እንዲሁ ዝም በለን «በዳዮች» እንዳናደርጋቸው ያግዘናል። ይቅርታ የምናደርገው ለበደለን ሰው ብቻ ነው።

አንዳንድ ጊዜ ተበዳዮች ወደ ሕይወታቸው ተመልሰው ስለደረሰባቸው በደል፤ ማን ምን ዓይነት በደል እንደ ፈጸመባቸውና ከዚህም የተነሣ ምን ቁስል እንደ ደረሰባቸው ለመመርመር ፈቃደኞች አይሆኑም። ስለ በደሉ ላለማመንና ወዳጆቻቸውም ይህን በደል እንደፈጸሙባቸው ከልባቸው ላለመቀበል የተለያዩ ምክንያቶችን በመደርደር መከፋት ይሞክራሉ። ይህን የክህደት መንገድ መከተላቸው በእነርሱ እይታ ለክፉ ነገር አይደለም።

ተበዳዮች እነዚህን ሰዎች ይወዳላቸዋል። ከእነርሱም ጋር ወዳጅነታቸውን ጠብቀው ለመኖር ይፈልጋሉ። በእነዚህ ሰዎች የተፈጸመባቸውን በደል ማሰብ ደግሞ በመካከላቸው ክፍተት እንዲፈጠር ያደርጋል ብለው ስለሚፈሩ ስለበደሉ ማንሳት አይችሉም። ይህን ጉዳይ አስመልክቶ ለውስ ሊሜደስ እንዲህ ብለዋል፡-

አንዳንዶቻችን የሚሰማንን የሕመም ስሜታችንን እንክዳለን። የሕመም ስሜቱን በውስጣችን እንዳለ መቀበል በጣም ይጎዳናል። አንዳንድ ጊዜ ያስፈራናል፤ በወላጆቻቸው በደል የተፈጸመባቸውና የተጎዱ ሰዎች ከዚህ የተነሣ የሚሰማቸውን ስሜት ማመን ያቅታቸዋል። ምክንያቱም ከሁሉም በላይ ሊወዳላቸው የሚገባቸውን ሰዎች መጥላት ባለመፈለጋቸው ነው። ስለዚህ ብዙ መንገዶችን በመጠቀም በውስጣቸው የተሰማቸውን የስሜት ጉዳት ይደብቃሉ።³³

በደል የስሜት ሕመምን ቢያስከትልም ከበዳዮች ጋር ያለው ወይም መኖር የሚገባው መልካም ግንኙነት እንዳይቋረጥ ከማሰብ የተነሣ ሰዎች በወዳጆቻቸው የደረሰባቸውን ጉዳት መቆጠር አይፈልጉም። ተበዳዮች ስለበደሉ አለማሰብ ግን በደሉ አልተፈጸባቸውም ወይም ከበደሉ የተነሣ የስሜት ጉዳት አልደረሰባቸውም ማለት አይደለም። በደሉ እውን ነው፤ ሕይወታቸውም ቆስሏል፤ ነገር ግን ይህን ስሜት እንዳይገልጹ ፍርሃት ይዞላቸዋል።

በዚህ ዓይነት የክህደት መንገድ የተፈወሰ ሕይወት እንዲሁም ከእነዚያም ሰዎች ጋር መልካም የሆነ ግንኙነት ሊኖራቸው አይችልም። ስለዚህ ከደረሰብህ በደል ፈውስ ለማግኘት በደረሰብህ በደል መገዳትህን ማመን ይገባሃል። ይህ ምናልባት መቀበል የማትፈልገውና ስሜትህን እጅግ ሊያሳምምህ የሚችል ጉዳይ ሊሆን ይችላል። ሌሎች ሰዎች በእንተ ላይ በፈጸሙት በደል ምክንያት ሕይወትህ መቁሰሉን ከተቀበልክ ሕይወትህን በቀና መንገድ ለመምራት እና ለውጥ ለማድረግ ትልቅ የልብ መንሳሳትን ይሰጣሃል። ይህ ሁኔታ ደግሞ በዳዮችህን ይቅር ማለትን አንድታሰብ ያግዘሃል።

³³ Smedes, L.B. (1984). *Forgive and Forget*. p. 7

ተበዳይ በእርሱ ላይ የደረሰውን በደል ማሳሰል ሲጀምር ከዚህ በደል የተነሣ በሕይወቱ ላይ የደረሰውን ሁኔታ በማሰብ በዳይን መጥላት ይጀምራል። ተበዳይ ለበዳይ የሚኖረው ጥላቻ በሁለት ዋና ዋና መንገዶች ሊገለጽ ይችላል። የመጀመሪያው በዝምታ የሚገለጽ ጥላቻ ነው። በዚህ ዓይነት ጥላቻን የመግለጽ ሂደት ውስጥ ተበዳይ ከበዳይ ጋር ያለውን ግንኙነት አያቋርጥም። ተበዳይ በዳይን በመውደድና በመጥላት መካከል ይወጣል። ከልብ እንዳይወደው በደሉን ያስባል፤ ከልቡ እንዳይጠላው ደግሞ ፍቅሩን ያስባል። በዝምታ ጥላቻ ውስጥ ተበዳይ የበዳይ ሕይወት እንዲሳካለት ምንም ፍላጎት የለውም። በዳይ መንፈሳዊ ሰው ቢሆን አይፈልግም። በተበዳይ ሕይወት ውስጥ በዳይን ለመባረክ የሚያስችል የፍቅር ኃይል አይኖርም።

ሁለተኛው የጥላቻ መግለጫ መንገድ በዳይን ማጥቃት ነው። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ የገባ ተበዳይ በዳይ እንዲጠፋ፣ ከዚህ ዓለም በሞት እንዲለይ፣ በሕይወቱ ውስጥ የሰውን ልጅ ሊያጋጥሙ የሚችሉ ክፉ የሚባሉ ነገሮች ሁሉ እንዲያገኙት ይመኛል። በተበዳይ ሕይወት ውስጥ ያለው ጥላቻ በዳይ በሕይወት እንዲኖር አይፈልግም። ተበዳይ በራሱ ወይም ሁኔታዎችን በማመቻቸት በዳይን ለማጥቃት እርምጃ ለመውሰድ የሚነሳሳበት ሁኔታ ውስጥ ይገባል።

በሁለቱም ዓይነት መንገዶች የሚገለጠው ጥላቻ ለተበዳይና ለበዳይ ግንኙነት እንዲሁም ለእያንዳንዳቸው በግል የሚኖረው ጉዳት ይለጣል ተብለው ከሚገመተው ጥቅም ይልቃል። የጥላቻ ውጤቱ ጉዳት ነው። በሁለቱ ግንኙነት ውስጥ ከሚያስከትላቸው ውጤቶች ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው። እነርሱም፡-

- ✓ ጥላቻ የበዳይና የተበዳይ ግንኙነት ወደ ተሻለ ደረጃ እንድያድግ ያደርጋል፤
- ✓ ጥላቻ የሚዋደዱ ሰዎች ተለያይተው እንዲኖሩ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
- ✓ ከሚጠላው ሰው ይልቅ የሚጠላው ሰው ይበልጥ ይጎዳበታል፤
- ✓ ፈውስ የሚያስፈልገው ውስጣዊ በሽታ በሕይወት ውስጥ መኖሩን የሚያመለክት በመሆኑ ቶሎ ገንቢ እርምጃ አለመውሰድ ወደከፋ ደረጃ ያደርሳል፤

ሰዎች በጣም የሚጠሉት የቅርባቸው የሆነ ሰው ሲበድላቸው ነው። የቅርብ ወዳጅ በደል ምርር ያለ ጥላቻን ይፈጥራል። ከወዳጅ ጋርም ሆነ ከሌሎች ሰዎች ጋር በተፈጠረው በደል ጥላቻ ሲፈጠር አያሌ መልዕክቶች አሉት። የሚጠላው ሰው ለተፈጸመው በደል ተጠያቂ መሆኑን መግለጻችን ነው፤ በዳይን በመጥላታችን ትክክለኞች እንደሆንን መናገራችን ነው።

እንዲሁም አንዳንድ ጊዜ ደግሞ በበዳይ ላይ የሚሰማን ጥላቻም መደረግ ያለበት እንደሆነ እናስባለን።

በጥላቻ ሕይወት ውስጥ መኖር እስረኛ ሆኖ ከመኖር የተለየ ትርጉም የለውም። በጥላቻ ሕይወት ውስጥ የሚገኝ ጥቅም የለም። ከዚህ ከጥላቻ ስሜት መውጣት ያስፈልጋል። በጥላቻ ለተሞላ ሕይወት ፈውስ አስፈላጊ ነው። ለዚህ የፈውስ እርምጃ ደግሞ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደረሰብን በደል ምክንያት በዳይን እንደጠላን ማመንና መናገር ነው። በሰዎች ተበድለን በውስጣችን ምንም የጥላቻ ስሜት እንዳልተፈጠረብን መናገር እውነት የሆነውን ነገር መከዳት ነው። አንዳንድ ሰዎች ለበዳይ የተለማቸውን ጥላቻ ግልጽ አውጥተው መናገር አይፈልጉም። በዳይን በውስጣቸው እየጠሉት ነገር ግን ምንም ጥላቻ እንደሌለባቸው አስመስለው ይኖራሉ። በዚህ መንገድ ሲሄዱ ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግ አይዘጋጁም። ጥላቻን መደበኛ በዳይን ይቅርታ ላለማድረግ የሚወሰድ ገንቢ ያልሆነ እርምጃ ነው። ሆኖም ተብሎ የተሰወረ ጥላቻ ሰብዓዊ ግንኙነትን ከማበላሸቱም በላይ ጥላቻውን በሚደብቀው ሰው ላይ የሚያስከትለው አሉታዊ ተጽዕኖ ውስብስብ ነው።

❖ ይቅርታ ለማድረግ መፈለግና መስጠት

ምን ላድርግ? ብሎ ማሰብ፡- በዚህ ደረጃ ላይ ሲሆን ተበዳይ ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግና ላለማድረግ ምን ዓይነት ውሳኔ ማድረግ እንደሚገባው ማሰብን ይጀምራል። ተበዳይ አስካሁን ድረስ የተከተላቸው መንገዶች ጠቃሚና ገንቢ እንዳልሆኑ ይገነዘባል። ከበደሉ የተነሣ ቁጣን መደበኛ ወይም ገንቢ ባልሆኑ መንገዶች መግለጽ ዘላቂነት ያለው ጥቅም እንደማይኖረው ከመገንዘብ የተነሣ ቁስሉንና ቁጣውን ለሌሎች ሰዎች ለመግለጽ ፈቃደኛ ይሆናል።

መጠራጠር፡- በዚህ ሂደትም ተበዳይን ይቅር ማለት አስፈላጊ እንደሆነ ያምናል። ተበዳይ በዳይን ይቅር ማለት ገንቢ እርምጃ እንደሆነ ቢያስብም ግን በውስጡ ጥርጣሬ ሞልቷል። ለበዳይ ይቅርታ ቢያደርግለት በዳይ በለመደው ድርጊት ቢቀጥልስ? የሚል ጥያቄን ይጠይቃል። ሥጋቱ ስለ ወደፊቱ ሁኔታ ነው። በዳይን ለማመን ይቸገራል። ይቅርታ ማድረግ በዳይ ወደፊት ተመሳሳይ ክፉ ድርጊት እንዳያደርግ ምንም ዋስትና እንደሌለ ይመለከትና ይቅርታ ለማድረግ ከበዳይ ዋስትና ይፈልጋል።

ቅድመ ሁኔታዎችን ማስቀመጥ፡- ተበዳይ ይቅርታ ማድረግ መልካም እንደሆነ ቢረዳም በዳይ እንዲያከናውን የሚፈልጋቸው ቅድመ ሁኔታዎችን ያስቀምጣል። በዳይን ይቅር ለማለት የምትለው እርሱ «ይህን ወይም ያን ነገር ሊያደርግ ብቻ ነው» የሚል አቋምን ያንጸባርቃል። በዚህ ሁኔታ ይቅርታ ማድረግ ቢችልም ወደፊት በግንኙነታቸው ውስጥ ሊከሰቱ የሚችሉትን ችግሮች በዓይነቱ አብሮ እየተመለከተ እንደሚኖር ይገልጻል።

በደልን ከማሳሰል የሚመጣው ቁጣና ጥላቻ መፈወስ አለባቸው። ለፈውስ ደግሞ ተበዳይ ራሹን ማዘጋጀት ያስፈልገዋል፤ ከበደል የተነሣ

የታመመውን ውስጣዊ ማንነት መፈረስ ውስጣዊ ቀዶ-ጥገና የማድረግ ዓይነት ነው።

በዳይን ይቅር ማለት ወዲያውኑ በበደሉ ምክንያት የተፈጠረውን ውስጣዊ ቁስል ወይም ስብራትን አይፈውስም። የቁስሉ ሕመም ቶሎ አይጠፋም። በተለይ በእኛ ላይ የተፈጸመው በደል ጥልቀት ኖሮት ሕይወትን በኃይል የሚጎዳ ሲሆን ፈውስ በጁሉ አይገኝም። በዚህ ሂደት ውስጥ ሕመሙን ሲረዱ ለሚችሉ ተገቢ ሰዎች ማካፈል ይጠቅማል። ሕመሙ ተስ በተሰነ አየተፈወሰ ስለሚሄድ ተስፋ ሳይቆረጥ ለፈውሱ መሥራት ቶሎ ቶሎ ለመፈወስ ብሎ ማስታገብ የሚሆኑትን አጭራጭ መፍትሔዎችን ከመፈለግ ይሻላል።

❖ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ይቅር ማለት

በዚህ ሂደት ተበዳይ ቁጣውን ትቶ ስለበዳይ ማሰብ ይጀምራል። ስለበዳይ የተቻለውን መረጃ በማግኘት መረዳት ይፈለጋል። በደል ከመፈጸሙ በፊትና በኋላ ሕይወቱ ምን እንደሚመስል እንዲሁም ግንኙነቱና ወደፊት ምን ሊመስል እንደሚችል ማሳሰብ ይጠይቃል። ምንም እንኳን በዳይ በደል ለመፈጸም የሚጠቅሰው ምክንያት በደሉ ትክክለኛ መሆኑን ባያጸድቀውም ተበዳይ የበዳይን አይታ መረዳት እንዲችል ያግዛል። ተበዳይ ሁኔታዎች በበዳይ መነጻጽር ማየት ሊችል ትክክለኛ የሆነ ግንዛቤ ይፈጠራል።

በመቀጠልም ተበዳይ በዳይ በእርሱ ላይ ያደረሰውን በደል እያለበ «ይህ እስኪሆን ድረስ ይቅር አልልም» ብሎ የሚያስቀምጠውን ቅድመ ሁኔታዎች ሁሉ እርግፍ አድርጎ በመተው ያለምንም ቅድመ ሁኔታ በዳይን ከልቡ ይቅር ለማለት ይዘጋጃል። ተበዳይ ካለፈው ታሪክ ጋር ታስሮ ከመቀመጥ ይልቅ ወደፊት መሄድ እንደሚሻለው ይገነዘባል። ከዚህም ግንዛቤ የተነሣ ራሱን የበዳይ ባሪያ ከማድረግ ነጻ ይወጣል። ይህ ብቻ ሳይሆን በዳይ ፈቃደኛ ከሆነ ግንኙነቱን ለማደስና ወደፊት በግንኙነታቸው መካከል በደል ቢፈጸምም ተበዳይ ወደ እርሱ በመሄድ ሁኔታዎችን ለማስተካከል የበኩሉን ጥረት እንደሚያደርግ ያለውንም ተስፋ ይገልጻል።

ለአማኞች እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል እንደተቀበላቸው እነርሱም በዳዮቻቸውን በምሕረት መቀበል አስፈላጊ እሴታቸው መሆኑን በመረዳት በዳይን በምሕረት መቀበል የሚመጣው እዚህ ጋ ነው። በዳይንም ቢሆን እግዚአብሔር እንደሚወድደውና እንደሚያከብረው በመረዳት እርሱም እንደዚያው ለማድረግ የልብ መነሳሳትን የሚያገኝበት ደረጃ ነው። እግዚአብሔር የወደደውን እኔም መውደድ አለብኝ ብሎ ገንቢ የሆነ እርምጃ ይወስዳል።

❖ የቀድሞውን ግንኙነት ማደስ

ተበዳይ ለበዳይ ከልብ የሆነ እውነተኛ ይቅርታ ካደረገለት በኋላ ቀድሞ የነበረውን ግንኙነት በማደስ አብሮ መኖር ይጠበቅበታልን? በዚህ ጉዳይ ላይ ሁለት ዋና ዋና አመለካከቶችን መመልከት ጠቃሚ ነው። የመጀመሪያው ይቅርታ ከተደረገ በኋላ የቀድሞ ግንኙነት በቦታው መሆን አለበት የሚለው አሳብ ነው። በዚህ አሳብ መሠረት ይቅርታ እውን ወይም ሙሉ የሚሆነው በበደል ምክንያት የተበላሸው ግንኙነት እንደገና ሲጠገን ነው። ከልብ የሆነ ይቅርታ ሊኖር በግንኙነቱ መካከል የነበረው በደል ስለሚወገድ የቀድሞው ግንኙነት ይታደሳል።

ሁለተኛ ደግሞ በዳይ በፈጸመው በደል እውነተኛ ንስሐ ገብቶ የንስሐ ፍሬ ማሳየቱ ካልተረጋገጠ ወደ ዱሮ ግንኙነት መግባት አደጋ አለው የሚል ነው። በዚህ አይታ ለበዳይ ይቅርታ ከተደረገ በኋላ ከእርሱ ጋር ያለውን የሰሜት ርቀት ጠብቆ መቆየት አስፈላጊ መሆኑ ይታመናል። በዚህ ወቅት በዳይ ከልብ የሆነ መጸጸት ማሳየቱ ይፈተሻል። ከልባቸው ንስሐ የገቡ ሰዎች በሚናገሩት ሳይሆን በሚያደርጉት ድርጊት ወይም በሚኖሩት ኑሮ የሚያሳዩ በመሆናቸው በሚታይ ፍሬ እውነተኛ ለውጥ ማድረጋቸው እስኪታወቅ ድረስ የሰሜትን ርቀት ጠብቆ መመላለስ ያስፈልጋል። በዳይ ይቅርታ እንደጠየቀና ተበዳይ ይቅርታውን እንደሰጠው ወደ ቀድሞ ግንኙነት ፈጥኖ መመለስ ምናልባት የበለጠ ጉዳት እንዲመጣ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ሊሆን ስለሚችል በቸካላ ወደ ግንኙነት ከመግባት ከቅርብ ሆኖ መከታተል ይመረጣል የሚል አሳብ ነው። «ይቅር በል ነገር ግን ዘላቂነት ያለውን ለውጥ እስክታይ ድረስ ልብህን ጠብቅ» የሚል ምክር ይመክራሉ።³⁴

ማጠቃለያ

- ↓ ይቅርታ ማለት ውሳኔ ማድረግን ይጠይቃል። ገንቢ የሆነውን ውሳኔ ለመወሰን ደግሞ ፈቃደኝነት አስፈላጊ ነው። ይህን ውሳኔ ማድረግ የሚቻለው ውስጣዊ ዝግጅት እንዲሁም ውጫዊ ሁኔታዎች ሊመቻቹ ነው። ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ሆኖ መወሰን የመጀመሪያ ገንቢ እርምጃ ሲሆን ውጤቱ ዘንድ ለመድረስ ብዙ ውጣ ውረዶችን በጽናት ለማለፍ ውስጣዊ መሰጠት ወሳኝ ነው።
- ↓ በዳይን ይቅር ማለት ነጻነትን የሚሰጥ ሂደት ነው። ይህ ነጻነት የሚገኝ ው ዋጋ በመክፈል ነው። በዚህ ሂደት የሚከፈለው ዋጋ መልካም ፍሬ የሚኖረው ከረጅም ጊዜ በኋላ በመሆኑ እስከ መጨረሻው በትዕግሥት መሄድ አስፈላጊ ነው።
- ↓ እንዳንድ ጊዜ ተበዳይ የይቅርታ ሂደትን ይጀምርና በመሐል ሊያቋርጥ ይችላል። ይህ ሲሆን ተስፋ ባለመቀረጥ አሁንም ሂደቱን መቀጠል

³⁴ Cloud & Townsend. (1992). *Boundaries*. P. 37

የማሰላሰል ጥያቄዎች

- (1) በሰዎች በደል ተፈጽሞባችሁ በውስጣችሁ የቀጣ ስሜት ቢሰማችሁ ስሜቱን ላለመቀበል የምትጠቀሙባቸው ራስን የመከላከያ ስልቶች ምንድናቸው? ከሕይወታችሁ ተጨባጭ ምሳሌዎችን በመጠቀስ ተወያዩበት።
- (2) በዚህ የይቅርታ ሂደት ውስጥ የእግዚአብሔር እገዛ እንዴት ይገለጣል? በሕይወታችሁ ከተለማመዳችሁት ሁኔታ በመነሳት እግዚአብሔር በሂደቱ የሚያገዝባቸውን ተጨባጭ መንገዶች ተነጋገሩ።
- (3) ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ሆኖ መወሰን ምን ምን ነገሮችን መተውን ይጠይቃል? ፊቱን ወደ ይቅርታ ያዞረ ሰው ምንን ይተዋል?
- (4) «ይቅር ብየአለሁ» ብሎ በቃል ለበዳይ መናገር ትክክል የሚሆንበትና የማይሆንበትን ሁኔታ ተጨባጭ ምሳሌዎችን በመጥቀስ ተወያዩበት።

በዳይና ተበዳይ የሚገናኙባቸው መንገዶች

በአካል፡- «ወንድምህ ቢበድል ገሥጸው፤ ቢጸጸትም ይቅር በለው» (ሉቃ17:3)። በዚህ ጥቅስ መሠረት አራት ደረጃዎች በቅደም ተከተል ይከናወናሉ። በሁለቱ ወገኖች መካከል አንዱ በሌላው ላይ በደል መፈጸም፤ ተበዳይ ወደ በዳይ በመሄድ ስለፈጸመው በደል መገሰጽ፤ በዳይ በፈጸመው በደል መመገብና በዳይን ይቅር ማለት ናቸው።

ተበዳይ ወደ በዳይ በመሄድ ስለተፈጸመበት በደል ወንድሙን መገሰጽ ለይቅርታ የመጀመሪያው እርምጃ ነው። በሁለት ወገኖች መካከል በደል በሚፈጸምበት ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስ ተበዳይ ወደ በዳይ በመሄድ ከእርሱ ጋር ለብቻው እንዲነጋገር ያስተምራል። ሁለቱም በአካል ተገናኝተው በበደሉ ዙሪያ ይነጋገራሉ። «ወንድምህም ቢበድልህ ሂደህ አንተና እርሱ ብቻችሁን ሆናችሁ ውቀሰው» (ማቴ18:15)። በግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም ምንም ሦስተኛ ወገን ጣልቃ ሳይገባ ተበዳይና በዳይ ተገናኝተው በደሉን በማስወገድ ይቅርታ ቢደራረጉ ለቀጣይ ግንኙነት የተሻለ ውጤት ይኖረዋል። ይህን መርሕ መከተል በግንኙነቱ ውስጥ ወደሚገኙ ሌሎች ሰዎች ወሬው ሳይሰራጭ በአጭሩ ለመቋጨት ይረዳል። በተለይ በቤተክርስቲያን ውስጥ በሁለት ወገኖች መካከል በሚፈጸመው በደል ሌሎች አባላት ይጎዱበታል። እርስ በርስ ይተማማሉ። አንዱ ሌላውን ይከንናል። ምዕመና በነገር እርስ በርስ ይነካካላሉ። ይህ ደግሞ በጎብረት ውስጥ መለያየትንና መከፋፈልን ያስከትላል።

የሁለት ሰዎች ጉዳይ ወደ ጎብረቱ እንዳይዛመት ለማድረግ ብቻ ሳይሆን ጉዳይን በሁለት መጨረስ በዳይም ንስሐ ገብቶ ሁኔታውን እንዲያስተካክል ምቹ ሁኔታን ይፈጥርለታል። ተበዳይ በሆነው ነገር መጎዳቱን በማሳወቅ በወንድሙ እንዲህ ዓይነት ነገር በመፈጸሙ ትክክል እንዳልሆነ በመገለጽ ሊወቅሰው ይችላል። በዳይም ምንም ይሉኝታ ወይም ሰዎች ምን ይሉኛል ብሎ ሳይሰጋ ስህተቱን እንዲቀበልና ተበዳይን ይቅርታ እንዲጠይቅ ይጋብዛል። ሰዎች በእርግጥ የተሳሳቱ እንደሆኑ ቢያውቁም ስህተታቸውን በአደባባይ በሰዎች ፊት ከማመን ይልቅ በግል በተበዳይ ፊት መቀበል ይቀላቸዋል። ማንም ሰው በሌሎች ፊት ሰው እንዲጠፋ ወይም ውርደት እንዲገጥመው አይፈልግም። ስለዚህ በግል ለብቻ ከበዳይ ጋር ነገርን ማስተካከል ለንስሐ ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል።

በጎብረት ውስጥ የሚገኝ አንድ ሰው በደል ሲፈጸም ወደ እርሱ በመሄድ መምከርና መገሰጽ «ባልንጀራህን እንደ ራስህ ውደድ» የሚለው ትዕዛዝ አካል ነው። ባልንጀራውን የሚወድ ሰው እርሱ በፈጸመው በደል ንስሐ እንዲገባ፤ የጎብረቱም በረከት በበደሉ ምክንያት እንዳይከሰክል እንዲሁም የምዕመናን አንድነት ከልብ እንዲሆን የሳተውን ባልንጀራውን ይገሥዳል።

ሰልክ:- ከሰዎች ጋር በርቀት ለመገናኘት ይረዳል። ሰዎቹ የእኛን ድምጽ ይሰማሉ፤ ስሜታችንን መረዳት ይችላሉ። መልዕክታችንና ስሜታችን ሰዎቹን ለይቅርታ የሚያመቻች ይሆናል። ለተፈጸመው በደል ተጥተኛ የሆነ ይቅርታ መጠየቅ ይቻላል። ያ ሰው ቢቀበልም ባይቀበልም የሰልክ መልዕክቱ ለወደፊት መንገድን ይከፍታል። በእኛ በኩል የቀድሞውን ግንኙነት ለማደሰና የተፈጸመውን በደል ለማረም ማድረግ የምንችለውንና የሚገባንን ነገር እንደምናደርግ መግለጽ እንችላለን።

ደብዳቤ:- አንዳንድ ጊዜ ደብዳቤ መጻፍ ሰልክ ከመደወል የተሻለ ይሆናል። በደብዳቤ የተገለጸውን መልዕክት ሲያነቡ ሰዎች በራሳቸውና በተመቻቸው ጊዜ በጉዳዩ ላይ አስበውበት ምላሽ ይሰጣሉ። ደብዳቤውን ደግሞ ደጋግሞ በማንበብ በውስጣቸው የተሰማቸውን መጥፎ ስሜቶች ለብቻቸው ይገልጹታል። የእኛ መልዕክት ምን እንደሆነ ለመረዳት ጥረት ያደርጋሉ። ደብዳቤያችንን በሚያዩበት ጊዜ ቢቆጡም ቀስ በቀስ መልዕክቱን እያሰላሰሉ ማድረግ የሚገባቸውን ተገቢ ነገር ለማድረግ ይዘጋጃሉ። ደብዳቤ አርስ በርስ ፊትለፊት ከመጋፈጥ ያድናል። መልዕክቱ አጭርና ግልጽ ይሁን። በተፈጸመው በደል እኛም እንደተጎዳንና ወደፊት ማድረግ የሚገባንን መልካም ነገር ለማድረግ ዝግጁዎች መሆናችንን መግለጽ እንችላለን።

ጸሎት:- ከላይ የተጠቀሱ መንገዶች የማይመቹ ከሆኑ መጸለይ አስፈላጊ ነው። የሰዎቹን አድራሻ ላናውቅ እንችላለን። በእግዚአብሔር ፊት ይቅርታ እንጠይቃቸው። ይቅርታ መጠየቃችንን ወይም ማድረጋችንን ሰዎቹ ባሉበት ሥፍራ እንዲደርሳቸው እንጸልይላቸው።

ጢህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱትን መልካም ምክሮች ተግባራዊ ለማድረግና ከሰዎች ጋር መልካም ግንኙነት እንዲኖረን እግዚአብሔር ጸጋውን ያሰጣልን!

ይቅርታ ለመቀበል ወይም ለማድረግ ባለመቻል በሕይወታቸው ሰላም ያጡ ሰዎች የማማከር አገልግሎት ቢፈልጉ ወይም በይቅርታ ላይ ትምህርትና ሥልጠና የሚፈልጉ ሁሉ በሚተገበው አድራሻ አገልግሎቱን ማግኘት ይቻላል።

Trust Counseling Center
P. O. Box 121174
Addis Ababa, Ethiopia
Tel. 251-911-316756
Email: kbtuli@ethionet.et or kebede_zewditu@yahoo.com

ዋቢ መጻሕፍት

Arnott, J. (1997). *The Importance of Forgiveness*. Sovereign World.
Augsburger, D. (1992). *Conflict Mediation Across Cultures*. Westminster/John Knox Press.
Augsburger, D. (1970). *The Freedom of Forgiveness*. Moody Press.
Casarjian, R. (1992). *Forgiveness: A Bold Choice for a Peaceful Heart*. New York: Bantam Books.
Cloud, H. & Townsend, J. (1992). *Boundaries*. Zondervan Publishing House.
Collins, G.R. (1988). *Christian Counseling. A Comprehensive Guide*. W Publishing Group.
Cook, J. & Baldwin, S.C. (1979). *Love, Acceptance & Forgiveness*. Regal Books.
Douglas & Tenney (1987). *Bible Dictionary*. Zondervan Corporation
Enright, R.D. (2001). *Forgiveness is A Choice: A Step-by-Step Process for Resolving Anger and Restoring Hope*. Washington D.C. APA Life Tools. Jampolsky, G.G and et al. (1999).
Klassen, W. (1966). *The forgiving Community*. The Westminster Press.
Kornfield, J. (2002). *The Art of Forgiveness, Lovingkindness, and Peace*.
Kruschw, R. B. (2001). *Christian Reflection: A Series in Faith and Ethics*. The Center of Christian Ethics
Lewis, C.S. (1977). *The Joyful Christian*. A Tocuystone Book.
McCullough et al. *Interpersonal Forgiving in Close Relationships: II. Theoretical Elaboration and Measurement*. Journal of Personality and Social Psychology 1998. Vol.75, No.6, 1586- 1603
Patton, J. (1993). *Pastoral Care in Context: An Introduction to Pastoral Care*. Westminster/John Knox Press
Poinsett, B. (1998). *Not my Will but Thine*. Broadman & Holman Publishers.
Rick W. (2002). *Purpose Driven Life*. Amharic version; published by Evangelical Theological College, AA, in 2005.
Sande, K. (2002). *Peacemaking for Families: a biblical guide to managing conflict in your home*. Tyndale House Publishers, Inc
Seamands, D. (1988). *Healing for Damaged Emotions*. Victor Books
Simon, S. B. & Simon, S. (1991). *Forgiveness: How to make Peace with Your Past and Get on with Your Life*.
Smedes, L.B. (1984). *Forgive and Forget. Healing the Hurts We Don't Deserve*. San Francisco, CA: Harper & Row Publisher.
Stanley, C.C. (2002). *The Gift of Forgiveness*.
Tutu, D. (1999). *No Future without Forgiveness*. An Imgae Book.
Volf, M. (1996). *Exclusion & Embrace*. Abingdon Press.

ስለመጽሐፉ የተሰጡ አስተያየቶች

የኢትዮጵያውያን ሚሊኒየም ከያዛቸው መሠረታዊ መርሆዎች ውስጥ አንዱ «መቻቻል» የሚል ነው፤ ይህ መቻቻል ትርጉም ያለው ሆኖ ይዘልቅ ዘንድ የከበደ በከሬ ይህ ወቅታዊ ሆኖ በመካከላችን ተገኝቷል። ... ገጽ በገጽ መጽሐፉን ባነበብኩት ቁጥር ራሴን፤ ቤተክርስቲያናትን እንዲሁም ሀገሬን በስፋት እንደመለከት አስገደደኛል። ማንም ራሱን አይቶ «ወደፊት ለመዘርጋት» ቢፈልግ ይህን መጽሐፍ ካነበበ በኋላ ተግባራዊ ምላሽ ይስጥ!

ስሜ ታደሰ (መጋቢ)

ቤዛ ባፕቲስት ቤተክርስቲያን

የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን የምትታወቀው በስደቷ፤ በመከራዋና ለክርስቶስ በመኖሯ ነበር። ከጥቂት ዓመታት ወዲህ እንደ ድንገተኛ ጎርፍ ያጥለቀለቀን ነገር ቢኖር የእርስ በርስ መለያየት፤ መከፋፋት፤ ብሎም ይቅር አለመባባል ነው። ይህ ሂደት በጊዜ ሀይ ካልተባለ ያሁኑን ግንኙነታችንንም ሆነ ዘላለማዊ መኖሪያችንን እኛም ከምንጠብቀው እግዚአብሔርም ካቀደልን ውጭ ሊያደርገው እንደሚችል...

አቶ ደረጀ በቀለ

የኢትዮጵያ ሙሉ ወንጌል አማኞች ቤ/ክ ዋና ጽ/ቤት አስተዳደር

ለብዙዎቻችን ለአንደበታችን ቅርብ፤ ለኑሮ ሩቅ የሆነውን ይቅርታን ምንነቱን እጅግ ቀላል በሆነና ግልጽ አጻጻፍ ወንድማችን ለሁላችን እንድናነበው አቅርቦልናል። በዚህ ሕይወት መኖር ለአካልም ሆነ ለመንፈስ ጤንነት መሆኑን ይህ መጽሐፍ ያስተምረናል።

አቶ ብሩ ሮበሌ

የመሠረተ ክርስቶስ ቤ/ክ የሥራ አስኪያጅ ኮሚቴ ሊቀመንበር

... በባልንጀሮች፤ በባለትዳሮች፤ በቤተሰብ፤ በቤተክርስቲያንና በንብረተሰብ ውስጥ ለሚፈጠሩ ግጭቶች መፍትሔ ትልቅ ድርሻ አለው ብዬ አምናለሁ። ስለዚህ ሁሉም በየደረጃው በግልም ሆነ በጋራ እንዲያነበት አበረታታለሁ።

ፓስተር ይልማ ዋቂ

የአዋጣ ሙሉ ወንጌል አማኞች ቤ/ክ መጋቢ

... ሁሉም ሰው ስለይቅርታ ያለው እውቀት ሙሉ፤ አመለካከቱ ደግሞ ቀና እንዲሁም ተግባሩ ፍጹም ነው ማለት አይቻልም። ይህ መጽሐፍ ስለይቅርታ ያለንን እውቀት በማስፋት፤ አመለካከታችንን በማትናትና እርስ በርስ ይቅር በመባባል ደግሞ የበለጠ እርምጃ መውሰድ እንድንችል ስለሚያግዝን ሁሉም ሰው እንዲያነበው አበረታታለሁ።

አቶ ሰማው መኮንን (የጋብቻና ቤተሰብ አማካሪ)

መካኒሳ መካነየሱስ ቤተክርስቲያን

በሥነጽሑፍ ይዘቱ በሳል፤ ቃለ እግዚአብሔርን የማከለ፤ የሰዎችን አእምሮ የመሳብ፤ የመያዝና የመኮርኮር ብቃት ያለውና አንባቢውን በግልጽነት የሚሞግትና ጤናማ ወደሆነው መጽሐፍ ቅዱሳዊ የይቅርታ አስተምህሮ የሚመራ ሆኖ አግኝቼዋለሁ።

መኮንን አዳሙ

የከላቤ ወንጌል ኢትዮጵያ አገልግሎት

...ይህ መጽሐፍ የሕይወትን አቅጣጫ ሊያስተካክል የሚችል መመሪያን የያዘ ነው።

አምደጽዮን ወልደየስ

መ/ክ/ቤ ዋና ቢሮ የዕርቅና የሰላም አገልግሎት አስተባባሪ